

TÜRKİYE ÖZEL OKULLAR DERNEĞİ DERGİSİ

NİSAN 2020 SAYI 52

ÜCRETSİZDİR ISSN 1307 - 6604

23 NİSAN
ULUSAL EGEMENLİK
VE ÇOCUK BAYRAMI

Yaratıcı Çocukların FUNTASTICS Eğlencesi

edding'in **Funtastics** serisi kalemlerinin farklı yüzeylere uygun çeşitleri çocuklara rengarenk bir dünyanın kapılarını aralıyor.

Kalın Uçlu Keçeli Kalem

İnce Uçlu Keçeli Kalem

Sihirli Kalem

Cam Kalemi

Kumaş Boyama Kalemi

Yüz Boyama Kalemi

www.edding.com

BAŞKANDAN

Değerli Dostlarım,

69 senedir Türk Milli Eğitimi ve özel okulculuğun gelişmesi ve yaygınlaşması adına faaliyetlerini yürüten Derneğimizin 3 ayda bir yayınlanan dergisinin 52. sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyorum.

Dünyada ve ülkemizde ortaya çıkan koronavirüs pandemisi nedeniyle olağandışı günler yaşıyoruz. Özel okullarımız da bu süreçten büyük ölçüde etkilendi. Velilerimizin bir bölümü sürecin oluşturduğu ekonomik daraldan etkilendiği için ödemelerini ciddi ölçüde aksatmakta, anaokullarımızda kayıt silmeler de yaşanabilmektedir.

Özel okullarımız bu süreçte uzaktan öğretim ile öğrencilerine destek olmaya devam etmektedir. Bu dönemde görülemeyen dersler, okullarımızın alacağı kararlarla dönem sonuna eklenerek veya hafta içlerinde ya da hafta sonları yapılacak eğitimlerle tamamlanacaktır. Bu sürecin en kısa sürede atlatılacağı inancındayız. Bu vesileyle sağlıklı günler diliyor, koronavirüs pandemisinin oluşturacağı ekonomik sıkıntıları elbirliği ile aşacağımıza inanıyoruz.

Bilindiği gibi 19 Şubat 2020 tarihinde yayınlanan MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde arzu ettiğimiz birçok yeni düzenleme yapıldı. Sayın Bakanımızın ve Bakanlık bürokratlarımızın, STK görüşleri karşısındaki samimi duruşu, özellikle son yıllarda paylaşımcı ve hizmetlerin işbirliği içinde yürütülmesi anlayışı, sektörümüzün geleceğinin daha sağlıklı olacağı yönünde olumlu düşüncelerimizi güçlendirmekte ve bize ümit vermektedir. Bu anlamda başta Sayın Bakanımıza ve tüm Genel Müdürlerimize teşekkür ederiz.

Türkiye Özel Okullar Derneği'nin geleneksel olarak her yıl özel okullarımızın ve ulusal ve uluslararası düzeyde akademisyenler ve uzmanlarla Antalya'da

gerçekleştirdiği Eğitim Sempozyumları'nın on dokuzuncusunu bu yıl 29-31 Ocak 2020 tarihlerinde "Eğitimde Yeni Akımlar" temasıyla düzenlenmiştir. Her yıl farklı bir temada düzenlediğimiz bu etkinliğin bu yıl 1.400 civarında katılımı yapıldığını dikkate aldığımızda özel sektörün eğitim sistemimize ne denli önemli katkılar sağlamaya çalıştığını açıkça görebiliriz. Hedefimiz daima, daha kaliteli, verimli ve etkin eğitim uygulamalarını her geçen gün bir adım daha ileriye taşımaktır.

Ülkemiz eğitimini, eğitim alanındaki bilimsel ve teknolojik gelişmelerden azami ölçüde yararlandırmak, öğrenci ve veli memnuniyetinin dikkate alınmasını temel hedef olarak belirlemekteyiz. Tabii ki özel okulların karşılaştığı sorunların giderilmesi, öğrenci velilerine eğitim desteği verilmesi uygulamasına devam edilmesi, özel okullardan alınan vergi dilimlerinde indirim yapacak düzenlemelerin ele alınması.. gibi hususlar ve bu hususlarda gelen talepleri Bakanlığımızla paylaşmaya da devam edeceğiz.

Derneğimizin ana konularından biri eğitim adına ülkemizde ve dünyadaki gelişmeleri takip edip öğretmenlerimizle paylaşmaktır. Öğretmenlerimizin mesleki gelişmelerine katkı sağlamanın önemine inandığımızdan Dernek olarak düzenlediğimiz seminer, toplantı, sempozyum gibi etkinliklerimizi ülkemizin dört bir yanında üyemiz okullarımızın ev sahipliğinde gerçekleştirmeye gayret ediyoruz.

Bu amaçla 22-23 Şubat 2020 tarihinde Samsun ve 26 Şubat 2020 tarihinde Malatya resmi ve özel okullarımıza yönelik eğitim seminerleri gerçekleştirdik. Etkinliğimize destekleri için Samsun ilimizdeki üyemiz özel okullara ve Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğüne tekrar teşekkürlerimi iletmiş istiyorum.

Nisan 2020 Yıl 13 Sayı 52

Türkiye Özel Okullar Derneği Dergisi
ISSN 1307 - 6604

Sahibi

Türkiye Özel Okullar Derneği İktisadi
İşletmesi Adına
F. Nurullah DAL

Yazı İşleri Müdürü

Mina AKCEN

Yayın Kurulu

F. Nurullah DAL
Zafer ÖZTÜRK
Saim MERAL
Binnur KARADEMİR
Mina AKCEN
Nigar EVGIN
Erdoğan BOZDEMİR
Mehmet YÜKSEL
Hüma ÇOBANOĞLU

Akademik Kurul

Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN
*İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel
Eğitim Fakültesi*
Prof. Dr. Ayhan AYDIN
*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Eğitim Fakültesi*
Prof. Dr. Mustafa ÖZCAN
MEF Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı
Prof. Dr. Ebru Aktan ACAR
*Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Fakültesi*
Prof. Dr. Soner YILDIRIM
*ODTÜ, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
Bölümü*
Dr. Jale ONUR
Maltepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Yazı İşleri Sorumlusu

Nalan TUĞ

Tasarım

Süleyman GÖRAL

Dağıtım

Türkiye Özel Okullar Derneği İktisadi İşletmesi
Tel. : 0212 249 00 00 (pbx) Faks : 0212 249 00 10
Web : www.tozok.org.tr E-mail : info@tozok.org.tr
Adres : İstiklal Cad. Odakule İş Merkezi
No: 142 Kat: 5 Beyoğlu/ İSTANBUL

Ayrıca, MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü ile öğretmen eğitimleri konusunda bir protokol gerçekleştirdiğimizi de buradan paylaşmak istiyorum. Bakanlığımız ilk kez bir STK ile bu yönde bir protokol yapmaktadır. Bizleri duydukları güven ve çalışmalarımıza verdikleri destek için sektörüm adına teşekkür ediyorum. Yaptığımız protokol kapsamında mesleki gelişim programlarımızı Bakanlığımızla birlikte planlayarak sizlerle paylaşıyor olacağız.

Değerli dostlarım sözlerime son verirken, Ulusal Egemenlik mücadelemizin 100.yıldönümünde ülkesini seven, toplum değerlerine saygılı, güçlü bir kişiliğe sahip öğrenciler yetiştiren siz değerli kurucularımızın şahsında sevgili öğrencilerimizin "23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını" en içten dileklerle kutluyor, saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

F. Nurullah DAL

Türkiye Özel Okullar Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

6

19. GELENEKSEL EĞİTİM SEMPOZYUMU

29 - 31 Ocak 2020 Belek / Antalya

17

PROF. DR. İRFAN ERDOĞAN

İnsanın Varoluş Gücü

20

EĞİTİM LİDERLİĞİ AKADEMİSİ

İkinci Grup Katılımcılarına
Sertifikalarını Verdi

22

BETÜL SELGEN ÖZER

Tohum Otizm Vakfı

25

TOBB

Türkiye Eğitim Meclisi'nin
2020 Toplantıları

27

SEDA AKÇO

Okullar İçin
Çocuk Koruma Politikası

33

DENİZ BUDUNOĞULLARI

Travmatik Yaşam Olayları Nedir ve Çocuklar
Nasıl Deneyimler?

35

10. SİNERJİ TOPLANTISI

Çocuklarda Travmayı
Çalışmak

36

DIALINGUA

Yabancı Dil Eğitiminde Daha İyi Yöntemler
İçin Diyalog

39

İTO EĞİTİM MECLİSİ ÇALIŞMALARI

9 Şubat 2020
21 Şubat 2020

41

GÖKÇE ÇOBANSOY HİZEL

Yapay Zeka ve Çocuk Hakları

45

TÖZOK ÖZEL EĞİTİM KOMİSYONU

Farklılıkların Farkındayım
Semineri

50

UĞUR ERSÖZLÜ

Kurum Dile Geldiğinde: Kurumsal İletişim

53

SAMSUN BÖLGE TOPLANTISI VE SEMİNER

Prof. Dr. Sinan CANAN

54

MALATYA VE ELAZIĞ İLLERİNDEKİ ETKİNLİKLERİMİZ

25-26 Şubat 2020

56

DR. ÖZGÜR ÇELENK PÜREN SAVAŞ GEDİKOĞLU

Soru Sorarak ve Merak Ederek Öğrenmek

60

TÖZOK MESLEKİ GELİŞİM SEMİNERLERİ

Zihin Haritası Nedir?, Başarı ve Yüksek Performans
İçin Zihni Pozitif Kullanma Kılavuzu, Yanlış Yanlış ...

62

EMRE ÜSTÜNUÇAR

Sıgasız Okullar ve Sıgasız Nesiller

65

AV. FIRAT BARIŞ KAVLAK

Kişisel Verilerin Korunması Hukuku ve
Çocuk lar

68

EMEL ARSLAN

Okul Çağı Çocuklarda Sağlıklı Beslenme

71

ARZU ÖZÇETİN, MELİKE ATEŞ

Neden Bugünün Eğitim Liderlerinden Farlı Bir
Duruş, Davranış ve Yöntem Bekliyoruz?

73

ZEHRA KASAP

Okul ve Ebeveyn Tutumları

XIX. EĞİTİM
GELENEKSEL ANNUAL SEMPOZYUMU
EDUCATION SYMPOSIUM

Türkiye Özel Okullar Derneği tarafından düzenlenen **“Eğitimde Yeni Akımlar”** temalı XIX. Geleneksel Eğitim Sempozyumu, Milli Eğitim Bakanımız Sayın Prof. Dr. Ziya SELÇUK’un katılımıyla Antalya Kaya Palazzo Otel’de 29-31 Ocak 2020 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

TBMM Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Üyesi, Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu Üyesi, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Üyesi, Dışişleri Bakanlığı, AB Başkanlığı Mali İşbirliği ve Proje Uygulama Genel Müdür Vekili ve uzmanları, Milli Eğitim Bakanlığı bürokratları, Fransa Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşar-Başmüfettişi, Fransa Büyükelçiliği Eğitim Ataşesi, özel öğretim kurumlarını temsil eden dernek başkanları, TOBB Eğitim Meclisi ve İTO Eğitim Komitesi üyeleri, yurtiçi ve yurtdışından akademisyenler, eğitim uzmanları, basın mensupları, özel okul kurucu, yönetici ve öğretmenlerinden oluşan 1400’ün üzerinde katılımcı 3 gün boyunca, **“Eğitimde Yeni Akımlar”** konusunu 10 konferans, 1 panel ve 14 çalıştayda tartışmıştır.

Ayrıca eğitim ve öğretimle ilgili ürün ve hizmetler sağlayan firmalar fuaye alanında dünyada eğitim alanındaki en son gelişmeleri yansıtan ürün ve hizmetlerini katılımcılara sunmuşlardır.

Sempozyumda; Her çocuğu olduğu gibi kabul etmeyi, onların kendi bireysel farklılıklarını zenginlik olarak görmeyi, çocukların duygusal ve sosyal becerileri de eşzamanlı olarak kazanmalarına gereken önemin verilmesi, öğretmenlerin günümüzde birbirinden farklı özellikteki öğrenenlerin var olduğu sınıflarda, nitelikli eğitim ve öğrenim yaşantıları oluşturabilmeleri için farklılaştırılmış öğretimi anlama, planlama ve uygulama becerileri kazanmaları; mevcut endüstriyel ve dijital paradigmanın hızla gelişen temel bilimlerle sarmalanmasının yeni dönemin verimlilik ve katma değerlerini belirleyeceği, mutlaka bilim açığının giderilmesi gerektiği, dünyanın dijital teknoloji etrafında evrilmeye devam etmesine rağmen özellikle ölçme değerlendirme alanında teknolojiyle birleşme konusunda belirgin bir ilerleme göze çarpmadığı, günümüzde yapay zekâ teknolojisi, bu teknolojinin

sonuçlarını ve etkilerini tam olarak öngörebilmemize ve değerlendirmemize imkân vermeyen bir hızda geliştiği, bu nedenle de dünyada en çok konuşulan konulardan biri teknolojinin etik ve insan odaklı kullanımı olduğu, bu çağın içine doğan ve geleceğin yetişkinleri olarak, yapay zekâ teknolojilerinin bugün öngörülemeyen etkilerine maruz kalacak olan çocukların, yapay zekânın getirdiği bu olanak ve risklerden herkesten daha fazla etkileneceğine şüphe bulunmadığı, bu nedenle de yapay zekânın çocuk haklarına etkisinin özel bir önemi hak ettiği, hepimize bu konuda birtakım ödevler düştüğü;

Özel okulluğu olan güvenin sarsılmaması için önlemlerin alınması ve birtakım standartların getirilmesinin şart olduğu, yeni özel okul açılışları için ciddi bir planlama yapılması, bölgenin yeni bir özel okula ihtiyacının olup olmadığının incelenmesi, yeni açılacak okullara maddi teminat şartı getirilmesi, mevcut okullar içinde belli bir süre hizmet veren ve ekonomik sürdürülebilirliğe sahip kurumlara ise ek bir yük getirmenin doğru olmayacağını altı çizilmiştir.

Sempozyuma değerli katılımlarından dolayı başta Milli Eğitim Bakanımız Sayın Prof. Dr. Ziya SELÇUK olmak üzere TBMM Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Üyesi Sayın Cemal TAŞAR'a, Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu Üyesi, Dışişleri Bakanlığı temsilcileri ve tüm Bakanlık bürokratlarına, özel öğretim kurumlarını temsil eden dernek başkanlarına, değerli görüşleriyle Sempozyuma katkı sağlayan tüm akademisyenlerimize ve yabancı konuşmacılarımıza, basınımıza, tüm özel okul kurucusu dostlarımıza, yöneticilerine ve öğretmenlerine tüm firma sponsorlarımıza, çalışmalarımıza her daim destek veren Okul Öncesi, İlkokul, Ortaokul, Lise, Kayıt-Mevzuat, Rehberlik, Özel Eğitim, IB ve IT Komisyonu Başkan ve üyelerine katkıları için de tekrar teşekkür ediyoruz.

AÇILIŞ KONUŞMASI

F. Nurullah DAL

Türkiye Özel Okullar Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

Eğitime gönül verenler tarafından dört gözle beklenen geleneksel sempozyumumuza kavuştuk. Hummalı bir planlama süreci yaşadık. Küresel eğitim trendleri içinde ön plana çıkan konulardan oluşan bir listeyi uzman komisyonlarımızda değerlendirdik. Sahada çeşitli yoklamalar yaptık ve özellikle bizlere gelen yoğun talep üzerine bu yılki ana temasını **Eğitimde Yeni Akımlar** olarak belirleyerek, Yapay Zeka, Farklılaştırılmış Eğitim ve Sürdürülebilir Finans konularında yoğunlaşmayı kararlaştırdık.

Geleneksel Sempozyumumuz bu yıl adeta kendi rekorlarını kırıyor. Türkiye genelinde pek çok ilden, yüzlerce özel okulun kurucu, genel müdür, müdür ve öğretmenleri olmak üzere toplam 1400 civarında katılımcı üç gün boyunca etkinliğimizde yer alacak ve bu eşsiz platformu katılımlarıyla zenginleştirecek. 24'ü ülkemizden, 4'ü yabancı olmak üzere 29 akademisyen "Eğitimde Yeni Akımlar" temasına ilişkin değerli görüşlerini 3 gün boyunca; 10 konferans, 1 panel ve 14 çalıştayda katılımcılarla paylaşacak.

Son dönemde TÖZOK olarak eğitim ve öğretim alanında Avrupa Birliği'nin çağrılarına katılıyor, diğer uluslararası projeleri geliştiriyor ve geliştirilen uygun projelere katılarak güçlü kurumsal kapasitemizi değerlendiriyoruz. Bu süreçte, Milli Eğitim Bakanımız Ziya Selçuk beyin ve Dışişleri Bakan Yardımcımız AB Başkanı Faruk Kaymakçı beyin vizyon ve desteklerinin altını çizmem gerekir. Ayrıca çok kıymetli destek ve motivasyonları için AB Başkanlığı Genel Müdürü Sayın Bülent Özcan Bey'e ve Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonunu temsilen bugün aramızda bulunan Sayın Angel Hidalgo ve delegasyon temsilcilerine de teşekkür ediyorum.

Bu kapsamda değerlendirilen projelerden biri de Türkiye ve Avrupa Birliği Arasında Sivil Toplum Diyaloğu programı altında, 2019 Nisan ayında uygulamasına başladığımız DiaLingua projesidir. DiaLingua Projesi ile erken ve genç yaşlarda yabancı dil eğitiminde daha iyi yöntemleri ortaya koymak üzere geniş çaplı bir çalışma yaptık.

Ülkemizdeki ve Avrupa'daki yabancı dil öğretimine katkı sunmanın aynı zamanda Türkiye ve Avrupa toplumları ile ilişkilerimizin geliştirilmesi açısından da çok değerli olduğuna inanıyorum. Avrupa Birliği tarafından finanse edilen ve Avrupa Özel Okullar Konseyi ECNAIS ile birlikte çalıştığımız projede Türkiye, Çek Cumhuriyeti, Finlandiya ve Portekiz'de gerçekleştirilen teknik inceleme ziyaretleri ve diğer proje faaliyetleri ile bugüne kadar özel ve devlet okullarından 700'ün üzerinde eğitimciyle temas kurduk. Bu anlamda çok değerli çıktılar elde edildi. Şimdi de sempozyum kapsamında, projede yapılan aktivitelerin ve proje çıktılarının paylaşılacağı bir Yabancı Dil Eğitiminin Önemi Zirvesi düzenleniyor. Tüm katılımcıların Yarın 10:00-11:30 saatleri arasında Marcello salonunda düzenlenecek bu zirveyi takip etmesini öneriyorum. Diğer yandan yine rekor sayıda bir katılımı, eğitim ve öğretimle ilgili ürün ve hizmetler sağlayan 100 firma, fuaye alanında, dünyada eğitim alanındaki en son gelişmeleri yansıtan

ürün ve hizmetlerini bizlere sunacaklardır. Kendilerine de sempozyumumuza verdikleri maddi-manevi değerli katkılarından dolayı teşekkür etmek isterim. Aslında birbirinden hiç de bağımsız olmayan üç başlığı tartışacağız. Bu üç başlığı, üç anahtar kelimeyle özetleyebiliriz; teknoloji, sürdürülebilirlik ve farklılıkların zenginliği.

Dünya hızla ilerliyor. Teknolojinin baş döndürücü değişim hızı bizlerin omuzlarına, çocuklarımıza daha iyi eğitim verebilmek, onların kendilerini daha mutlu biçimde gerçekleştirmelerini sağlamak, kendileri, aileleri, çevreleri ve ülkemizin gelişime katkı sunmalarının önünü açmak gibi sorumluluklar yüklüyor. Eğer hizamızı bizim hayatlarımızı yaşadığımız zaman penceresinden alırsak hata etmiş oluruz. Bugün okula başlayan, yavrularımızı hangi zamanda çalışmak, yaşamak, icatlar yapmak için yetiştiriyoruz hiç düşündük mü? Onların iş hayatına atılacakları, ebeveyn olacakları dünya bizimkinden inanınız çok ama çok farkı olacak.

Öyle ki, değişen teknolojik trendlerin baş döndürücü dönüşümü, çocuklarımızın önündeki hayata dair yeni sosyal, duygusal, bilişsel becerilerin de kazanılmasını beraberinde zorunlu kılıyor. Dikkat ederseniz artık sadece teknolojik veya bilişsel becerilerden bahsedemiyoruz. Sadece okuma, dinleme, yazma, konuşma diyemiyoruz. Duygusal zeka, takım halinde çalışma, analitik düşünme, yaratıcılık en az eğitim planlamasının temelini oluşturan klasik beceriler kadar hayati konuma geldi.

Çocuklarımızın duygusal ve sosyal becerileri de eşzamanlı kazanmaları bir o kadar önemli. İşte tam da bu sebepten dolayı her çocuğumuzu olduğu gibi kabul eden, kendi bireysel farklılıklarını zenginlik olarak gören, böylelikle her öğrencimize başarılı olma imkanını en adil biçimde tanıyan farklılaştırılmış eğitim yaklaşımına ışık tutacak alanının uzman isimlerine programımızda yer verdik. Hayat, yatayda ve dikeyde önümüze belki de en verimli şekilde farklılaştırılmış eğitim ile anlamlandırılabilir çok boyutlu sorunlar koymaya devam ediyor. Sayın Bakanımızın da vurguladığı gibi soru değil sorun çözen bireyler için tüm öğrencilerin özelliklerinin dikkate alındığı ve öğretimin buna göre düzenlenmesi prensibi üzerine inşa edilen farklılaştırılmış eğitim ile ilgili çalışmalarımız umarız öğrencilerimizin ilgi duydukları alanları keşfetme yolculuğuna katkı yapar.

Şu noktanın altını çizmeme müsaade ediniz; bizler Sayın bakanımızın liderliğinde 2023 Eğitim Vizyonu'na inandık. Onu takip etmek ve sahada uygulamak adına üzerimize ne düşüyorsa yapıyoruz, her zaman da yapacağız. Daha geçen ay içinde İstanbul'da yeni ortaöğretim tasarımı hakkında devam eden sürece katkı vermek için bir toplantı düzenledik. 2023 Eğitim Vizyonu hakkındaki çalışmalarımız aralıksız devam etmektedir. Farklılaştırılmış eğitim 2023 Eğitim Vizyonu çerçevesi için de büyük önem arz etmektedir. Vizyonda yer alan farkların kapanması, derinleşme, transdisipliner bakış açısı, Tasarım Beceri Atölyeleri , mesleki ve teknik eğitimdeki paradigmal değişim, özel eğitime verilen önem, farklılaştırılmış eğitim perspektifinden de değerlendirilmesi önemli olan başlıklardır.

Bu yılki geleneksel sempozyumumuzda yapay zekâ konusunu özellikle gündeme taşımak istedik çünkü başımızı nereye çevirsek, hangi haberi okusak, hangi sosyal medya paylaşımını görsek yapay zeka hepsinde var. Teknolojinin, veri biliminin, büyük veri ve veri madenciliği çalışmalarının, sensörlerin, nesnelerin internetinin, doğal dil işleme, görüntü ve ses tanıma sistemlerinin geldiği nokta itibarıyla insanın tüm fonksiyonlarını modelleyerek, yapay sinir ağları aracılığıyla bizim gibi öğrenen, gören, duyan, konuşan, araba süren yazılımlar çoğaldıkça buna cevabımız ne olacak? Ne olmalı? Bazılarına göre 4. Endüstri Devrimi, bazılarına göre Yapay Zekâ çağı olarak adlandırılan bu sürece nasıl hazırlanmalıyız?

İşte bu sorulara doyurucu ve tatmin edici, ilham verici ve yön gösterici, pratik uygulamaları işaret eden cevaplar alacağımızdan çok eminim. Bu yıl aramızda biraz sonra açılış konferansımızı vermek üzere Carnegie Mellon Üniversitesi'nden Dr. John Stamper bulunuyor. Dr. Stamper dünyanın şu anda yapay zeka konusunda Google, Microsoft, MIT ve Facebook'tan sonra en geniş araştırma kadrosuna sahip üniversitesinin İnsan-Makine Etkileşimi Enstitüsü'nde görev yapmakta.

Merak edenler için belirtmek isterim, Carnegie Mellon Üniversitesi'nin bulunduğu Pittsburgh şehri yapay zekâ ve eğitim alanında dünyanın belki de en canlı ekosistemlerinden birine sahip.

Fakat şahsen yapay zekâ konusuna şöyle bir şerh de düşmek arzusundayım. Elbette yapılan çalışmaları yakından takip ediyoruz. Ülkemizde örneğin yerli arabamızın bu teknolojinin son gelişmeleriyle bezenecek olması son derece gurur verici. Ama bizim topraklarımız insan faktörünün tarih boyunca sözcülüğünü yapmıştır. Hani gönül iklimi deriz ya hep... bunu da ihmal etmememiz lazım. Biz ne yaparsak

yapalım, gönülümüze de danışırız. Bizim milletimizin gönül zekâsı her şeyin üstündedir.

Bu bağlamda, yapay zekanın tüm gelişmelere rağmen etik boyutunun hala çokça tartışılıyor olması, eğitim söz konusu olunca çocuk hakları boyutu fazlaca dikkat kesilmemiz ve iyice irdelenmesi gereken konular. 19. Geleneksel Antalya Sempozyumumuzun bu açıdan da önemli bir işlevinin olacağı kanaatindeyim. Belki de burada yapılacak çalışmalar sonucunda biz de kısaca birkaç madde halinde kendi yapay zekâ etik prensiplerimizi sonuç bildiğimizde paylaşabilelimiz.

Son birkaç ay özel okulların finansal yönetimlerinin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliği konusunda bayağı hızlı geçti. Şükürler olsun güzel sonuçlanan bir süreç yaşadık. Burada Sayın Bakanımızın konuyu ve öğretmenlerimizi önceleyen tutumu takdire ve tebriğe şayandır. Özel okulların sürdürülebilir finansı adına çeşitli çalışmalar devam etmektedir. Bizim duruşumuz açık ve nettir. Özel okullucağa olan güvenin sarsılmaması için önlemlerin alınması ve bir takım standartların getirilmesi şarttır. Sürdürülebilir finans konusunun da ele alınacak olması son derece zamanlı ve isabetlidir.

Saygı değer konuklar, Bu yıl büyük acılar yaşadık, öncelikle hepimizin "toprak dedesi" sayın Hayrettin Karacayı rahmetle anmak istiyorum. Türkiye'ye büyük katkıları oldu, çok güzel bir eser bıraktı. Yine son günlerde Elazığ'da yaşanan depremde 41 canımızı kaybettik, onları da rahmetle anıyor acılı ailelerine ve tüm milletimize sabırlar diliyorum. Sayın Bakanımızın Elazığ depreminin yaralarının sarıldığı günlerde yaptığı özverili çalışmaları için şükranlarımızı sunuyoruz.

Geçen bir yıl içinde hepimizi derinden etkileyen bir kaybımız oldu. Çok sevdiğimiz, derneğimizin değerli yönetim kurulu üyesi, büyüğümüz, ağabeyimiz, büyük eğitimci, kendisini sevenlerin ve öğrencilerinin Baronu Hayk Nişan Beyefendi'yi ebediyete uğurladık. Onu çok özleyeceğiz, daima hatırlayacağız ve hatırlatacağız. Mekânı cennet olsun.

Sayın Bakanımıza, değerli protokole, yurt dışından katılan misafirlerimize, konuşmacılarımıza, panelistlerimize ve çalıştay düzenleyicilerimize teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Hep birlikte çok müstesna, özel bir atmosferi oluşturuyoruz. Emeği geçen herkese teşekkür eder, hepimize başarılı ve verimli bir sempozyum dilerim.

SONUÇ

29-31 Ocak 2020, Antalya 5 BİLDİRGESİ

Türkiye Özel Okullar Derneği tarafından düzenlenen “EĞİTİMDE YENİ AKIMLAR” temalı XIX. Geleneksel Eğitim Sempozyumu, Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Ziya Selçuk’un katılımıyla Antalya Kaya Palazzo Otel’de 29-31 Ocak 2020 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. TBMM Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Üyesi, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Üyeleri, Dışişleri Bakanlığı, AB Başkanlığı Mali İşbirliği ve Proje Uygulama Genel Müdür Vekili ve uzmanları, Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu Üyesi, Milli Eğitim Bakanlığı bürokratları, Fransa Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşar-Başmüfettişi, Fransa Büyükelçiliği Eğitim Ataşesi, özel öğretim kurumlarını temsil eden dernek başkanları, TOBB Eğitim Meclisi ve İTO Eğitim Komitesi üyeleri, yurtiçi ve yurtdışından akademisyenler, eğitim uzmanları, basın mensupları, özel okul kurucu, yönetici ve öğretmenlerinden oluşan 1400’ün üzerinde katılımcı 3 gün boyunca, “Eğitimde Yeni Akımlar” konusunu 10 konferans, 1 panel ve 14 çalıştayda tartışmıştır. Ayrıca eğitim ve öğretimle ilgili ürün ve hizmetler sağlayan firmalar fuaye alanında dünyada eğitim alanındaki en son gelişmeleri yansıtan ürün ve hizmetlerini katılımcılara sunmuşlardır.

Farklılaştırılmış eğitim, her çocuğu olduğu gibi kabul etmeyi, onların kendi bireysel farklılıklarını zenginlik olarak görmeyi, böylelikle her öğrenciye başarılı olma imkânını en adil biçimde tanımayı gerektirir. Hayat, yatayda ve dikeyde önümüze belki de en verimli şekilde farklılaştırılmış eğitim ile anlamlandırılabilir çok boyutlu sorunlar koyar. Öğrencilerin özelliklerinin dikkate alındığı ve öğretimin buna göre düzenlenmesi prensibi üzerine inşa edilen farklılaştırılmış eğitim ile ilgili çalışmaların öğrencilerin ilgi duydukları alanları keşfetme yolculuğuna katkı yapması için çalışmalıdır.

Farklılaştırılmış Eğitim, mesleki bir uygulama olup kademeli olarak etkin eğitim, eğitimde tarafsızlık ve bu olguyu birlikte yaşama temellerine oturtulmuş bir kapsamda hayata geçer; sonuç itibarıyla çağdaş eğitim anlayışına katkı sağlar ve bu bağlamda yer alır.

Bazı eğitimciler eğitimin amacını tüm öğrencilerin aynı kavram ve becerileri aynı zaman içerisinde aynı yollardan geçerek öğrenmesini sağlamak olarak nitelendirirler. Bazılarına göre ise eğitimin amacı, tüm öğrencilerin kendi kişisel sınırlarını zorlayarak, bir üst düzeye çıkmalarını ve potansiyellerini en üst derecede ortaya koymalarını sağlamaktır ki ideal olan da ikinci yaklaşımdır. Farklılaştırılmış öğretim söz konusu yaklaşımı benimser. Bu yaklaşım, öğrencilerin önbilgi, ilgi, öğrenme stilleri gibi farklı bireysel özelliklerini kabul eden, bu özelliklere uygun tasarımlar geliştirerek her bireye başarılı olma fırsatı tanıyan ve öğrenme sürecinde öğrencilerin öz düzenleme, problem çözme, iletişim kurma, biliş üstü becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bir öğretim yöntemidir.

Çocukların duygusal ve sosyal becerileri de eşzamanlı olarak kazanmalarına gereken önem verilmelidir. Kültür, dil, cinsiyet, ırk, yaş gibi pek çok farklı yönlerin ötesinde öncelikle insan olmanın ortak paydasında, duygu ve ihtiyaçların birliğinde buluşmanın önemine dikkat edilmeli; böylece koşulsuz kabul ve şefkatli bir tutum sergilenerek güvenli alan yaratılan sınıf ortamlarında, öğrencilerin öğrenme kapasitelerinin kayda değer bir şekilde artırılması yaşama geçirilmelidir.

Yeni nesil eğitim liderliği ve okul yönetimi tarzlarına bakıldığında öğretmen performansı tehdit içerikli, katı bir değerlendirme formatından uzaklaşmalı ve daha çok süpervizyon, yol gösterme ve gelişim hedefleri belirleme unsurları üzerine kurulmuş sistemlerle desteklenmelidir. Öğretmenlerin günümüzde birbirinden farklı özellikteki öğrenenlerin var olduğu sınıflarda, nitelikli eğitim ve öğrenim yaşantıları oluşturabilmeleri için farklılaştırılmış öğretimi anlama, planlama ve uygulama becerileri kazanmaları büyük önem taşımaktadır.

Fark yaratmak için farklı bir şeyler yapmak gerekir. Bugünün bireylerini dünün yöntemleri ile eğitmek onların yarınlarından çalmak olur. Herhangi bir konuya yönelik kalıcı ve içselleştirilmiş öğrenme gerçekleşsin isteniyorsa, ana gaye, çocukta o konuyla ilgili duygu ve merak uyandırmak olmalı, başka bir deyişle çocuk verilmek istenilen bilgiye "aç" hale getirilmelidir.

Çocuklar için yanıtlanmayı bekleyen çok soru vardır, özellikle küçük çocukların merak ettikleri bildiklerinden çok daha fazladır, çocukların sorularının yanıtını okulda ve bir öğretmen eşliğinde bulmalarını beklemeden onları, başka kaynaklarla da buluşturmak gerekir. Şu bir gerçek ki çocukların dikkatini çeken, meraklarını ateşleyen birçok şey okul dışındadır. Bu bağlamda hem okulu daha ilginç bir konuma taşımak gerekir hem de okul dışının cazibesi nedeniyle çocukların okuldaki öğrenmelerini okul dışı kaynaklarla güçlendirmek gerekir. Doğa gibi, müze gibi, kütüphaneler ve kültürel, tarihi yerler gibi. Örneğin, keşfedici zihinleri ile doğal bir araştırmacı gibi çalışan çocuklar için doğa en eski, en verimli, en zengin, en ekonomik, 4 mevsim ve 7-24 açık, herkese yer bulunabilecek, bilinmezliklerle dolu bir serüven mekândır ve insanı içine çeker. Doğadaki tüm fırsatlar okula sokulamayabilir ama okul doğaya taşınabilir.

Teknolojinin, veri biliminin, büyük veri ve veri madenciliği çalışmalarının, sensörlerin, nesnelere internetinin, doğal dil işleme, görüntü ve ses tanıma sistemlerinin geldiği nokta itibarıyla insanın tüm fonksiyonlarını modelleyerek, yapay sinir ağları aracılığıyla bizim gibi öğrenen, gören, duyan, konuşan, araba süren yazılımlar çoğaldıkça buna cevabımız ne olacak? Ne olmalı? Bazılarına göre 4. Endüstri Devrimi, bazılarına göre Yapay Zekâ çağı olarak adlandırılan bu sürece nasıl hazırlanmalıyız?

Hibrit bir dünyada yaşıyoruz. Dijital dünya öyle hızlı geliştirdi ki, fiziksel dünyayı da yeni baştan yapılandırdı ve yapılandırıyor. Sadece yapay zekâ değil, pek çok etkenle yeniden şekillenen bu hibrit dünya, sosyolojik olarak da çok köklü bir dönüşüm anlamına geliyor ve bunu kavrayamazsak, bireyler, gruplar, şirketler, kurumlar ve ülke olarak varlık yokluk mücadelesiyle karşı karşıya kalabiliriz.

Yüzyılda bir gelen türde ve özellikle devamında gelen elli yılı yoğun etkileyen bir büyük kırılma dönemi ile karşı karşıyayız. Bu dönemde mevcut endüstriyel ve dijital paradigmanın hızla gelişen temel bilimlerle sarmalanması yeni dönemin verimlilik ve katma değerlerini belirleyecektir. Ülke odağı mutlaka bilim açığının giderilmesi olmalıdır.

Tekno burjuvazi, bireyler ve toplumlar için tehditler ve fırsatlar sunmaktadır: Birey, kendini çalışma hayatı boyunca sürekli yenilemez, değişimleri takip etmez ve buna yönelik gerekli bilgi ve becerileri kazanmaz ise bir sabah uyandığında kendini işsiz değil, işlevsiz olarak bulabilir. Yani o güne kadar biriktirdiği tüm mesleki bilgi ve becerinin işe yaramaz olduğuna şahitlik eder. Diğer taraftan, dönemin üretim araçlarının emek üzerinde yarattığı dönüşüme yönelik kendi bilgi ve becerilerinde gerekli güncellemeleri ve yenilemeleri yapan bireyler yani dönüşüme başarılı olanlar kendi mesleklerinde ilerlemeye devam ederler veya başka mesleki alanlara geçiş yapabilirler.

Dünyanın dijital teknoloji etrafında evrilmeye devam etmesine rağmen özellikle ölçme değerlendirme alanında teknolojiyle birleşme konusunda belirgin bir ilerleme göze çarpmamaktadır. Hayatlarının hemen hemen her unsuru dijitalleşmişken gençleri hala kağıt, kalemle yapılan değerlendirmelerle sınırlamak modası geçmiş bir yaklaşım olabilir mi?

Gençler onlara sunulan teknolojiyi kullanmakta inanılmaz derecede becerikli ve yaratıcılar, peki konu değerlendirme olunca neden bu yeteneklerini kullanmalarına izin verilmiyor?

Dijital değerlendirmenin okulların geleneksel ezberci öğrenme yöntemlerinden uzaklaşmasını nasıl sağlayabileceği; öğrencilerin alışılmadık durumları analiz etmek için bilgi ve beceri kullanmalarını gerektiren senaryolar üretmek üzere teknolojinin nasıl kullanılabilceği ve bu şekilde öğrencilerin öğrendiklerini ileride öğrenecekleriyle ilişkilendirerek büyük fikirleri yapılandırılmamış gerçek dünya sorunlarını çözmek için kullanmak üzere yönlendirilebileceği dikkate alınmalıdır.

Günümüzde yapay zekâ teknolojisi, bu teknolojinin sonuçlarını ve etkilerini tam olarak öngörebilmemize ve değerlendirmemize imkân vermeyen bir hızda gelişmektedir. Bu nedenle de dünyada en çok konuşulan konulardan biri bu teknolojinin etik ve insan odaklı kullanımıdır. Bu çağın içine doğan ve geleceğin yetişkinleri olarak, yapay zekâ teknolojilerinin bugün öngörülemeyen etkilerine maruz kalacak olan çocukların, yapay zekânın getirdiği bu olanak ve risklerden herkesten daha fazla etkileneneğine şüphe bulunmamaktadır. Bu nedenle de yapay zekânın çocuk haklarına etkisi özel bir önemi hak etmekte; hepimize bu konuda birtakım ödevler düşmektedir.

Son dönemde özel okullara verilen yatırım teşviki ve kapatılan dershanelerin özel okula dönüşmesi nedeniyle özel okullaşma anlamında sayısal açıdan hızlı bir artış yaşanmış ancak ekonomik daralma nedeniyle öğrenci sayısı bu artışı karşılayacak şekilde artmamıştır. Finansal açıdan sıkıntıya giren bazı özel okullarda öğrenci, veli ve öğretmenler zorluklarla karşılaşmıştır. Bu tip sıkıntılar özel okul sektörünün tümü açısından olumsuz değer yargıları oluşturma riski taşımaktadır. Özel okulların sürdürülebilir finansı adına çeşitli çalışmalar devam etmektedir. Türkiye Özel Okullar Derneğinin bu konudaki tavrı açık ve nettir. Özel okulluca olan güvenin sarsılmaması için önlemlerin alınması ve birtakım standartların getirilmesi şarttır. Yeni özel okul açılışları için ciddi bir planlama yapılması, bölgenin yeni bir özel okula ihtiyacının olup olmadığının incelenmesi, yeni açılacak okullara maddi teminat şartı getirilmesi, mevcut okullar içinde belli bir süre hizmet veren ve ekonomik sürdürülebilirliğe sahip kurumlara ise ek bir yük getirmenin doğru olmayacağını altı çizilmiştir.

XX. GELENEKSEL EĞİTİM SEMPOZYUMU'nda görüşmek dileğiyle

SEMPOZYUMDA KONUŞMA YAPAN

ANASALON KONUŞMACILARI

Angel HIDALGO

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Temsilcisi

Dr. John STAMPER

Carnegie Mellon Üniversitesi

Cengiz ULTAV

Vestel Yönetim Kurulu Üyesi

Prof. Dr. Sinan CANAN

Üsküdar Üniversitesi Öğretim Üyesi

Mustafa ACUNGİL

Bilge Adam

Dominique OBERT

Fransa Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı - Başmüfettiş

Dr. Muammer YILDIZ

MEB Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürü

Doç. Dr. Sertel ALTUN

Yıldız Teknik Üniversitesi

Gökhan YÜCEL

Milli Eğitim Bakanı Danışmanı

Clark STROUPE

IB Dünya Okulları Müdürü

Prof. Dr. Ali Murat FERMAN

Beykent Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Selçuk ÖZDEMİR

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi

Bülent ÖZCAN

AB Başkanlığı, Mali İşbirliği ve Proje Uygulama Genel Müdür V.

Sinem Bölükbaşı İÇÖZ

AB Başkanlığı, AB İşleri Uzmanı

Gül ÖZCAN

Türkiye Ulusal Ajans

Prof. Dr. Soner YILDIRIM

Ortadoğu Teknik Üniversitesi

UZMAN VE AKADEMİSYENLER

ÇALIŞTAY KONUŞMACILARI

Oğuzhan GÖZEK

Derin Beyin Kurucusu-Genel Koordinatör

Av. Esmâ GÜLBENK - Lütfi GÜLBENK

Gülbenk Danışmanlık

Eyüp Sabri DEMİRCİ

SGK Hizmet Sunumu Genel Müdür Yardımcısı

A. Sezer AKSOY

Eğitim Danışmanı

İdil BİLGİN

Çocuk Kitabı Yazarı - Öğitmen

Melike ATEŞ – Arzu ÖZÇETİN

Mind Academy

Ayşe Kızıltan ÜTKÜ

Emotion Coaching UK Eğitmeni

Dominique OBERT

Fransa Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı - Başmüfettiş

Prof. Dr. Belma TUĞRUL

İstanbul Aydın Üniversitesi

Gökçe Çobansoy HIZEL

Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.

Doç. Dr. Zümra ATALAY

MEF Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü

Fatma ERTEN CENGİZ

Eğitim Uzmanı ve Danışmanı

Clark STROUPE

IB Dünya Okulları Müdürü

Bruno DELVALLEE

Türkiye Fransa Büyükelçiliği, Eğitim Ataşesi

Mona AYKUL

Türk Alman Üniversitesi

Eğitimciler için yepyeni bir başvuru kaynağı

Çalışma Yaprakları

- ✓ MEB'in "Beceri Temelli Eğitim Modeli"ne uygun
- ✓ Öğrencilerin okuma, yorumlama ve yazma becerilerini destekleyen içerikler
- ✓ Kitabı okumadan önce, okurken ve okuduktan sonra yanıtlanacak sorular
- ✓ Yaratıcı okuma ve yazma çalışmaları

Okuma Öncesi

Ad, Soyad : _____
Sınıf : _____
Tarih : _____

Gecen Gündüzüm Olsa / Andreas Steinhöfel

■ Kitabın adı size neyi çağırıyor? Sizce kitaba neden bu isim verilmiştir?

■ Sizce huzurevi nasıl bir yerdir? Yaşadığınızda orada yaşamayı istersiniz?

■ Gece ve gündüzün farkları nelerdir?

■ Huzurevinde yaşamın olumlu ve olumsuz yönlerini yazınız.

OLUMLU **OLUSUZ**

Okuma Sonrası

Altı Masal Üstü Masal / Ayla Çınaroğlu

Okurken

Babama Kamera Vermeyin / Pelin Güneş

tudem.com'dan
ücretsiz indirilebilir

İNSANIN VAROLUŞ GÜCÜ

Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa,
Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

Malum grip salgını doğrultusunda köklü bir dönüşüm yaşandığı ifade ediliyor. Hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı, toplumun, kültürün, eğitimin kısacası her şeyin değişeceği iddia ediliyor.

Bu anlamda nelerin değişeceğinin ipuçları ortaya çıkmaya başladı bile. Bir çok alanda odak çevrelerin yeni döneme dair bir hazır olma halinin olduğu bile söyleniyor.

Kitlelerse hızla bir tür nesneleşme süreci yaşıyor. Çünkü olması beklenen şeylere karşı geniş ölçüde bir kabulleniş hali gözlemleniyor. Büyük ölçüde söylenenlere itaat etmeye hazır olduğunu belli ediyor gibi. Her şeyin tasarlanmış olduğunu, bu tasarıların söylenenleri dinleyip gereğini yaparak gerçekleştireceğine inanıyor.

Dinsel bakışın etkisindeki insan da böyledir. Geleceği yaratıcı bilir, kul ise bir imtihan dünyası olarak kabul edilen bu dünyada öteki dünya için çalışmakla mükellef olduğuna inanır. Herkesin kaderi yani geleceği bellidir.

Bugün dünyayı kasıp kavuran salgınla yaşanan dönüşümle ilgili olarak da “belirlenmiş” bir gelecek kurgusundan bahsediliyor. Eğitimin, toplumun, ekonominin nasıl olacağı en ince ayrıntılarına kadar anlatılıyor. İlginçtir ki kutsal kitapların geleceğe dair söylediklerine inanan insanlar bu sefer de belli odaklardan çıkan kurgulara inanmaktadır. Dinlerin söylediklerine inanma konusunda yıllarca bekleyen ve direnen insan bu sefer kendisiyle ilgili belli odakların dillendirdiği gelecek kurgusuna çok çabuk inanmış görünüyor. İnanmakla da kalmamış, bu hususta üzerine düşen vazifeleri yapmak için hazır olduğunu da ilan etmektedir neredeyse. İnsanlık, kendi tarihinde kendisine söylenenleri belki de ilk defa bu kadar çabuk bir şekilde kabul etmektedir.

Sanki bu dünyada bir Nietzsche, bir Sarte, Camus, Kierkegaard, Heidegger yaşamamış gibi! Bir Victor Frankl nazi kamplarındayken insanın varoluşunu düşünmemiş sanki!

İnsan geleceğinden sorumludur.
Gelecek insanın bugünkü seçimleriyle gelecektir.
İnsanın sadece kendine karşı değil insanlığa karşı da ağır sorumluluğu vardır.
İnsan seçimleriyle sadece kendi kaderini değil
tüm bir insanlığın kaderini belirler.

Ne oluyor bu insana!

Bu insan bilmeli ki; özünü kendi yaratır. Özünü kendi yaratan tek varlıktır. Başka her şey önce yapılır sonra varolur.

Sadece insan özgür seçimleriyle kendini yaratır. Nasıl olacağını, neye yarayacağını kendisi belirler.

O insan ki var olmadan önce tanımlanamaz. Çünkü o varolduktan önce hiç bir şey değildir. Ancak varolduktan sonra bir şey olacaktır. Kendisi kendisini nasıl yaparsa öyle olacaktır. Sadece insan insanlığını kendi yapar. Elma elmalığını, at atlığını, masa masalığını kendi yapamaz.

Ancak insan bu salgın sürecinde başına gelecek musibetleri çekmenin dışında kendi geleceğini ve kendi varoluşunu gerçekleştirmekten imtina etme eğilimine girmiş durumda. Çünkü insana bu hengamede gelecekte nasıl olacağı söylenmekte. Haliyle can havliyle salgından kaçan insanın kendi kaderini kendisinin belirleyeceği aklına gelmemekte. Bu şekilde kendi kendini nesneleştirmekte.

Bilmelidir ki; insan geleceğinden sorumludur. Ve yine insan bilmelidir ki istese de istemese de özgürdür. Gelecek insanın bugünkü seçimleriyle gelecektir. Sadece kendine karşı değil insanlığa karşı da ağır sorumluluğu vardır. Seçimleriyle sadece kendi kaderini değil tüm bir insanlığın kaderini belirler.

Ez cümle;

Bilhassa eğitimde atılan teknoloji odaklı hızlı ve emin adımlar önceden paketlenmiş bir "öz" intibası yaratmaktadır. Salgının yarattığı kaos öğretmeni ve öğrenciyi nesneleştirecek modelleri canhıraş hayata geçirmeyi haklı çıkaramaz. Bugün bu melun salgın problemiyle uğraşırken gelecekte de eğitimin böyle olacağını şimdiden dayatmanın bir anlamı yoktur.

Eğitimcilerin veya kendinde eğitimle ilgili söz söyleme hakkı gören herkesin bugünden geçtik, gelecekteki eğitimin bugünden belirlenmiş olmasını kabul etmemesi gerekir. Gelecekteki eğitimi, uluslararası teknoloji babalarının ve sermaye çevrelerinin arzusu doğrultusunda değil kendi aklına, gerçeğine, kültürüne, ufkuna ve sezgisine göre belirlemelidir.

Salgın var diye deveye deve dememek olmaz...

Salgının yarattığı
kaos öğretmeni ve öğrenciyi nesneleştirecek
modelleri canhıraş hayata geçirmeyi
haklı çıkaramaz.

Finansal Süreçleriniz Ne Kadar Dijital?

Paynet ile bayi ağınızın nakit akışını kolaylıkla yönetin.
Tüm bankalarla uyumlu altyapımız ile online ödeme almaya başlayın.
E-ticaret sitenizden güvenli satış gerçekleştirin.

Detaylı bilgi için
QR'i okutun.

EĞİTİM LİDERLİĞİ AKADEMİSİ

İKİNCİ GRUP KATILIMCILARINA SERTİFİKALARINI VERDİ...

TÖZOK ve MİND Academy işbirliği ile ilk oturumunu Temmuz ayında başlattığımız Eğitim Liderliği Akademisi sertifika programının ikinci oturumu; 5 Ekim – 5 Ocak tarihleri arasında Derneğimizin Odakule'deki merkezinde gerçekleştirildi.

- Teoriden Pratiğe Okul Liderliği
- Etkin İletişim Yönetimi
- Öğretimsel Süpervizyon
- Koçluk ve Mentorlük
- Değişim Yönetimi
- Dijital Çağda Öğrenmeyi Dönüştürmek
- Temel Bütçe Yönetimi

olmak üzere 7 modülden oluşan ana başlıklar kapsamında modüllerin içerisinde; okul kültürü oluşturmak, iyi işleyen takımlar kurmak, eğitim liderliği, kriz yönetimi, öz farkındalık, duygusal zeka, çatışma yönetimi, öğrenen okullar ve liderler, veri analizi vb konular yer aldı.

Bu konu başlıklarının her biri okul içerisinde gündelik operasyonlarımızda hepimizin sıkça karşı karşıya kaldığı durumlar olarak göze çarpmaktadır.

54 saatlik bu program, deneyimli ve farklı alanlarda uzmanlıkları da olan eğitimciler tarafından oldukça interaktif ve paylaşımın çok olduğu bir ortam içerisinde gerçekleşmektedir.

Katılımcılarımızın deneyimleri ve paylaşımları da süreci oldukça zenginleştirirken, kendilerine de değişik sorunlara çözüm getirme olanağı da sağlanmaktadır.

Bu programı tasarlarken amacımız, değişen dünya koşullarını ve gereksinimlerini göz önünde bulundurarak, ülkemize yararlı olacağına inandığımız, gelenek ve kültürümüzü çok iyi bilen, yenilikleri takip edebilen ve uygulayabilen ve her şeyden önce öğrencinin öğrenmesini birinci sırada tutan eğitim liderleri yetiştirmek ve onlara destek sağlamaktır.

TÖZOK Yönetim Kurulu Başkanı Nurullah Dal ve Yüksek İstişare Kurulu Başkan Yardımcısı Cem Gülan'ın da bir modülü üstlendiği programda, Mind Academy kurucuları Melike Ateş ve Arzu Özçetin hem programı koordine edip hem de birkaç modülde eğitmenlik yaptılar. Programa kıymetli katkıları olan diğer eğitmenlerimiz olan Tekin Baransel, Ayça Ayaç, Canan Bulğay ve Celale Algan'a da teşekkür ediyoruz.

Program sonunda katılımcılarımız TÖZOK ve Mind Academy'den sertifikalarını aldılar. Sonrasında ise Mind Academy bünyesinde oluşturulan 'Eğitim Liderliği Ağına' katılmaları sağlandı.

**KATILIMCI
SAYISI ARTTIKÇA
BU NETWORK
GENİŞLEYECEK VE
HEM DOSTLUKLAR
KURULMASI HEM
DE PROFESYONEL
ANLAMDA DESTEK
SAĞLANACAKTIR.**

TOHUM OTİZM VAKFI

Betül Selcen ÖZER
Tohum Otizm Vakfı Genel Müdürü

OTİZM nedir? Nasıl fark edilir?

Otizm, doğuştan gelen ve genellikle yaşamın ilk üç yılında fark edilen karmaşık bir gelişimsel farklılıktır. Otizmin, beynin yapısını ya da işleyişini etkileyen bazı sinir sistemi sorunlarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Çocuğun çevresi ile yeterli sosyal ilişkiler kuramaması, dil-iletişim alanında belirgin gelişimsel sorunlar göstermesi ve takıntılı davranış biçimlerine sahip olması ile tanımlanır.

Otizmin nedeni nedir?

Otizmin nedeni günümüzde hala bilinmemektedir. Ancak genetik, çevresel ve ailesel etkenlerin etkili olduğu düşünülmektedir.

Otizmin belirtileri nelerdir?

Göz teması kuramamak

İsmi söylendiğinde dönüp bakmamak

Parmağıyla istediği şeyi gösterememek

Yaştlarının oyunlarına ilgi duymamak

Sallanmak, parmak uçlarında yürümek gibi hareketlere sahip olmak

Dönen nesnelere karşı aşırı ilgi duymak

Takıntılı davranışlar göstermek

Konuşmada gerilik

Belirtilerden bir ya da birkaçı gözlemleniyorsa hemen bir çocuk ergen psikiyatristine başvurulmalıdır.

Dünyada ve Türkiye’de otizm oranları nasıl seyretmektedir?

Dünyada otizmin görülme sıklığı 59’da 1’dir. Dolayısıyla, ülkemizde de her 59 çocuktan 1’inin otizmden etkilendiği düşünülmektedir. Ayrıca, otizmin erkek çocuklarındaki yaygınlığı, kızlardan yaklaşık 5 kat fazladır.

Otizmin görülme sıklığı günümüzde çok büyük bir hızla artmaktadır. 1985 yılında her 2.500 çocuktan birine konan otizm tanısı, 2001 yılında 250, 2013 yılında ise 88 çocuktan birine denk gelirken, günümüzde doğan her 59 çocuktan biri otizmlilik olarak dünyaya gelmektedir.

Ülkemizde, 0-19 yaş grubu arasında yer alan 434.010 otizmlı çocuk ve gencin 42.461'i okullaşabilmiş ve eğitime ulaşabilmiştir. Nüfusa projeksiyon yaptığımızda ülkemizde yaklaşık 1.387.580 otizmlı birey olduğu ve bu durumdan etkilenen 5.550.320 aile ferdi bulunduğu tahmin edilmektedir.

Otizm tedavi edilebilir mi?

Din, dil, ırk, sosyal statü ayırt etmeyen otizmin, günümüzde bilinen tek tedavisi, tek ilacı vardır o da; erken tanı ile yoğun ve sürekli özel eğitimidir.

Erken tanı ve doğru bir eğitim yöntemi ile yoğun olarak eğitim alan çocukların yaklaşık yüzde ellisinde otizmin belirtileri kontrol altına alınabilmekte, gelişim sağlanabilmekte, büyük ilerleme kaydedilmekte ve hatta bazı otizmlı çocukların ergenlik yaşına geldiklerinde diğer arkadaşlarından farkı kalmayabilmektedir. Dolayısıyla bizim için burada en önemli nokta olabildiğince erken dönemde (18 ay civarı) tanı koyabilmek ve haftada en az 30 saati bulan yoğun bir eğitim almalarını sağlamaktır. Özellikle 3 ile 5 yaş arasında bu yoğun eğitim çok kıymetlidir.

Otizm tanısı alan ailelere tavsiyeniz nedir? Erken teşhis için aileler nelere dikkat etmeli ve teşhisi aldıktan sonra aile nasıl bir yol çizmeli?

Ailelere ilk önerimiz, çocuklarında gelişimsel bir farklılık gördükleri anda profesyonel yardım almaları, onu bir çocuk psikiyatristine götürmeleri. Otizmin belirtileri en erken yaşamın ilk 6. ayında fark edilebilir. Aileler başkalarıyla göz teması kurmamak, gözlerin bir yere takılıp kalması, ismi söylendiğinde bakmamak, sözleri tekrarlamak, parmağıyla ile istediği şeyi gösterememek, akranlarının oynadığı oyunlara ilgi göstermemek, sallanmak, çırpınmak, parmak ucunda yürümek, dönen nesnelere karşı aşırı ilgi ve takıntılı davranışlar gibi belirtilerden bir ya da birkaçını çocuklarında gözlemliyorsa bu belirtileri görmezden gelmesinler, hemen bir çocuk psikiyatristine başvursunlar.

Otizmin tek tedavisinin sürekli, yoğun ve özel eğitim olduğu unutmamalı. Alternatif yöntemlere başvurmak yerine çocuklarımızı özel eğitimle iyileştirmenin yollarını aramak, umut ettiğimiz gelecekle için en doğru karar olacaktır.

Toplumsal önyargıları nasıl aşabiliriz?

Kabul ederek. Hem otizmlı çocuğu olan aileler, hem de toplumun diğer bireyleri. Kabul edip, ötekileştirmedeğimizde, sadece "Bir ihtiyacınız var mı?" sorusunu karşımızdakine sorabildiğimize ön yargıları aşacağız.

2 Nisan'da dünyanın her tarafı maviye bürünüyor. 'Light It Up Blue' yani Mavi Işık Yak hareketi nedir?

2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü'nde otizm farkındalığı yaratmak için ABD'de Autism Speaks tarafından başlatılan ve bütün dünyada ilgi gören 'Mavi Işık Yak' Kampanyası (Light It Up Blue) Türkiye'deki temsilcisi Tohum Otizm Vakfı'nın çağrısı ile 2009 yılında Türkiye'de de başlamıştır. Bu çalışmaların bir uzantısı olarak 2014'ten bugüne İstanbul'da Boğaziçi Köprüsü, Fatih Sultan Mehmet Köprüsü ve Galata Kulesi başta olmak üzere, tüm Türkiye'de ikonik binalar mavi ışıklandırılmaktadır. 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü'nde pek çok bina otizmin rengi olan mavi ışıkla aydınlatılmakta, binlerce kişi mavi giyerek mesajını vermekte ve haber spikerleri, bireyler, şirketler çalışanlarıyla mavi kurdeleler takmaktadır. 2 Nisan günü #otizmemaviışık yak etiketi ile her yıl Twitter'da trend topik olarak otizme dikkat çekilmektedir. Herkesi 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü'nde otizmin farkındalık rengi olan mavi giymeye ya da mavi kurdele takmaya; fotoğraflarını çekip #otizmemaviışık yak etiketiyle paylaşımlar yapmaya davet ediyoruz. Otizm farkındalığı için her yıl yürüttüğümüz bir kampanya.

myViewBoard®

Uzaktan Eğitim

Eğitimi Sınıfların Dışına Taşıyın

Öğretmenler ve öğrencilerin okul dışında da eğitime devam etmelerini sağlayın.

Uzaktan Eğitim Nedir?

Uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrencilerin bir arada olmasalarda eğitime devam etmelerini sağlayan bir platformdur.

Karşılaşılan Zorluklar Nelerdir?

Öğretmenler için

- ✓ Uzun öğrenme eğrisi
- ✓ Çok fazla dikkat dağıtıcı etmen olması
- ✓ Esnek olmayan çalışma alanları

Öğrenciler için

- ✓ Zayıf etkileşim ve dikkat dağınıklığı
- ✓ Düşük katılım
- ✓ Teknolojik ekipmanlar yetersizliği

Nasıl Yardımcı Olabiliriz?

Canlı Etkileşim

- ✓ Göz teması kurabilirsiniz
- ✓ Vücut dilini kullanabilirsiniz
- ✓ Fikirleri görselleştirebilirsiniz

Etkileşimli Öğrenme

- ✓ LMS integrasyonu
- ✓ Ekran paylaşımı
- ✓ Anlık huddle grup çalışması

Anlık Kaydetme & Paylaşım

- ✓ Ders içerik paylaşımı
- ✓ Anlık etkileşim
- ✓ Bulut tabanlı kaydetme ve paylaşım

Uzaktan eğitim ile ilgili detaylı bilgi almak için myviewboard.com/distance-learning web sitemizi ziyaret edebilir ve Sales_tr@viewsoniceurope.com mail adresinden bize ulaşabilirsiniz.

ViewSonic®
See the difference™

TOBB TÜRKİYE EĞİTİM MECLİSİ'NİN 2020 TOPLANTILARI

TOBB Türkiye Eğitim Meclisi 2020 yılı yeni dönem ilk toplantısı 7 Ocak tarihinde Ankara'da TOBB Sosyal Tesislerde gerçekleştirildi. Meclis Başkanı Dr. Yusuf Ekinci başkanlığında, kamu ve özel sektör kuruluşlarının üst düzey temsilcilerinin katılımıyla yapılan toplantıda, TEDMEM Koordinatörü Prof. Dr. Emin Karip' tarafından hazırlanan ve katılımcıların bilgisine sunulan "PISA Sonuçlarını değerlendirilmesi" başlığı altında yapılan sunum, yoğun ilgi gördü.

Prof. Dr. Emin Karip, PISA sonuçlarını içeren bir sunumda; Türkiye'nin 2018 performansını rakamlarla ortaya koyarak performansı etkileyen değişkenlerde Türkiye'nin durumunu da değerlendirerek, bölgeler ve okullar arasındaki farka dikkat çekti. Türkiye'de öğrenme ile ilgili değişkenlerin önemini belirten Karip, öğretmenlerin öğretim heyecanının OECD ortalamasının altında kalmasına rağmen, öğretmen desteğinin OECD ortalaması civarından olmasının büyük memnuniyet uyandırdığını ifade etti. Öğrenciler arasında rekabetin en yüksek olduğu 5'inci ülke olduğumuzu belirten Emin Karip, öğrencilerin okul aidiyetinin ise OECD ortalamasının altında kaldığını söyledi.

2018 Eğitim Değerlendirme Raporu'nu da üyelerle paylaşan Karip, Milli Eğitim Bakanlığı'nın Genel Müdürlükler bazında öğrenci sayılarını ele alarak, öğretmen eğitimi ve mesleki süreçleri değerlendirerek temel eğitimde okullaşma oranlarını rakamlarla ortaya koydu.

Meclis Başkanı Dr. Yusuf Ekinci yeni yılın ilk toplantısında yapılan bu sunum ve katılımcıların konuya ilgisinden dolayı memnuniyetini ifade ederek, yapılan ve yapılacak her çalışmanın eğitim sektörü için önem taşıdığını belirtti.

Bir sonraki gündem maddesiyle ilgili olarak, TOBB Türkiye Sektör Meclisleri Müdürlüğünden Duygu Kılıç Çanakımaksutoğlu tarafından, 2019 yılında gerçekleştirilen meclis toplantılarının değerlendirilmesini içeren detaylı bir sunum gerçekleştirildi.

"Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri 81 İl Buluşması" toplantısı hakkında bilgi veren Meclis üyesi, Çarşamba TSO Başkanı Ahmet Yılmaz, bu toplantının ana temasının özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerindeki eğitimin niteliğinin artırılması ve finansal sorunların çözümü olduğunu dile getirerek, toplantı çıktılarının ilgili Bakanlıklara iletiliğini bilgisini paylaştı.

Meclis üyesi aynı zamanda Özel Sürücü Kursları Konfederasyonu Başkanı Dursun Önal tarafından, motorlu taşıt sürücüleri kursları ücretlerinin tespiti ile alakalı teklif üyelerle paylaşılarak konunun Milli Eğitim Bakanlığı ilgili Genel Müdürlüğe iletildiği bilgisi verildi.

2020 yılı yeni dönem ikinci toplantısı 10 Mart tarihinde yine Ankara'da TOBB Sosyal Tesislerde Meclis Başkanı Dr. Yusuf Ekinci başkanlığında gerçekleştirildi.

Toplantıya davet edilen Üsküdar Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü Başkanı Prof. Dr. Nurper Ülküer, 2030 Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Çerçevesinde Erken Çocukluk Gelişimi ve Türkiye 2023 Ulusal Eğitim Vizyonu: Neredeyiz? Ne Yapmalıyız? konu başlıklı sunumunu üyelerle paylaştı.

Ülküer, 0-8 yaş erken gelişim eğitimine dikkat çekerek, çocuklardaki ilk yıllarda alınacak eğitimin çocuk gelişimi açısından önemini hassasiyetle vurguladı. Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine de değinen Ülküer, sürdürülebilir gelişim hedeflerini kapsayıcı, adil ve kaliteli eğitimin herkes için yaşam boyu öğrenme olanakları garantisi olduğunu vurguladı. Erken çocukluk dönemindeki deneyimler, çevresinden aldığı uyarılar çocuğun beyin yapısını etkilemekte ve bu etki bir ömür boyu devam etmektedir diyen Ülküer, çocuğun erken gelişim yıllarında yapılacak 1 \$'lık yatırımın 13,5 \$ olarak geri alınacağını önemle belirtip, rakamlarla çocukluk gelişiminin durumunu ortaya koydu.

Eğitim alanında hizmet sunan özel öğretim kurumları için önem arz eden Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) hakkında Türkiye Özel Okullar Derneği Yüksek İstişare Kurulu Başkan Vekili Cem Gülan tarafından, Eğitim Meclisi üyelerine yapılan detaylı sunum büyük ilgi ve takdir kazandı.

Hatalı uygulamaların sektörü olarak ne gibi tehlikelerle karşı karşıya bırakacağını örneklerle açıklayan Gülan, KVKK' nın yürürlükte olduğu, VERBİS sorumluluğunun Haziran sonuna kadar tamamlanması gerektiğini vurguladı.

KVKK' da kişisel verilerin gizliliğinin önemine değinen Gülan, kişisel verilerin işlenmesinde kişinin açık rızasının alınmasının önemini hassasiyetle dile getirdi. Açık rıza, açık rıza istisnası konularına da değinerek, okulların velilere karşı aydınlatma yükümlülüklerini eksiksiz şekilde yerine getirmeleri gerektiğine vurgu yaptı. KVKK' da veri sorumlusu ve veri işleyen kişiye de değinen Gülan, veri güvenliğini sağlamak için yapılabilecekleri Meclis Üyeleri ile paylaştı. Sunumunda verileri silme, yok etme, anonim hale getirme hususlarını da dile getiren Cem Gülan, Kanununun cezai yaptırımlarını da ifade ederek anlaşılmayan veya ihtiyaç duyulan konularda mutlaka profesyonel destek alınmasını tavsiye etti.

Meclis üyesi ÖZDER tarafından hazırlatılan "Türkiye Özel Okullar Araştırma Raporu" hakkında açıklamalarda bulunan Prof. Dr. Servet Özdemir, araştırmanın temel amacının Türkiye'de özel okullara yönelik yaklaşımları öğrenmek, özel okul hizmetlerine yönelik görüş ve algıları ortaya koymak, özel okullardan beklentileri değerlendirmek ve tartışmak olduğunu belirtti. Raporun hazırlanması için nicel ve nitel araştırma yöntemine başvurulduğu söyleyen Özdemir, nicel ve nitel saha bulgularını üyelerle paylaşarak özel okulların daha iyiye gitmesi için öneriler ortaya konulduğunu ifade etti. Meclis üyelerinden ÖZKURDER Başkanı Hilmi Alpan ise Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından düzenlenen Yeni Nesil Hizmetler Çalıştayı hakkında kısa bir bilgilendirme yaparak Çalıştayda özel öğretim kurumlarını ilgilendiren hususlarda önerilerde bulundu.

Gündemin son maddesi olan, sektör raporu hazırlanması konusuna değinen Meclis Başkanı Dr. Yusuf Ekinci, Meclis içinden komisyon oluşturularak yazılacak raporunun sektör temsilcilerine yol göstereceğini hassasiyetle vurgulayarak üyelerin desteğini istedi. Sektör raporunun hazırlanmasına ilişkin komisyon üyeleri belirlenerek toplantı tamamlandı.

OKULLAR İÇİN ÇOCUK KORUMA POLİTİKASI

Seda AKÇO
Hümanist Büro
Kurucu Ortak

Okullar, çocuk koruma sisteminin en önemli parçalarından biridir. Çocukluk çağının önemli bir bölümü, yaklaşık 2/3'ü okulda geçer ve bütün çocuklar bu sisteme dahildir, en azından kural olarak böyledir. Bu özelliği ile okul, toplumun ve devletin çocuk koruma sorumluluğunu yerine getirebileceği en önemli alandır.

Okullarda eğitimciler hemen her gün, okul içinde ve dışında çocukların güvenliklerini ilgilendiren bir çok riskli durum ile karşılaşır veya haberdar olurlar. Bir çocuğun üst üste birkaç gün okula gelmemesi, derste uyuması, okul başarısının düşmesi, biraz dalgınlığı veya agresifleşmesi gibi durumlar hep eğitimciler için ilgilendirilmesi gereken ipuçlarıdır.

İhmal ve istismar ile ilgili araştırmalar göstermektedir ki, çocuklar en çok içinde yaşadıkları yerlerde ihmal ve istismardan zarar görmektedirler.

Bu nedenle çocuklar ile yetişkinlerin bir arada oldukları ortamlarda da yöneticilerin her zaman, özel bir dikkate sahip olması gerekir. Yetişkinlerin ihmal veya istismar niteliğindeki davranışlarının önlenmesi için sistemin doğru kurulduğundan emin olunması gerekir.

Dolayısıyla okul ortamında herkesin; hem okulda ihmal ve istismar riskinin en aza indirilmesine yönelik düzenli bir çaba olduğundan hem de çocukların okul dışında ihmal ve istismara maruz kalma risklerini azaltacak bir dikkate okul içerisinde sahip olduğundan emin olması gerekir.

Okulunuzun bu alanda yeterliliğini anlamak için aşağıda yer alan birkaç örnek soru ile bir değerlendirme denemesi yapabilirsiniz.

- Bir çocuğun fiziksel veya cinsel istismara maruz kaldığından şüphelenen bir eğitimci ne yapmalı? Bir şey yapabilmek için şüphesini kanıtlayacak yeterli bir veriye sahip olması gerekiyor mu?
- Bir çocuğun duygusal istismara maruz kaldığı nasıl fark edilir?
- Okulun bu konudaki sorumluluğu nedir?
- Ebeveynleri tarafından fiziksel olarak (uzun süreler evde yalnız bırakılmak gibi) veya manen (çocuk ve okulla iletişim kurulmaması veya çok az kurulması gibi) terk edilmiş bir çocuk ile ilgili eğitimcilerin ve okulun yasal sorumlulukları nelerdir?

Bu soruları kendiniz cevaplarken, okulunuzdaki herkesi düşünerek şu soruların cevaplarını da bulmaya çalışırsanız, durumunuz hakkında genel bir fikir sahibi olabilirsiniz: Bu soruların cevaplarının yazılı olduğu bir belge var mı?

- Böyle bir belge yoksa okuldaki herkesin, bu soruları benzer biçimde yanıtlaması nasıl sağlanıyor?
- Okulda herkes, eğitimci olan ve olmayan bütün personel için benzer bir bilgilendirme sistemi var mı?
- Ebeveynler bu sistem hakkında bilgi sahibi mi?

Eğer okulunuzda bir çocuk koruma politikası yok ise veya yazılı değilse, ihmal ve istismar konusunda okulda çocuk odaklı bir kültür oluşturmakta zorluk çekebilirsiniz. Bu durumda herkes kendi bilgi ve tecrübesine göre hareket edebilir. Aynı yerde uzun yıllar çalışmış meslektaşlarınız ile bir kültür oluşturmuş olsanız bile bu sisteme yeni giren birisi tarafından zincir her zaman kırılabilir. Bu da hem çocukların güvenliği açısından büyük bir risk hem de okulun rolü bakımından istenmeyen bir durumdur. Neden okul özelinde bir çocuk koruma politikası önemli ve gereklidir?

Riskli durumların neler olduğuna, neyin ihmal ve istismar kabul edileceğine ve bu durumlara nasıl müdahale edileceğine ilişkin bilginin yazılı ve eğitim ortamındaki herkes tarafından bilinir olması, önleme stratejisinin önemli bir parçasıdır. Bu bilginin önemli bir kısmı, bütün toplum, bir kısmı bütün okullar için ortak olsa bile bir kısmı okulun bulunduğu yere, idari yapısına, öğrenci ve veli grubunun özelliklerine göre değişiklik gösterir. Öte yandan asıl önemlisi, neyin ihmal ve istismar kabul edileceği bilgisi genel bir bilgi olarak her yerde ve herkes için aynı olsa bile, bu tür durumlarla mücadelenin araçları ve yöntemlerini eğitim ortamındaki herkesle birlikte belirlemek, güvenilir bir çocuk koruma politikası hazırlamanın en önemli koşuludur.

Öğrencilerin iyi olma halini korumak ve desteklemek okulun da sorumluluğundadır ve öğrencilerin başına gelebilecek riskli davranışları önlemek en etkili koruma stratejisidir. Çocuğun fiziksel, zihinsel ya da duygusal sağlığını bozacak bir durum ya da yasadışı bir olay olduğu takdirde okulun atacağı adımların belirlenmesi, bu süreci hem çocuk, hem de okul için en güvenli biçimde çözmeyi sağlayacaktır.

Bu nedenle, her okulun kuralları ve felsefesi göz önünde bulundurularak hazırlanmış bir çocuk koruma politikasına ihtiyacı vardır.

Çocukların güvenliği ve gelişmelerinin güvence altında olması sadece koruma hakkı bakımından değil, eğitim ve gelişim haklarını kullanabilmeleri bakımından da önemlidir. İhmal ve istismar davranışlarına maruz kalmak çocukların eğitim haklarını kullanmalarını engeller ve gelişimlerine zarar verir.

Okul özelinde bir çocuk koruma politika belgesine sahip olmak;

- Çocukla çalışanların çocuk koruma kapasitelerini artırır.
- Çocuktan sorumlu kimselerin birbirlerine güvenlerini ve iş birliği olanağını artırır.
- Uygulamaların standartlaşmasını sağlar ve bu suretle gecikmeleri ve çatışmaları önler.
- Çocukların ihmal ve/veya istismar mağduru olma riskini en aza indirir.
- İhmal ve/veya istismara maruz kalan çocuklara en güvenli ve etkili müdahalenin en uygun biçimde yapılmasını sağlar.
- Çocuk koruma alanında bireysel ve kurumsal sorumluluklar ile ilgili olarak toplumsal farkındalığı artırır.

Okul özelinde çocuk koruma politikasının kapsamı ve hazırlama yöntemi ne olmalıdır?

Okul özelinde hazırlanacak çocuk koruma politikası, öncelikle çocuğun aşağıdaki alanlarda desteklenmesini amaçlamalıdır:

- Sağlıklı olma
- Güvende olma
- Mutlu ve başarılı olma
- Toplum yaşamına olumlu katkıda bulunma
- Kendi refahını sağlayacak beceriler edinme

Bu kapsamda ocuk koruma politikası, desteklenmek istenen gelişim alanlarını olumsuz etkileyecek risklerin fark edilmesi ve nlenmesine odaklanmalıdır. Özellikle akran zorbalığı, cinsel istismar, akranlar arası cinsellik, fiziksel istismar, duygusal istismar ve ihmal konularında okulun yaklaşımı ile bu çerçevede belirlenecek önleyici ve koruyucu müdahale yöntemlerini belirmelidir.

Okul özelinde hazırlanacak ocuk koruma politika belgesi;

- İhmal ve istismar tanımını,
- Okulda ihmal ve istismarı önlemeye yönelik alınacak tedbirleri,
- Bir ihmal veya istismar vakası ile karşılaşıldığında kurum içinde izlenecek yolu, ve
- Okulun mevcut durumuna göre oluşturulacak bir akış planını içerir.

ocuk koruma politika belgesinin kapsamı kadar yöntemi de önemlidir. ocuk koruma politika belgesinin hazırlığında "katılımcılık", "kapsayıcılık", "ihtiyaca uygunluk" ve "amaca uygunluk" ilkelerine uygun hareket edilmesi, uygulanabilir bir belge hazırlanmasının gnencesini oluşturur.

Katılımcılık, okul ortamındaki herkesin amaç konusunda bilgi edinmesini ve oluşturulacak politikalar konusunda

azami düzeyde görüş birliği sağlar. Katılımcılık aynı zamanda diğer ilkelere uygun hareket edilmesinin teminatıdır. Bu suretle, herkesin deneyiminden faydalanılarak, her ihtimalin gözden geçirilmesi, bütün birikimin en verimli şekilde kullanılması mümkün olur.

Kapsayıcılık ilkesi hem konu hem kişi bakımından önemlidir. Okulun ocuk koruma politika belgesi, sadece okul içi durumlar ile ilgilenmez, çocuğu içinde bulunduğu sosyal evre ile birlikte ele alır ve onun gelişimini ilgilendiren her konuyu gözetir. Bu BM ocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'nin 18 ve 19. maddelerinden kaynaklanan, devletin çocuğu aile

içerisinde ve aileye karşı ihmal ve istismardan koruma yükümlülüğünün bir gereğidir.

İhtiyaca uygunluk ilkesi, okula özel ocuk koruma politikası hazırlama gerekliliğinin gerekçesini oluşturur. Her yerde uygulanabilir bir politika belgesi, ortalamaya göre hazırlanacağı için özel durumların dışarda kalmasına neden olur. Mümkün olduğunca hiçbir boşluk bırakmayacak biçimde hazırlanacak bir politika belgesi kapsayıcı olabilir.

Bu nedenle, ihtiyaca uygunluk, yani tam okula göre hazırlanmış bir politika belgesi, okulun çocuklar açısından koruyuculuğuna tam bir güven sağlar.

Çocuklar için güvenli bir ortam sağlama; çocukların buldukları, çocuklara hizmet veren bütün kurumlar bakımından önemli bir amaç ve yükümlülüktür. Bu amacı sağlamanın araçlarından biri de kontrol olduğu için özel hayata saygıya zen gösterilmesi gerekir. Bu özeni sağlamak için "amaca uygunluk" ilkesine dikkat edilmesi gerekir. Çocukların güvenliklerini sağlamak için izlenecek usuller belirlenirken, amaç için uygun ve yeterli olan ama aynı zamanda da özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkının ihlaline sebebiyet vermeyecek yöntemler tercih edilmelidir.

Çocuk Koruma Politikası Hazırlık ve Uygulama Yöntem Önerisi

Okul için çocuk koruma politikası belgesi hazırlanması	Velilere çocuk koruma politikasının tanıtılması	Öğretmenler ve okul çalışanlarına yönelik eğitimler düzenlenmesi
<ul style="list-style-type: none">İdareciler, öğretmenler ve okul çalışanları ile ihtiyaç belirlemeye yönelik odak grup çalışmalarıÇocuk koruma politika belgesinin hazırlanmasıÇocuk koruma politika belgesinin katılımcı süreçler ile değerlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none">Velilere yönelik bilgi notu hazırlanmasıÖğretmenler için velileri bilgilendirmeye ve velilerden gelebilecek soruları cevaplamaya yönelik destek dokümanları hazırlanmasıVelilere yönelik tanıtım ve bilgilendirme toplantıları düzenlenmesi	<ul style="list-style-type: none">Öğretmenler ve diğer eğitim personeli ile okul çalışanlarına yönelik eğitim programları hazırlanmasıEğitim programlarının uygulanmasıÖğretmenler ve diğer eğitim personeline yönelik vaka temelli süpervizyon desteği sunulması

Bu nedenle, politika belgesinin bu alanda uzman kişiler ile işbirliğinde hazırlanması önerilir. Öncelikle amacın net bir biçimde ve okul idareci ve eğitimcileri ile katılımcı bir yöntem ile belirlenmesi; ardından belirlenen amacın okulda çalışanlar, öğrenciler ve veliler ile paylaşılması ve kapsam ile ilgili görüşlerinin alınması sağlanmalıdır. Bu suretle belirlenen ihtiyaca ve yasalara uygun bir iş akışı belirlendikten sonra, politika belgesi yazılmasına geçilebilir. Hazırlanan politika belgesinin, eğitimciler, diğer okul çalışanları, çocuklar ve veliler ile paylaşılması için her birine uygun materyal ve programlar hazırlanmalı ve paylaşılmalı ya da uygulanmalıdır.

Okulların çocuk koruma politikasının etkin uygulanması için yapılması gereken diğer faaliyetler nelerdir?

Çocuk koruma politikası gibi belgeleri bekleyen en önemli tehlike, yapıldığı ilk zamanlardan sonra çekmecelerde unutulmasıdır. Katılımcılık ilkesi bunu önlemeyi amaçlar ama belgenin hazırlandığı aşamada sağlanacak katılımcılık, bu amaç için yeterli değildir. Yöneticiler, eğitimciler, çalışanlar, öğrenciler ve veliler değişikçe unutulup giderler.

Bu nedenle, okulda bu belgenin uygulanmasından sorumlu bir ekip oluşturulması, ilgili herkesin de bu ekiple bağlantı içerisinde olması sağlanmalıdır. Ayrıca, çocuk koruma politikasının okul içi uygulamaları ve etkisi izlenmeli ve raporlandırılmalıdır. İhtiyaca uygun biçimde düzenli olarak yenilenmesi ve bu sürecin de ilkeler doğrultusunda işletilmesi, sürdürülebilirliğin güvencesini oluşturacaktır.

İnsanları bu tür çalışmalara bağlayacak en önemli şey sonucunu, olumlu etkisini görmektir. Bu nedenle uygulamaların etkisi düzenli olarak izlenmeli ve bu izleme sırasında tespit edilen ihtiyaçlara göre destekleyici faaliyetler devreye sokulmalıdır.

Nihai amaç çocukların ihmal ve istismara maruz kalmasının engellenmesi ise, izlemeler sırasında, çalışılan okul özelinde çocuklarla ilgili ihmal ve istismar vakalarının hangi koşullarda ortaya çıktığı tespit edilmeye ve bu durumlara özgü çözümler üretilmeye çalışılmalıdır.

Çözüm yöntemlerinden biri, ailelerinin olumlu disiplin yöntemleri konusunda bilgilendirilmesidir. Yapılan araştırmalar, özellikle duygusal istismar ve fiziksel istismarın bazı hallerinin ailelerin bunları bir eğitim yöntemi

olarak görmesinden veya disiplin sorunu oluşturan bir davranış ile nasıl başa çıkacağını bilmemesinden kaynaklandığını göstermektedir. Bu nedenle destekleyici faaliyetlerin en önemlilerinden biri anne baba başta olmak üzere çocuğa bakım hizmeti veren kişilerin olumlu disiplin yöntemleri konusunda bilgi ve becerilerini desteklemektir.

Bir diğer önemli destek hizmeti ise, okul dışında özellikle çocuk koruma sisteminin müdahalesinin gerektirdiği

durumlar için bulunulan yerde çocuğa hizmet veren diğer kurumlar özellikle de aile danışmanlığı gibi hizmetler veren yerel veya merkezi yönetimlere bağlı sosyal hizmet birimleri ile işbirliği, iletişim içerisinde olmaktadır.

Destekleme kapsamında yapılacak bir diğer çalışma ise, çocuk koruma politikasının iş akitleri ve hizmet sözleşmeleri dahil her tür sözleşmenin bir parçası haline getirilmesidir.

Çocuk ihmal ve istismarını önlemede en önemli yöntemlerden biri, çocuk ve gençlerin kendilerini koruma kapasitelerini güçlendirmektir. Bu nedenle okullarda gençlerin bu alanda uzman eğitimciler ve çocukları bilgilendirmek üzere hazırlanmış materyaller ile bilgilendirilmesi sağlanmalıdır. İhmal ve istismar niteliğindeki davranışlar ve bunlardan korunmak için izlenebilecek yollar, sahip oldukları haklar, yardım alınabilecek kuruluşlar çocuklar tarafından bilinmelidir.

Aynı zamanda çocukların genel olarak zarar verici davranışlar hakkında bilgi sahibi olmaları ve sorunlarını şiddet içermeyen yollar ile çözüme becerileri edinmelerini sağlayacak ders ve uygulamalara da eğitim ve öğretim faaliyetleri kapsamında düzenli olarak yer vermelidir. Bu yolla bir öğrenme kısa vadede çocuğa kendisini koruma konusunda farkındalık kazandırırken uzun vadede de bir sonraki nesilde anne babalık tutumlarının doğru gelişmesine katkıda bulunacaktır.

Ancak bu gibi yöntemleri öğrenmenin en etkili yolunun yaşayarak öğrenme olduğu dikkate alınarak bütün eğitim ortamı buna göre düzenlenmelidir. Okulda sorunların ele alınış biçimi, çocukların çatışma çözme becerilerini deneyimlemeleri için en etkili araçtır. Dolayısıyla bütün sistemin bu amaca yönelik düzenlenmesi gerekir. Dolayısıyla, eğitim ortamlarının tasarımı da destekleyici faaliyet alanlarından bir diğeridir.

Dünyadaki gelişmeler ve Türkiye'deki okulların bu gelişmeleri takip etmesi nasıl sağlanabilir?

Okulların eğitim ve öğretim kurumları olarak çocuk koruma sisteminin bir parçası olarak görülmesi ile birlikte, bir çok ülkede okullardan çocuk koruma konusunda üstlendikleri rol ve sorumluluğa uygun biçimde çalışma ilkelerini belirlemeleri beklenmeye başlanmıştır.

Çocuk koruma alanında uluslararası kabul gören bir standartta çalıştıklarını kanıtlamak isteyen okullar, akreditasyon kuruluşlarının talep ettiği çocuk koruma stratejilerini okul politikalarına geçirmek zorundadırlar. Denklik alan okulların dünya standartlarındaki kalite kriterlerini karşılması beklenir. Öğrencilerin korunması, risklerin önlenmesi ve okulun çocuk koruma alanında bir stratejisinin olması da kalite standartları içerisinde kabul edilir. Bu okulun çocuk korumadaki rolünü göstermek için en iyi örneklerden biridir.

Örneğin; İngiltere'de okulların bir çocuk koruma politikası olması gerekir. Okullar sahip oldukları çocuk koruma politikası ve prosedürlerini web sitelerinde yayınlıyorlar. Ayrıca, CIS - Council of International Schools (Uluslararası Okullar Konseyi), ECIS- The Educational Collaborative For International Schools (Uluslararası Okullar için Eğitim İşbirliği), COBIS – Council of British International Schools (Uluslararası İngiliz Okulları Konseyi) gibi üyelik ve

denklik (akreditasyon) programlarına katılan okullar denklik alabilmek için çocukların korunması ile ilgili stratejilerini belirlemek ve prosedürlerini netleştirmek durumundadırlar.

Bu programların bazıları devletin eğitim birimlerinin kontrolü altında iken (örneğin British Schools Overseas (BSOs), Nidirect Government Services, NSPCC Learning) bazıları ise kar amacı gütmeyen uluslararası kuruluşlardır (örneğin ECIS) ve 50 yılı aşkın süredir (örneğin ECIS 1965'te bulunmuştur) okulların standart bir sisteme sahip olmaları için çalışırlar.

Bu gibi programların amacı; "eğitimin en işlevsel ve kaliteli biçimde uygulanması olduğu kadar, çocukların sosyal, psikolojik, fiziksel ve kültürel gelişimlerini desteklemek" olarak tarif edilmektedir. Bu tarif de eğitim ve öğretim faaliyetinin çocuk korumadaki rolünü göstermek açısından iyi bir örnek teşkil etmektedir.

Ülkemizde okulların çocuk koruma politikalarının ve prosedürlerinin bir standartta düzenlenmesini sağlayan bir kurum olmadığı için, okullar yurtdışındaki akreditasyon kuruluşlarına başvurmaktadır. Akreditasyon sürecindeki okullar, ülke içerisinden ve dışından aldıkları destekler ile çocuk koruma politikaları hazırlamakta ve okulun yapısına uyan standart bir önleme ve koruma prosedürü oluşturmaktadır.

Çocuk koruma politikası hazırlığında ve uygulamasında Hümanist Büro sizi nasıl destekleyebilir?

Hümanist Büro, kamu ve özel sektöre ait yerli ve yabancı kurum ve kuruluşlara uluslararası ve ulusal mevzuat bağlamında çocuk hakları ve insan hakları konularında danışmanlık hizmeti veren bir kuruluş olarak okula özel çocuk koruma politika belgelerinin yukarıdaki ilkelere uygun bir biçimde hazırlanmasında okul yöneticilerine danışmanlık yapmakta ve hazırlık sürecini yürütmektedir.

Bu kapsamda, katılımcı yöntemler ile okula özel bir çocuk koruma politika belgesi hazırlanması, hazırlanan çocuk koruma politikasının velilere tanıtılması, öğretmenlerin ve okul çalışanlarının çocuk koruma kapasitelerinin güçlendirilmesine yönelik eğitim vb. çalışmaların yürütülmesi Hümanist Büro'nun uzmanlık alanlarındaki çalışmalardır.

Uluslararası akreditasyon kadar ulusal akreditasyon kuruluşlarının oluşması, okulları bu alandaki çalışmalarında destekleyecek uzmanlık kuruluşlarının oluşması ve okulların çocuk koruma politikalarını sundukları eğitim programlarının bir parçası ve bir kalite unsuru olarak görmeleri bu alanda yapılması gereken çalışmaların başında gelmektedir.

Türkiye'de okulların çocuk koruma politikalarını hazırlamaları sadece okullarının çocuk koruma özelliğini güçlendirmeyecek; aynı zamanda, Türkiye genelinde eğitim ortamlarında çocuklar için koruyucu çevre oluşturmasına büyük bir katkı sağlayacaktır.

TRAVMATİK YAŞAM

OLAYLARI NEDİR VE ÇOCUKLAR NASIL DENEYİMLER?

Deniz BUDUNOĞULLARI
Klinik Psikolog

Günlük hayat rutinizde büyük-küçük, önemli-önemsiz bir çok olay veya durumla karşı karşıya geliriz. Zorlayıcı süreçlerden geçtiğimiz bu dönemde, özellikle medyada, sıklıkla insan hayatı içerisinde büyük ölçüde olumsuz tecrübeleri beraberinde getiren ve kişiyi olumsuz etkileyen hayat olaylarına yer verilmektedir. Her gün olumsuz yeni olaylarla karşılaşma olasılığımız yüksek bir haldeyken, bu olaylar aktarılırken de “travmatize oldum” veya “çok travmatik bir olaydı” gibi cümleleri oldukça sık duymaktayız. Fakat kavramı kullansak dahi, “travma”nın nasıl tanımlandığı konusunda karmaşıklık yaşanması olası bir durumdur. Buradan yola çıkarak “Travma”nın tanımını yapmak gerekirse şu şekilde aktarılabilir;

Kişinin fiziksel ve psikolojik varlığına, bütünlüğüne tehdit oluşturan, inanç ve güven sarsılmasına, kayıplar ve zararlara sebebiyet veren, kişinin dengesini bozan ve kontrol dışı olarak gerçekleşen durumlar/olaylar travmatik olarak adlandırılırlar.

Kişilerin bireysel yaşantıladıkları travmatik olarak adlandırılan olaylar olabilir. Fakat bunlara ek olarak toplumsal yani kolektif biçimde yaşantılanan travmalar da mevcuttur. Bu durumlar; doğal yollarla ve ya insan eliyle gerçekleşen travmalar olarak ikiye ayrılırlar. Doğal yollarla gerçekleşenlere depremler, sel, kasırgalar, yanardağ patlamaları örnek olarak verilebilirken, insan eliyle gerçekleşen travmalara savaşlar, taciz, tecavüz, şiddet, işkence, trafik kazaları örnek olarak verilebilir.

Travmatik olarak adlandırılan olaylar beraberinde, kişide büyük değişimler getirebilir. Geçmiş ile gelecek arasında bir kırılma yaratırlar; kişi hayatının seyrini tasvir ederken travmatik olay öncesi ve sonrası olarak keskin bir ayırım yapabilecek hale gelir. Genel olarak bireydeki günlük hayat rutinindeki aktivitelerin sürdürülmesi bazında zedelenmelere sebebiyet verebilirler.

Fakat her travmatik olay, her bir bireyi farklı biçimde ve ölçüde etkilemektedir. Örneğin bir deprem gibi, yaşantılanan doğal afet sonucunda, travmatik olayın kişide yarattığı etki yani bireyin bu olaya verdiği tepkiler göz önüne alınmalıdır. Bu noktada bireysel farklılıklar sonucu olayın her bir birey için travmatik olarak algılanıp algılanmaması değişkenlik gösterir. Kişilerin geçmiş yaşantıları, kişilerin olayı yaşantılama ve algılama biçimine bağlı olarak verdikleri tepkiler bu bağlamda dikkate alınılması gereken unsurların başında yer almaktadırlar. Sahip olduğumuz bireysel deneyimler, özellikler ve öykülerimiz bu konuda durumu/olayı algılama ve başa çıkma biçimimizi farklı boyutlarda etkilerler.

Travmatik deneyim sonrası ilk 1-3 ay arasında geçen süreçte, kişilerin verdiği tepkiler/gösterdiği semptomlar “anormal duruma verilen normal

tepkiler” olarak değerlendirilir. Yaşanan olay sonrası uyku düzeninde bozulmalar, iştah azalması veya artması, daha kaygılı, öfkeli, üzgün hissetmek, biyolojik sebebi olmayan (doktor kontrolü sonrası onaylanan) baş ağrıları, mide bulantıları, yerinde durmakta güçlük çekme, dikkat dağınıkları gibi görülebilen stres tepkileri söz konusu olabilmektedir. Bu stres tepkileri 1-3ay arası periyodda yavaşça azalmak yerine, artıyor ve çeşitleniyorsa, mutlaka bir uzman desteğine baş vurulmalıdır. Çocuklarda görülebilen stres tepkileri yetişkinlerinkine bir tarafla benzer olabilmektedir. Fakat yaş dönemlerine göre görülen belirtiler değişiklik gösterebilmektedir.

Bebeklik döneminden itibaren (hatta anne karnı dahil olmak üzere) görülen tepkilerden bazıları daha huzursuz hissetme, sık ağlama, bakım veren yetiştikenden ayrılmak/kopmak istememe halleridir. Bu dönemde bebeklerin çok daha şefkate ve bedensel olarak sarılıp sarmalanmaya, güvende hissetme ihtiyaçları vardır. Okul öncesi dönemde bunlara ek olarak bakım verenlerden ayrılmak istememe tepkisi daha yaygın görülebilir, yaş dönemine kıyasla daha küçük yaş davranışları sergileme (regresyon), alt ıslatmalar, parmak -emzik emmeler, yalnız kalmaktan ve yalnız uyumaktan korkma, konuşma problemleri - kekemelik, tikler, öfke patlamaları, kaygılar, korkular görülebilir. İlk okul döneminde ise bahsedilenlere ek olarak okul başarısında düşüşler, dikkat dağınıklıkları, aşırı hareketlilik (hiperaktivite ve dikkat eksikliği ile karıştırmamak önemli), okula gitmek istememe, suçluluk duyguları, arkadaş ilişkilerinde bozulmalar eşlik edebilir. Ergenlik dönemine gelindiğinde ise soyut kavramların sorgulanmasının başlaması ile birlikte; genel olarak herşeye dair bir istek azalması, geleceğe dair umutsuzluk, hayatın anlamını sorgulama, riskli olabilecek davranışlar, sosyal izolasyon, alkol madde kullanımına yönelme, okuldan kaçma, okul başarısında düşüş, duygusal donukluklar yaşanabilir.

Çocukların maruz kaldığı / deneyimlediği bu zorlayıcı olaylar sonrası davranışlarını gözlemlemek, oyunlarını

dikkatlice izlemek önemlidir. Çocuklar davranışları ve oyunları aracılığıyla sıklıkla bize bir şeylerin yolunda gitmediğini fark ettirirler. Travmatik deneyim sonrası en temelde şefkate ve güvende hissetmeye ihtiyaç duyarlar. Olayların üzerini örtmeden onlarla olaylar ve duyguları üzerinden konuşmamız, paylaşım yapmamız önemlidir. Temel ihtiyaçlarının sağlıklı bir biçimde karşılandığı, fiziksel temasın artırıldığı, sordukları soruların yaş dönemine uygun bir biçimde ve özenle yanıtlandığı bir temasa ihtiyaçları vardır. Çocukları dinlemek, onlarla kendi duygularınızı da paylaşarak rol model olmak, onlara güvenli bir ortam sağlamak önem arz eder. Sordukları soruları yanıtlamakta zorlandığınızda “bilmiyorum ama sana en uygun cevabı verebilmem için biraz araştırıp bakmama izin verebilir misin” yanıtı vermeniz çok kıymetlidir. Yaşanan zorlayıcı olay sonrası sarsılan gündelik yaşamın çocukların genel iyilik halinin seyrini bozucu etkisi yüksektir. Çocuklar da tüm yetişkinler gibi hayatlarının seyrine dair bir ön görüye ihtiyaç duyarlar. Kim ne zaman gidecek-gelecek, nereye gideceğiz, neden bunu yapıyoruz / yapmıyoruz, neler oluyor / olacak... gibi yanıtı belirsiz süreçler onları duygusal olarak zorlayacaktır. Bu bağlamda günlük rutinlerine mümkün olduğunca hızlı dönülebilmesi veya yeni günlük rutinlerin birlikte planlanabilmesi kıymetlidir.

Bütün bunlar esnasında bakım verenler olarak kendinizi de unutmamanız kıymetlidir. Kendinize de bakım vermeniz, kendi iyilik halinizi takip edebilmeniz, çocuğunuzun iyilik halinin artması ve korunması için elzemdir. Molalar vermeyi, kendi aranızda paylaşımlar yapmayı, kendinize temas etmeyi ve iyi gelecek aktivitelerde bulunmayı ertelememek önemlidir.

Çocuklarının her birinin biricikliğini, onların da birer birey olduğunu ve hakları olduğunu unutmadan, var oldukları halleriyle – oldukları gibi sevgi ve şefkate ihtiyaç duyduklarını ve bunları korumanın, sürdürmenin biz yetişkinlerin sorumluluğunda olduğunu unutmadan ilerleyebilmeliyiz. Daha güzel günlerin bizleri beklediğinin umuduyla ve sevgiyle...

10.SİNERJİ TOPLANTISI

Rehberlik Komisyonumuzun katkılarıyla, okul psikolojik danışmanlarına yönelik olarak düzenlenen sinerji toplantılarının onuncusu; Klinik Psikolog Deniz Bozunoğulları'nın konuşmacı olduğu "Çocuklarda Travmayı Çalışmak" temasıyla 10 Ocak 2020 Cuma günü Dernek merkezimizde gerçekleştirildi.

Rehber öğretmenlerimizin katılımıyla gerçekleşecek sinerji toplantısında konuşmacı olan Klinik Psikolog Deniz Bozunoğulları sunumunda;

Travmanın genel hatlarıyla hayatımızda nasıl yer aldığını ve etkilerinin neler olduğunu, travma çeşitlerinin ne olduğunu, okul öncesi dönemden başlayarak ergenlik dönemine kadar travma sonrası ortaya çıkan belirtilerin neler olduğunu, travma sonrası

ele alınması gereken konuların başlıklar halinde neler olduğunu, öğrenci-öğretmen-veli perspektifinde travmanın nasıl ele alınabileceğini ve yaklaşımımızın nasıl olması gerektiği konularını ele aldı.

Rehber öğretmenlere yönelik gerçekleştirilen sinerji toplantısına değerli katkıları için Sayın Klinik Psikolog Deniz Bozunoğulları'na ve Rehberlik komisyonumuza teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Bu Proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

DIALINGUA | YABANCI DİL EĞİTİMİNDE DAHA İYİ YÖNTEMLER İÇİN DİYALOG

Türkiye Özel Okullar Derneği ■ Avrupa Birliği ■ Sivil Toplum Diyalogu Projesi

Türkiye Özel Okullar Derneği ve ECNAIS iş birliğiyle yürütülen, Avrupa Birliği tarafından Beşinci Sivil Toplum Diyalogu Hibe Programı kapsamında desteklenen projemiz "DiaLingua – Yabancı Dil Eğitiminde Daha İyi Yöntemler İçin Diyalog" 19. Eğitim Sempozyumu'nda 'Yabancı Dil Eğitiminin Önemi Zirvesi' ile yerini aldı. Zirvede, Avrupa Birliği destekli projemizin faaliyetleri hakkında detaylı bilgi verildi ve proje çıktıları sempozyum katılımcılarıyla paylaşıldı.

Bu yılki sempozyumun teması Eğitimde Yeni Akımlar ile projemizin birebir örtüşen nihai hedeflerinden biri olan 'dil eğitiminde kaliteyi artırmak' amacıyla DiaLingua tarafından önerilen yöntemler, bu yöntemlerin dil eğitiminde neden daha iyi sonuçlar getireceği ve Türkiye-AB ilişkileri üzerinde yaratacağı olumlu etkiler anlatıldı. Yabancı dil eğitimine Türkiye Özel Okullar Derneği'nin DiaLingua projesiyle Türk Eğitim Sistemine yabancı dil eğitimi alanında yeni bir soluk getirilmesi ve geliştirilmesine katkıda bulunması hedefleniyor. Sempozyumun ilk gününde yer alan protokol konuşmalarında da TÖZOK Yönetim Kurulu Başkanı Nurullah Dal, Dış İşleri Bakanlığı temsilcisi Bülent Özcan ve AB Türkiye Delegasyonu temsilcisi Angelo Gutierrez Hidalgo'nun, DiaLingua projesi uygulama ve çıktılarına yaptığı atıflar aracılığıyla yabancı dil eğitiminin kalitesinin artırılmasının, Türkiye'nin gelişmiş ülkeler arasında yer alan toplumlarla daha kolay ve etkili iletişim kurması açısından önemine vurgu yapıldı.

DiaLingua Projesi tarafından sempozyumun ikinci gününde düzenlenen Yabancı Dil Eğitimi Zirvesi'nde, proje ekibinin şimdiye kadar elde ettiği deneyimler, çıktılar ve çalışmalar gün boyunca sempozyum katılımcılarıyla paylaşıldı. Türk Alman Üniversitesi Öğretim Görevlisi Mona Aykul'un moderatörlüğünü yürüttüğü Zirve'de proje kapsamında Çek Cumhuriyeti, Finlandiya ve Portekiz'e gerçekleştirilen Avrupa Çalışma Ziyaretlerinde elde edilen çıktılarından bahsedildi. Projemize katılan Avrupalı ve Türkiyeli dil öğretmenlerinin gözlemlediği Türk ve AB Eğitim sistemlerinin benzerlikleri ve farklılıkları aktarıldı. Türkiye'de İstanbul ve Adana'da bulunan Özel Okullar üyesi okullara ve devlet okullarına gerçekleştirilen çalışma ziyaretlerinden elde edilen çıktılar da Zirvenin ilk oturumunda paylaşıldı.

Zirvenin açılış konuşmasını gerçekleştiren Türkiye Özel Okullar Derneği Başkanı Nurullah Dal, bu projenin ECNAIS ve TÖZOK arasındaki işbirliğini kuvvetlendirdiğini ve eğitim alanında ilerleme amacıyla Avrupalı paydaşlarla yeni işbirliklerin kurulduğunu ifade etti. Dialingua'nın Avrupa ayağında uygulandığı ülkeleri temsilen Çek Cumhuriyeti ve Finlandiya'dan katılan, projenin Avrupa'daki ortağı ECNAIS delegasyonunu üyeleri de konuşmalarıyla zirvede yerini aldı. Günümüzde yabancı dil bilmenin AB-Türkiye ilişkileri üzerindeki önemli etkisinden bahsettiler ve yabancı dil eğitiminin önemine vurgu yaptılar.

Yabancı Dil Eğitiminin Önemi Zirvesinde, Mona Aykul özellikle sınıf içinde uygulanan metotların inovatif ve daha çok öğrenci merkezli olmasının önerildiğine dikkat çekti ve dil eğitimi yöntemlerinin geliştirilmesi amacıyla DiaLingua Projesi kapsamında İyi Uygulama Kılavuzu'nun Türkiye'de yabancı dil eğitimine sağlayacağı katkının çok değerli olduğunu ifade etti. Bununla birlikte çalışma ziyaretine katılan Avrupalı ve Türk öğretmenlerin temelini attığı öğretmen iletişim ağının DiaLingua projesi kapsamında hazırlanacak olan web platformu ile tüm öğretmenlerin erişimine açılmasının, öğretmenlerin deneyimlerini uluslararası düzeyde kolayca paylaşması için önemli bir adım olduğunu ifade etti.

Zirvenin ikinci oturumunda T.C. Dış İşleri Bakanlığı, AB Başkanlığı değerli temsilcileri ve uzmanları katılımcılara AB destekli projelerle ilgili bilgi aktardılar. İkinci oturumun açılışını yapan Mali İşbirliği ve Proje Uygulama Genel Müdür V. Bülent Özcan, AB destekli projelerin Türkiye-AB uyum sürecindeki önemine vurgu yaptı ve projelerden örneklerle TR-AB ilişkileri üzerinde oynadığı temel rolün önemini anlattı. AB Uzmanı Sinem İçöz Bölükbaşı, DiaLingua gibi uygulaması süren benzer projeler hakkında detaylı bilgi verdi. Ulusal Ajans'tan Uzman Gül Özcan ise Türkiye'de uygulanan AB destekli Erasmus+ Hareketlilik ve Stratejik Ortaklık projelerin kapsamından ve proje başvuru süreçlerinden bahsetti.

Mali İşbirliği ve Proje Uygulama Genel Müdürlüğü, Proje Uygulama Daire Başkanı A. Hakan Atik de Yabancı Dil Eğitiminin Önemi Zirvesi katılımcıları arasındaydı.

Ayrıca, Dialingua Projesi ve AB Başkanlığı – Sivil Toplum Diyaloğu Programı için kurulan stantta sempozyum boyunca fuaye alanında ilgilerle birebir bilgi ve deneyim paylaşımı yapıldı.

Okul Öncesinden Liseye Tüm Kitaplar Okulunuza Özel Kapak Seçeneğiyle

Özenle hazırlanmış her kademe için güncel yayınlarımızla yanınızdayız.

sadikuygun.com.tr

sadikuygunegitimyayinlari

sadikuygunyayinlari

uygunegitim

TÜRKİYE'DE BİR İLK!

2 Ders 1 Soruda

Okul
Öncesi

10'lu Deneme Sınavları

2, 3 ve 4. sınıf
ihtiyacınız olan tüm
kaynaklar bu kutunun
içinde. 16 adet afiş
hediyemizdir.

Kurumsal
Deneme
Sınavları

Tüm sınıflarda kavram
haritası hediyemizdir.

İTO EĞİTİM MECLİSİ

ÇALIŞMALARI

Yönetim Kurulu Başkanımız F. Nurullah DAL'ın, başkanlığını yaptığı İTO 15 Nolu Eğitim Meslek Komitesi'nin haftalık olağan toplantısı, 9 Şubat 2020 tarihinde Odakule'deki merkezimizde gerçekleştirildi.

İTO 15 Nolu Eğitim Meslek Komitesi Üyeleri, ayrıca 21 Şubat 2020 tarihinde kamu kurum temsilcileri ile sektörel dernek ve federasyon temsilcilerinin katılımıyla; özel öğretim konusunda değerlendirmelerde bulunmak üzere Cemile Sultan Korusu'nda istişare toplantısı düzenledi. Toplantıya

Bakanlık bürokratları, özel okullar, sürücü kursları, rehabilitasyon merkezleri, mesleki eğitim kuruluşlarının sahipleri olmak üzere 500 eğitimci katıldı.

MEB Özel Öğretim kurumları Genel Müdürlüğü, Okullar Daire Başkanı Sn. Murat Adalı ve İstanbul İl Milli Eğitim Müdürü Sn. Levent Yazıcı'nın da konuşmacı olduğu toplantıda; yönetmelikler, kontenjan, ruhsat, vergi ve güncel sorunlar konuşuldu, öneri ve talepler de toplandı.

İTO Eğitim Meslek Komitesi Başkanı Meclis Üyesi F. Nurullah Dal konuşmasında: "Beş yıl önce okul sayısı 6 bin civarındayken şimdi 12 bine ulaştı. Bu okulların öğrenci sayısı ise 650 binden 1 milyon 350 bine yükseldi. Ancak kontenjan 3 milyon 850 bin. Özel okullar özellikle son iki yılda velilerin gözünde çok değer kaybetti.

Beş yıl önce % 75 olan doluluk oranı % 35'e düşmüş durumda. İmajı düzelterek çalışmalar yapmamız lazım. Özel okul açma ruhsatı için sektöre uygun kriterler belirlenmeli. Mevcut okullarla yeni açılacakların teminatı farklı olmalı" şeklinde konuştu. Dal ayrıca "Okullara da KDV indirimi olmalı, teşvik sistemi geliştirilmeli" şeklindeki talepleri dile getirdi.

GELECEK MUTLU GELECEK

**Türkiyenin Yalnızca
Eğitim Sektöründe
Hizmet Veren
En Büyük
Catering Markası**

**DENGELİ BESLENME
SAĞLIKLI HAYAT**

YAPAY ZEKA

VE ÇOCUK HAKLARI

Gökçe Çobansoy HİZEL

Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.

Günümüzde pek çok alanda hayatımızın içinde yer edinen ve gittikçe bu etkiyi artıracak olan yapay zekâ teknolojisi kısaca “zeki” davranışları kopyalayabilen makine ve yazılımlar inşa etmek üzere oluşturulmuş, bilgisayar mühendisliğinin bir alt dalı olarak tanımlanmaktadır².

1956 yılında dört Amerikan araştırmacı – John McCarthy, Marvin Minsky, Nathaniel Rochester ve Claude Shannon – tarafından düzenlenen Çalıştay’da resmi olarak ortaya çıkan yapay zekâ (YZ), makinelere zekâ kazandırmaya yönelik etkinlik olarak (Nilsson, 2019, s. 13) belirtilmektedir; zekâ da bir varlığın kendi ortamında doğru ve olan biteni öngören bir şekilde işlev görmesini sağlayan bir nitelik olarak ifade edilmektedir. Avrupa Konseyi tarafından ise YZ, amacı insanın bilişsel yeteneklerinin makine tarafından yeniden üretilmesine yönelik bir dizi bilim, teori ve teknikler olarak tanımlanmaktadır³.

Yapay zekâ tabanlı sistemler, sanal dünyada (sesli asistanlar, imaj analiz yazılımları, arama motorları, konuşma ve ses tanıma sistemleri gibi) tamamen yazılım temelli olabileceği gibi, (gelişmiş robotlar, otonom araçlar, dronelar ya da nesnelerin interneti uygulamaları gibi) bir donanımın içine yüklenmiş olarak da kullanılabilir⁴. Bugün çoğu kişinin

telefonlarında yüklü sesli asistanlar, yüz tanıma sistemleri, yazıyı konuşmaya, konuşmayı sese çeviren teknolojiler, sıkça kullandığımız arama motorları, akıllı robotik oyuncaklar, videolarını gördüğümüz robot hayvanlar, sürücüsüz araçlar, yapay zekâ teknolojisinin hayatımızın içinde yer alan görünür şekillerinden bazılarıdır. İleride Hanson Robotics tarafından üretilen ve Suudi Arabistan tarafından vatandaşlık verilen Sofia⁵ benzeri ya da Boston Dynamics tarafından üretilen Spot Mini⁶ gibi robotları günlük hayatımızın içinde daha sık göreceğimiz de muhakkaktır.

Yapay zekâ, insanın olanaklarını artırmak ve mevcut sistemlerin yetmediği yerlerde sosyal etki doğurmak umudunu vermekte; günlük hayatımızı kolaylaştıracak pek çok imkânı beraberinde getirmektedir.

Ancak bunun yanı sıra tüm teknolojilerde olduğu gibi bazı riskleri de bünyesinde barındırmaktadır. Yapay zekâ ile ilgili en çok tartışılan konuların başında, kişisel verilerin korunması ile özel hayatın gizliliği, yapay zekâ algoritmalarının şeffaflığı, açıklanabilirliği ve ayrımcılık endişesi gelmektedir. İleride, otonom araçlar ve robotların hayatımıza daha fazla dahil olması ile birlikte sorumluluk tartışmaları da bugün olduğundan daha fazla odak notası olacak gibi görünmektedir.

Bugün, temelde yapay zekanın insan nesline etkisine ilişkin iki ayrı görüş mevcuttur. Bir görüş, bu teknolojinin insan türünün sonunu getireceği ya da türümüz için tehlike oluşturacağını ileri sürerken, bir diğer görüş de bu teknolojinin insanın olanaklarını artırmasına ve sınırlarını aşmasına imkân tanıyacağını dile getirmektedir. Oxford Üniversitesi’nde felsefe profesörü olan Nick Bostrom Süper Zekâ isimli eserinde, insan beyninin diğer canlılara göre ayırt edici kabiliyetleri sayesinde gezegende hâkim konumda olduğunu, ancak bir gün genel zekâ

bakımından insan beynini aşan makine beyinler oluşturulmasının başarılması durumunda, bu süper zekânın insan türünden çok daha güçlü hale gelebileceğini savunmaktadır. Bostrom, nasıl şu an gorillerin kararları gorillerden çok insanlara bağlıysa, insan türünün kararlarının da makinenin süper zekânının eylemlerine bağlı olacağını belirtmekte ve süper zekânın beraberinde varoluşsal riskleri getireceğini ifade etmektedir (Bostrom, 2016, s. 13, 272). Benzer şekilde, Yuval Noah Harari de 2020 yılında Dünya Ekonomik Forumu'nun Davos'ta gerçekleştirdiği zirvede yaptığı konuşmasında, insan türü için varoluşsal tehditlerin arasında yıkıcı teknolojileri de saymaktadır. Teknolojinin getirdiği pek çok olanak olduğuna değinen Harari, diğer yandan bu yenilik ile gelişmelerin insan toplumu ve insan hayatının anlamı açısından çok önemli tehditleri de beraberinde getirdiğini belirtmektedir.

Öte yandan, 1990'lardan bu yana tahminleri %86 oranında doğrulukla gerçekleşen ünlü fütürist Ray Kurzweil 2029 yılında yapay zekânın insan zekâsına ulaşacağını, 2045 yılında ise tekilliğin (singularity) gerçekleşeceğini söylemekte; böylelikle insan kadar zeki olan makineleri beynimizin içine koyarak ve bunları bulut teknolojisi ile de birleştirerek bugünkü sınırlarımızı aşacağımızı belirtmektedir⁷. Benzer şekilde Michio Kaku da, Mars'ı yaşanabilir kılma, yıldızlararası seyahatler, insan bilincinin biyolojik olmayan makinelere aktarılması gibi teknolojik gelişmelerin insan hayatına sunacağı sayısız imkanları eserlerinde belirtmektedir.

Dolayısıyla teknolojinin sağlayacağı imkanlarla, türümüz için tehlike yaratmak veya insan olarak sınırlarımızı aşmak, bu aşamada, bizim tercihimiz dahilinde olan bir durum gibi görünmektedir. İnsan olarak sınırlarımızı aşmak için yapay zekânın ve diğer tüm teknolojilerin insan odaklı olarak dizayn edilmesi, her durumda iyilik ve insan için fayda oluşturmak amacıyla kullanılması gerekmektedir. Burada insan odaklılık ile kastedilenin, insanın değeri ve insan onuru bilgisine dayalı bir şekilde teknolojinin

geliştirilmesi ve kullanılması olarak anlaşılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Bu çağın içine doğan ve geleceğin yetişkinleri olan çocukların ise yapay zekânın getirdiği bu olanak ve risklerden herkesten daha fazla etkileneceği şüphesizdir. Bu nedenle, yapay zekânın çocuk haklarına etkisi özel bir önemi hak etmektedir.

Yapay zekânın çocuk hakları üzerine olumlu ve olumsuz etkilerine geçmeden önce, kısaca insan hakları kavramına ve temel insan haklarının çocuklar için birtakım gereklilikleri olan çocuk hakları kavramına değinmek gerekmektedir.

İkinci Dünya Savaşı'nın yol açtığı yıkıcı sonuçların bir daha tekrarlanmamasını sağlayabilmek amacıyla kurulan Birleşmiş Milletler tarafından 10 Aralık 1948 tarih ve 217 A(III) Sayılı Kararı ile ilân edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin (İHEB) 1. maddesinde: "Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdana sahiptirler, birbirlerine karşı kardeşlik anlayışı ile davranmalıdırlar" denilmektedir.

İHEB'nin söz konusu maddesinde, bütün insanların özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğduğuna, akıl ve vicdana sahip olduğuna, birbirlerine nasıl (kardeşlik anlayışı ile) muamele etmeleri gerektiğine vurgu yapıldığı görülmekte ise de madde metninde yer alan 'onurun', bütün insanların doğuştan sahip olduğu ve diğer insanlarla eşit olarak taşıdığı kabul edilen "insan onuru" kavramının tam olarak neye işaret ettiği anlaşılammamaktadır. Bu durumda da bütün insanların doğuştan eşit olduğu "onur" kavramının ne olduğu sorusu akıllara gelmektedir. Gerçekten de yaklaşık yedi milyar yedi yüz milyon insanın yaşadığı dünyada, insanlar arasında ırk, dil, din, cinsiyet, refah, tabiiyet, eğitim düzeyi ve bunun gibi birçok alanda pek çok farklılıklar olmasına rağmen, onları onur (dignity) bakımından eşit kılan unsur nedir? Esasen bu soruları 'bütün insanlarda ortak olan, onları haklar ve onur bakımından eşit kılan nedir?' şeklinde sormak da pek tabii ki mümkündür.

İnsanların, toplulukların, ırkların, cinsiyetlerin kısacası kişilerin tek tek sahip olduğu bütün farklılıkların

dışarıda bırakıldığı noktada, bütün insanlarda ortak olan tek husus, aslında sadece aynı insan türüne mensup olmalarıdır (Çobansoy, 2020, s. 5). Bu çerçevede, insan türüne mensup olmanın, bu türün bir mensubu olarak doğmanın neden insanları onurlu kıldığı, yanıtlanması gereken bir soru olarak ortaya çıkmaktadır. Esasen insan türüne mensup olmanın bizi neden doğuştan “onur sahibi varlıklar” kıldığı, tür olarak insanın sahip olduğu olanaklar ve ortaya koyduğu başarılarında yatmaktadır. İnsan türü doğuştan sahip olduğu bazı özellikler ve bu özelliklerin bir sonucu olan “başarıları” nedeniyle değerlidir (Kuçuradi, 2007, s. 3). Böyle olunca da bu özellik ve olanaklarımızın korunması gerekliliği doğmaktadır. Bu kapsamda insan hakları da tür olarak insanın sahip olduğu bu olanakların gerçekleşmesine ve gelişmesine yönelik etik talepler olarak karşımıza çıkmakta; insanların görmesi gereken muameleyi ve başka insanlara göstermesi gereken muameleyi dile getirmektedir (Kuçuradi, 2007, s. 72).

İnsanlık ailesinin üyesi olan çocuklar da insansal olanaklarının gerçekleşmesi ve gelişmesine yönelik etik muamele görmesi gereken özel bir grubu teşkil etmektedir. Nitekim İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 25. Maddesinde çocukların, özel ihtimam ve yardım görmek hakkını haiz oldukları düzenlenmiş; bu anlayışla, 20 Kasım 1989 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi (Sözleşme) de hakların çocuklar için gerçek kılınması noktasında toplumların neler yapabileceğine dikkat çekmiştir. Bu Sözleşme, temel insan haklarının çocuklar için nasıl uygulanabileceğini düzenlerken sadece çocuklara özel haklar da ihdas etmiştir (Livingstone, 2020).

Belirtmek gerekir ki, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, dünyada en fazla imzalanmış ve iç hukuka dahil edilmiş olan sözleşmedir. Sadece Amerika Birleşik Devletleri, bu sözleşmeyi imzalamasına rağmen iç hukukuna dahil etmemiştir. Ülkemiz, Sözleşmeyi 14 Ekim 1990 tarihinde imzalamış ve 27 Ocak 1995 tarihinde Resmî Gazete' de yayımlayarak iç hukukunun bir parçası haline getirmiştir.

Anılan sözleşme uyarınca, çocuğa uygulanabilecek kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu düzenlenmemişse, 18 yaşına kadar olan herkes çocuk kabul edilmekte ve Sözleşmeye taraf devletlere Sözleşmede yazılı olan hakları, kendi yetkileri altında olan çocuklara ayırım gözetmeksizin, tanıma ve taahhüt etme yükümlülüğü getirilmektedir.

Ayrıca Sözleşmenin üçüncü maddesinde, çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, kamu ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar ya da yasama organları çocuğun üstün yararını öncelikle dikkate almakla yükümlü kılınmaktadır.

Peki, devletler böyle bir taahhüdün altına girmişken, kendilerinin bile yetişmekte zorlandığı teknolojik gelişmelerin çocuğun üstün yararına ve haklarına etkisi ne olmaktadır?

Bugün yapay zekâ ve diğer teknolojilerin insan hakları üzerine etkisi hakkında pek çok tartışma yürütülmekte, pek çok uluslararası organizasyon ve kuruluşun çalışmaları ile akıllı sistemlere ilişkin standardizasyon çalışmalarında da bu konu ele alınmaktadır. Ancak bu çalışmaların pek azında çocuklara özel bir yer ayrıldığı görülmektedir. Oysa, çocukların insan haklarının korunabilmesi için, çocuklarla ilgili yapay zekâ sistemlerinin, çocuk hakları ve çocuğun üstün yararı kapsamında ayrı çalışmalara konu olması gerektiği değerlendirilmektedir.

Gerçekten de çocuklar, bilişsel, duygusal ve fiziksel olarak diğer tüm gruplardan farklı ve daha hassas olduklarından, ayrıca çocukluk yaşamın en önemli ve hayatın geri kalanını belirleyen dönem olarak nitelendirilebileceğinden, çocukların haklarının gereği gibi korunabilmesi için bu konunun ve çocukların, düzenleme ve çalışmalarda ayrı bir şekilde ele alınması elzem görünmektedir.

Çocukların yapay zekadan etkilenmeleri, doğrudan ya da dolaylı bir şekilde gerçekleşebilmektedir. Doğrudan etkilenme, çocuğun bizzat yapay zekâ sistemini deneyimlemesi (örneğin yapay zekâ tabanlı bir oyuncak bebek, ayıcık ya da robot veya başka bir oyuncak ile etkileşime girmesi) suretiyle mümkünken, dolaylı etkilenme yapay zekâ sistemlerinin yetişkinlerin dünyasında oluşturduğu değişikliklerden, ebeveynleri dolayısıyla etkilendiğinde (örneğin otonom araçlar nedeniyle babası işsiz kalan bir çocuğun etkilenmesi

durumunda) söz konusu olabilmektedir. Bunun gibi, bu teknolojinin çocuklar üzerindeki etkisinin, olumlu ya da olumsuz olması da mümkün görünmektedir.

Yapay zekâ teknolojisi, eğitim, sağlık, çocukların olanaklarının ve yeteneklerinin geliştirilmesi, insan onuruna uygun şekilde yaşam koşullarının elde edilmesi, zihinsel, duygusal, fiziksel erişebilirliğe katkısı ve büyük verinin çocuğun üstün yararı gözetilerek işlenmesi çerçevesinde çocukların hakları üzerine avantajlar sağlayabilmektedir. Örneğin yüz tanıma teknolojisi ile yetersiz beslenmiş bir çocuğun tespiti, fiziksel olarak eğitim olanaklarına erişimi olmayan bir çocuğun bu teknoloji sayesinde eğitim hakkının tesisi bu neviden olanaklara örnek teşkil edebilecektir. Ancak diğer yandan, özellikle çocukların verilerinin korunamaması ve bu nedenle de özel hayatının gizliliği hakkının⁸ ihlal edilmesi, bilişsel gelişiminin yönlendirilmesi, çocuğun zihinsel, duygusal ya da fiziksel gelişimine oluşturacağı olumsuz etkiler açısından bu teknoloji, üzerinde hassasiyetle düşünülmesi gereken birtakım riskleri de beraberinde getirmektedir.

Bu nedenle de yapay zekânın çocuklar ve hakları üzerine etkileri konusunda, bütünsel bir bakış açısıyla ve belirlenmiş bir strateji doğrultusunda

değerlendirme yapılması; toplumda bu konuda bir farkındalık sağlanması, bunun için, yapay zekâ ve çocuk haklarının multidisipliner ve konunun ilgili tüm taraflarıyla birlikte daha fazla ele alınması ile çocukların verilerin korunmasına ilişkin tedbirlerin değerlendirilmesi oldukça önemli görünmektedir.

Konuyla ilgili Dünya Ekonomik Forumu ve UNICEF, yapay zekanın çocuk hakları üzerine etkisini konu alan bir çalışma başlatmıştır. UNICEF tarafından 2020 yılının ortalarında Yapay Zekâ ve Çocuk Hakları üzerine küresel ilkelerin yayımlanması amacıyla kapsamlı çalışmalar yürütülmektedir. Bizim de katkı sunmaya çalıştığımız bu çalışmalarda mesele, etrafıca ele alınmakta, teknolojinin getireceği olanaklar ve taşıdığı riskler tüm boyutlarıyla değerlendirilerek, çocuğun üstün yararının nasıl en iyi şekilde sağlanacağı üzerinde durulmaktadır.

Bununla birlikte, UNICEF ve Dünya Ekonomik Forumu tarafından gösterilen bu özenin tüm ülkeler ve uluslararası organizasyonlar tarafından da gösterilmesi, yapay zekâ çağında yaşayacak ve geleceğin yetişkinleri olarak bu teknolojiden en fazla etkilenecek olan çocuklar açısından oldukça önemli görünmektedir.

KAYNAKLAR

- Bostrom, N. (2016). *Süper Zeka, Yapay Zeka Uygulamaları, Tehlikeler ve Stratejiler*. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Çobansoy, G. (2020, Ocak). *İnsan Hakları Açısından Kişisel Verilerin Korunması Sorunu, Maltepe Üniversitesi İnsan Hakları Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*.
- Çotuksöken, B. (2010). *İnsan Hakları ve Felsefe*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Kuçuradi, İ. (2007). *İnsan Hakları Kavramları ve Sorunları*. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları.
- Kuçuradi, İ. (2010). *İnsan ve Değerleri (Vol. 3. Baskı)*. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları.
- Livingstone, S. (2020, January 28). *Can We Realise Children's Rights in a Digital World*. Retrieved from medium.com: <https://medium.com/reframing-childhood-past-and-present/can-we-realise-childrens-rights-in-a-digital-world-d4f5f19f298f>
- Nilsson, N. J. (2019). *Yapay Zeka Geçmiş ve Geleceği (2. Baskı)*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

(Endnotes)

- 1 TÖZOK- 19. ULUSLARARASI EĞİTİM SEMPOZYUMU'nda gerçekleştirilen Çalıştay'ın sunum bildirisidir.
- 2 UC Berkeley School Of Law, Human Rights Center Memorandum on Artificial Intelligence and Child Rights
- 3 <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/glossary>
- 4 Independent High Level Expert Group set up by EU Commission, *A Definition of AI: Main Capabilities and Disciplines*, 2019 (s.1)
- 5 <https://robots.ieee.org/robots/sophia/>
- 6 <https://www.businessinsider.com/robot-dog-from-boston-dynamics-spot-working-with-police-2019-11>
- 7 Christianna Reedy, <https://futurism.com/kurzweil-claims-that-the-singularity-will-happen-by-2045>, 5 Ekim 2007.
- 8 Hatta evi sürekli dinleyen (ya da ne zaman ve ne kadar dinlediği belli olmayan) yapay zeka tabanlı bir bebek oyuncak sadece çocuğun değil tüm evdekilerin özel hayatının gizliliği hakkını ihlal etme riskini taşımaktadır.

TÖZOK ÖZEL EĞİTİM KOMİSYONU

“Farklılıkların Farkındayım” Semineri

07 Mart 2020 tarihinde Türkiye Özel Okullar Derneği Özel Eğitim Komisyonu Üyeleri'nden Ayça Karatepe, Burcu Tiftik, Sinem Yaraşan ve Zeynep Hayta, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi bünyesinde hizmet veren ÇABA Çok Amaçlı Erken Çocukluk Eğitimi Merkezi'nde (ÇABAÇAM) “Farklılıkların Farkındayım” isimli Eğitimci Eğitimini gerçekleştirdi. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ebru Aktan Acar'ın koordinasyonunda, ÇABAÇAM' da görev yapan gönüllü öğretmen adaylarına yönelik düzenlenen seminerlerde “Bireysel Farklılıklarla Tanışıyorum”, “Yaratıcı Aktivitelerle Daha Dikkatliyim”, “Duyguların Gücü”, “Birlikte Neler Başarabiliriz?” konu başlıklarında deneyimler aktarılmıştır. Prof. Dr. Belma Tuğrul, ÇABAÇAM' da misafir olarak eğitimlere eşlik etmiştir.

Bireysel Farklılıklarla Tanışıyorum oturumunda kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarındaki temel kavramlar, özel gereksinimi olan öğrencilerin raporlandırma/yönlendirmesi ve bireyselleştirilmiş eğitim programlarını hazırlamadaki süreçler, okul içindeki kaynaştırma uygulamalarının işlevselliği açısından yapılabilecekler yönelik öneriler ve anaokulu döneminde üstün performans gösteren öğrencilerin özellikleri, gereksinimleri ve bu öğrencilere yaklaşım şekilleri anlatılmıştır. Yasal mevzuat ile ilgili içeriklerle beraber okullarda kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının işbirlikçi bir disiplinlerarası çalışma ortamı gerektirdiğinden bahsedilmiştir.

Yaratıcı Aktivitelerle Daha Dikkatliyim oturumunda en önemli öğrenme becerilerinden olan işitsel bellek çalışmalarına ve okul öncesi dönemde bilişsel olarak müdahale edilmesi gereken öğrencilere değinilmiştir. Okul ortamında öğrencilerin, konuşmanın içeriğini anlamak, yönerge izlemek, anlam oluşturmak, yanıt vermek, ilişki kurmak ve daha birçok şey için dinleme davranışı göstermesinin önemi atölye çalışmalarıyla ele alınmıştır. İşitsel belleği güçlendirmek için yaptığımız alt beceri çalışmalarını kapsayan etkinlik örnekleri paylaşılmıştır.

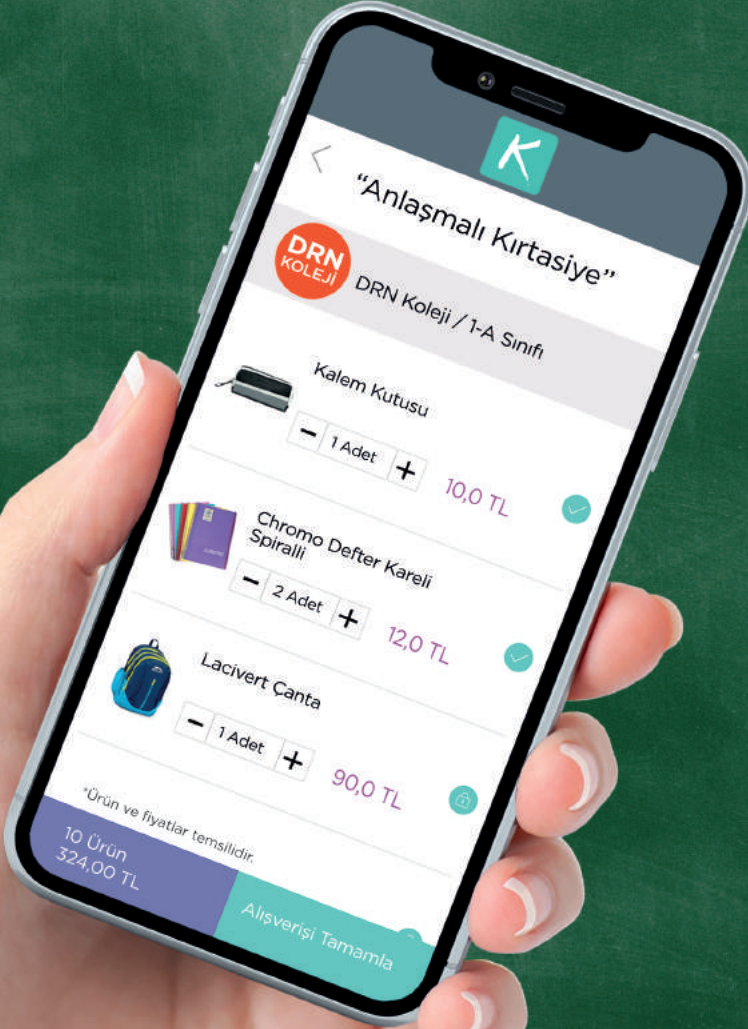
Bilişsel olarak yaşlılarına göre geriden gelen öğrencilerin ihtiyaçları ve bu ihtiyaçları gidermeye yönelik alternatif yöntemler üzerinde durulmuştur.

Duyguların Gücü oturumunda bedensel ve psikolojik olarak sağlıklı bireyler yetiştirmek için asıl yapmamız gereken şeylerden birinin, çocuğun kendini ve duygularını tanıyabilmesine yardımcı olmak olduğunun önemi vurgulanmıştır. Biz yetişkinler duygularımızın ne kadar farkındayız? Sorusuna yönelik öğretmen adaylarıyla atölye çalışmaları düzenlenmiştir. Katılan eğitimcilerin öncelikle kendi duygularını, ifade ediş tarzlarını fark etmeleri ardından çocukların duygularını doğru bir şekilde tanımlayabilmelerini deneyimleyebilecekleri etkinlikler yapılmıştır. Çocukların gelecekteki hayat kalitesi duyguların doğru tanımlanabilmesiyle ilişkili olduğu vurgulanmıştır.

Birlikte Neler Başarabiliriz oturumunda gönüllü öğretmen adaylarıyla sosyal kabul başlığında içerikler paylaşarak, eğitimcilerin kabulün ön koşullarından biri olan etkileşim ortamını deneyimleyecekleri etkinlikler yapılmıştır. Akran dayanışması sağlayarak, sosyal etkileşim fırsatları yaratıldığında öğrencilerin kabulünün artacağı anlatılmıştır. Öğrenciler arasındaki benzerlikler arkadaşları tarafından kabul edilmelerini artırmakta, farklılıklar ise sosyal kabulün düşük olmasına neden olmaktadır. Yapılan çalışmada öğrencilerin farklılıklara rağmen sosyal kabulünü artırmalarına destek olmak amacıyla yapılan sınıf içi aktivite örnekleri grup çalışmaları ile gerçekleştirilmiştir.

Özel Eğitim Komisyonu Başkanımız Prof. Dr. Ebru Aktan Acar'a teşekkürlerimizi sunar, ÇABAÇAM Ailesi'nin gönüllü öğretmen adaylarına başarılar dileriz.

Okul ve Veliler arasında
iletişim artık çok kolay...

Kolejapp uygulamasının modern altyapısı sayesinde, veliler, kırtasiye, kıyafet ve müzik enstrümanı gibi okul ihtiyaçlarını, kolaylıkla sipariş verirler.

Velileriniz ödemelerini güvenle yaparken, siz de anlaşmalı olduğunuz tedarikçiniz ile bütün süreci dijital olarak yönetmiş olursunuz.

Kolejapp
uygulaması
okullar ve
veliler için
ücretsizdir.

Resim yapan çocuklar geleceğini şekillendiriyor

Resim yaparak zihindeki mantıksal ve sanatsal öğeleri harmanlayan çocuklar, hayatı kendilerine özgü bir mercekle görmeyi öğreniyor. Özellikle okul çağındaki minikler, kumaş ya da porselen üzerine hobi kalemleriyle yaptıkları çizimlerle hayal gücünün sınırlarını zorluyor.

Her ebeveyn çocuğunun başarılı olmasını ve mutlu bir hayat sürmesini ister. Bunu gerçekleştirmenin sayılarla yazılmış bir formülü olmasa da günümüzde, başarılı olma yolunda çocukların zekâ gelişimine yardımcı olacak pek çok çalışma kiti var. Hatta eğitim kurumları bu konuda STEM (Science-Fen, Technology-Teknoloji, Engineering-Mühendislik and Mathematics-Matematik) içerikli atölyeler düzenliyor. Anne ve babaların ilgi gösterdiği bu çalışmalar şüphesiz çocukların analitik düşünme yetilerine büyük katkı sağlıyor. Ancak çocuk gelişiminde, derslerle edinilen zihinsel becerileri desteklemenin en doğru yolu sanatsal faaliyetlerden geçiyor.

Odaklanma ve gözlem becerileri artıyor

Sanata değer veren ve gelecekte sanatsal bir hobisi olan bireyler yetiştirme konusunda ebeveynlere büyük görev düşüyor. Ailelerin, küçük yaşlardan itibaren

çocuklarıyla birlikte doğru etkinliklere katılması, onların ilgi alanlarını belirliyor. Özellikle resim, okul çağında adeta yaratıcılığın kapılarını aralayan gizli bir anahtar gibi...

Uzmanlara göre boyama yapmak çocukların hayal gücünü artırmanın yanı sıra, sağ ve sol beynin birlikte çalışmasını sağlayarak odaklanma becerilerini güçlendiriyor. Konsantrasyon ve dikkat eksikliği sorunu olmayan çocuklar, derslerinde daha başarılı oluyor. Çocuklar sanat alanında birlikte çalıştıklarında; paylaşmayı, başkalarıyla etkileşimde bulunmayı, temizlikten sorumlu olmayı ve malzemeleri ayrıştırmayı öğreniyorlar. Sosyal öğrenme dediğimiz bu olumlu etkiler sayesinde gözlemsel beceriler gelişiyor.

Yaratıcı yönüyle takdir gören çocuk kendine güveniyor

Rengârenk kalemlerle aklından geçenleri resmeden çocuklar, aslında farkında olmadan küçük kaslarının gelişimine katkı sağlıyor, el ve göz koordinasyonlarını destekliyor. Bunun yanı sıra objeleri ya da olayları kendilerine özgü bir mercekle görmeyi öğrenen ve kendi eserlerine imza atan miniklerin özgüveni artıyor. Yaratıcılığıyla takdir gören çocuk kendine daha çok saygı duyuyor, risk almaktan korkmuyor ve mükemmelle ulaşmak için çaba gösteriyor. ABD'de Boston ve Brooklyn üniversitelerinin ortak yaptığı araştırma, çizim ve boyama

aktivitelerinin çocuklar üzerindeki olumlu etkisini ortaya koyuyor. Geçtiğimiz yıl yapılan çalışmada, çocukların çizim ve boyama aktiviteleri öncesi ve sonrası sergiledikleri ruh halleri uzmanlar tarafından incelendi. Kreatif atölyelerde çalışarak dikkatlerini resme yoğunlaştıran çocukların daha mutlu olduğu gözlemlendi.

Hobi ve sanat kalemleriyle sınırlar ortadan kalkıyor

Artık çocukların resim ya da boyama yapabileceği alan sadece bir kâğıt parçasından ibaret değil. Farklı dokulara uyumlu özel üretilen hobi ve sanat kalemleriyle tişört, çanta, porselen, cam ve ahşap üzerine resimler yapmak mümkün.

Çocuklar ister evde kendi kendilerine ister çeşitli eğitim kurumları tarafından düzenlenen sanat atölyelerine katılarak tasarımlarını yapabiliyor.

Kalıpların dışına çıkmayı başaran çocuklar, boya kalemleriyle kendi tasarladığı bardaktan süt içiyor ya da annesine doğum gününde kendi boyadığı bir çantayı hediye ediyor. Hatta resim yerine farklı alanlara ilgi duyan çocuklar bile kendi tişörtünü boyamak söz konusu olduğunda kalemlere sarılıyor. Böylece hem rengi solmuş eski bir tişört, çocuğun hayal gücüyle süslenecek bambaşka bir görünüme kavuşuyor hem de bir anlamda geri dönüşüme katkı sağlanıyor. Kullanımı kolay ve uzun ömürlü hobi sanat kalemleriyle çocuklar sayısız tasarıma imza atabiliyor.

Hobi edinmek pek çok fayda sağlıyor

Artık öte yandan çocuklar hayatın ilk basamaklarını çıktıkları yaşlarda bir hobi ediniyorlar. Bunaldığı anlarda sığınabileceği hobileri olan bireyler; sosyal, akademik ve ahlaki açıdan daha verimli ve başarılı oluyorlar. Hobi edinmenin faydalarını birkaç maddede şöyle sıralayabiliriz:

- Boş vakitlerinde televizyon izlemek, bilgisayarda oyun oynamak yerine üretken olan bireylerin kendine olan güveni artar.
- Okul hayatının dışında da bir şeyler başarmış olmak motivasyon sağlar. Yaptığı özgün çalışmalarla takdir edilen çocuk, iradesini ve dayanıklılığını geliştirir.
- Çocuk, kendisine hedef koymayı ve disiplini öğrenir. Hedef koymak, bir insanın hayallerine ulaşmak için edinmesi gereken çok önemli bir hayati beceridir. Bu da ileride iş yaşamında öz disiplini sağlar.
- Yeni teknikler öğrenmek için hobi atölyelerinde bir araya gelen çocuklar sosyalleşme fırsatı bulur. Yaşlılarıyla birlikte kaliteli zaman geçiren çocuk, çizdiği resimleri karşılaştırıp, arkadaşından ilham alabilir.

Resim, çocukların duygusal dünyasını yansıtıyor

Resim, duygu ve düşüncelerin bir ürünü olduğu için özellikle ana sınıfı ve okul çağında oldukça önem taşıyor. Çizim, boyama yapan çocukların aynı zamanda zihnindeki mantıksal ve sanatsal öğeleri de harmanlama şansı bulduğunu söyleyen uzmanlar, bir

ürünü tasarlama sırasında çocuğa müdahale edilmemesi konusunda hemfikir. Böylece ebeveynler çocuğun, duygularını nesnel dünyaya aktarma sürecine de etki etmemiş oluyor.

İster kâğıda ister bir kumaş üzerine yapılmış olsun, okul çocuklarının yaptığı her bir çizimin duygusal bir şifresi var. Bu nedenle resim, çocuk psikolojisinin vazgeçilmez aracıdır. Çocukların duygusal dünyasına ulaşmayı başaran çocuk psikologları da resimlerin dilinden yardım alır. Peki, resim yaparken kullanılan renkler ve çizimler bize çocuklar hakkında ne gibi ipuçları veriyor?

Seçtikleri renkler çocukların psikolojisini betimliyor

Çocuklar, hoşlarına giden figürleri ya da kişileri çizerken öncelikle en sevdikleri renkleri kullanır. Bu tutum, aksi durum için de geçerlidir; hoşlanmadıkları kişileri sevmedikleri renklere boyarlar. Özellikle siyah renk tercihi, olumsuz düşünceleri ifade eder. Turuncu renk seçimi sağlık ve iyiliği simgelerken, boyamalarda pembeyi çok fazla kullanan çocukların sakın bir kişiliğe sahip oldukları gözlenmiştir.

Bilinçaltında sarı renk 'anne' olgusunu ifade eder. Her resme mutlaka büyük bir güneş koyup sarıya boyayan çocuklar annesine olan sevgisini anlatmaya çalışır.

Duygularını doğru biçimde ifade edebilen uyumlu çocuklar ise resimlerinde sıklıkla mavi tonlarına yer verirler.

Kırmızı renk, resimdeki kompozisyonun içeriğine göre farklılık gösterebilir. Örneğin her

şeyi kırmızıya boyayan bir çocuğun öfkeli olma olasılığı yükseken, kırmızı bir çiçek çizimi sevgi ve mutluluğu çağrıştırabilir.

Kalemlerle silik çizimler yapanların hassas ve kırılğan, kâğıda bastırarak kalın çizgiler çekenlerin ise daha sert mizaçlı çocuklar olduğu gözlenmiştir.

Figür ve kompozisyon tercihleri ipuçları veriyor

Bir resim kompozisyonunda ebeveynlerin konumu ve vücut dili de aile içi iletişime dair ipuçları verebiliyor. Örneğin, resimde annesini kendi yanına, babasını kompozisyonun dışına çizen bir çocuk, babasıyla sıcak bir iletişimi olmadığını anlatıyor olabilir. Özellikle ebeveynlerini kolsuz çizen çocukların sevgi eksikliği duyduğu tespit edilmiştir.

Resimdeki kişinin baş kısmının normalden büyük çizilmesi duygusal ve sosyal dengedeki tutarsızlıkların, küçük çizilmesi ise içe kapanıklığın göstergesi olabilir. İri ve detaylı çizilen gözler, çocuğun gözlemci bakış açısını ve dış dünya ile ilişki kurma çabasını gösterir. Nokta halindeki bir göz ise dış çevre ile yetersiz bağ kurma olarak tanımlanır.

Genellikle kendine güveni yüksek çocuklar, resimlerde ayakları büyük çizerler. Duyma problemi yaşayan çocuklarda kulak çiziminin baş kısmından daha iri olduğu görülür. Çocukta kardeş kıskançlığı varsa, kendini soyutlanmış hissediyorsa ya resimde kendisini ailesinden uzak bir noktada çizebilir ya da aile tablosuna kardeşini koymaktan kaçınabilir. İstismarcı davranışların görüldüğü ailelerde ise çocuk, korunma ve kaçma duygusu ile resimde sınır yaratabilir.

www.edding.com

KURUM DİLE GELDİĞİNDE: KURUMSAL İLETİŞİM

Uğur ERSÖZLÜ
Kurumsal İletişim Yöneticisi

Dünyada eğitim alanındaki yeni akımların da etkisiyle, son yıllarda Türkiye'deki eğitim kurumlarının organizasyonel büyüme hızlarında artış gözlemleniyor. Büyüme hızında belirleyici olan iş akışı, etkinliklerin çeşitliliği ve sayılarındaki artış, iş süreçlerinin hedef ve misyonlar doğrultusunda yönetilmesi, raporlanması ve ilgililerle paylaşılması da organizasyonlarda kritik kalemler olarak önemini artırıyor.

Bu bağlamda sözü edilen süreçlere yönelik uzman ekiplere duyulan ihtiyaç, daha önceki yıllarda ağırlıklı olarak vakıf ve genel müdürlüklerden yönetilen iş kalemlerini desteklemek ve güçlendirmek amacıyla matris örgütlenmeyle Kurumsal İletişim, İş ve Kaynak Geliştirme, İnsan Kaynakları gibi bazı departmanların, okulların kendi içinde de yapılandırılmasına olanak sağlıyor.

Eğitim Kurumlarında “Kurumsal İletişim”

Kurumsal iletişim yetkililerinin görev tanımları, sektörel bazda değişkenlik gösterebildiği gibi eğitim sektöründe de kurum içi dinamiklerine ve ihtiyaçlara göre özelleşebilmektedir.

Kurumun iletişim ekipleri, kurumun iletişim planlarının yapılması, biçimsel (resmi), biçimsel olmayan (doğal) ve örgüt dışı iletişim sistemlerinin kurgulanması ve sorunsuz akışının sağlanması gibi görevlerinin yanı sıra, etkinlik yönetimi sürecinde de aktif rol alabilmektedirler. Etkinlik sürecini oluşturan temel iş kalemleri aşağıdaki gibidir:

Etkinlik Öncesinde	Planlama	Kurgulama	Mekan Keşif	LCV	İzin/Tedbir	Bütçeleme	Akış	Dekor		
Etkinlik Sırasında	Karşılama	Yönlendirme	Kayıt	Güvenlik	Akış Yönetimi	Ekip-Teknik Yönetimi	Davetli Konuk İletişimi	Kriz Yönetimi	Veri Toplama	Etkinlik Yönetimi
Etkinlik Sonrasında	Ölçme	Değerlendirme	Raporlama	Ödeme Onayı	Fatura İşlemleri					

Eğitimde Yeni Akımlar

Gelişen teknoloji ile birlikte eğitim ortamlarındaki fikir alışverişlerine ve tartışmalara konu edilen temalar da değişkenlik gösterebiliyor. Bu bağlamda bazı eğitim kurumları, bu çeşitli organizasyonlara ev sahipliği yaparak yeniliklere öncülük ediyor. Kurumların yenilikleri kendi içinde uygulayabiliyor olmaları ve eğitim ekosistemine katkı sağlarken aynı zamanda kendi sürekliliklerini, görünürlüklerini ve itibarlarını da göz önünde bulundurmaları önem arz ediyor.

Dolayısıyla, eğitim kurumlarının kendilerini hızla değişen çevre ve rekabet koşullarına adapte etmelerinde kurumsal iletişim ekiplerine büyük sorumluluklar düşüyor.

Birçok sektörü olduğu gibi eğitim sektörünü de etkileyen yeni akımların analiz edilerek doğru entegrasyonla yapılandırılması, kurum içindeki küçük grupların birbirleriyle ve kurumun bütünüyle sağlıklı ilişkiler kurmaları, süreci olumlu olarak etkileyecektir.

Kurumlar için yenilik ve değişimlere uyum süreçleri, her zaman için kritik öneme sahip ve doğru yönetilmesi gereken süreçler olup, kurumsal iletişim ekiplerinin de desteğiyle sağlıklı olarak yönetilebilecek süreçlerdir.

Z: Bir Kuşağı Anlamak

Eğitim kurumlarında öğrencilerin gelişimini destekleyen ders içi ve ders dışı birçok aktivite yapılandırılmaktadır. Bu aktiviteler, verimlilikleri doğrultusunda çoğu zaman bir üst seviyeye taşınarak kapsamı genişletilip projelendirilebilmektedir. Kimi zaman akran grupları veya okullar arasında, kimi zaman disiplinler arası iş birliklerine dayalı programlar tasarlanmakta ve katılımcıların büyük bir bölümünü öğrenciler oluşturmaktadır. Buna bağlı olarak hedef kitleyi bütüncül olarak değerlendirebilmek ve kitle yaş grubunu iyi analiz etmek önem arz etmektedir.

Öğrenimin gönüllülük esasına dayalı olduğu ilkesinden yola çıkarak, Z kuşağı olarak nitelendirilen, ilgi alanları sürekli değişen dönemin genç kuşağını yakalayabilmek için yenilikleri takip etmek, okul içi etkinlikleri de bu trendler doğrultusunda yorumlayarak ilgi çekici hale getirmek gerekiyor. Yani diğer bir deyişle “yemekler” bugün ya da gelecekte aynı olabilir ancak “sunum şekilleri” evrilerek farklı hale gelecektir. İşte tam da bu noktada kurum içinde görev alan iletişimcilerin “trend scout” görevi üstlenebilen profesyoneller olarak öne çıktığını görebiliyoruz. Kimi zaman öğretmen, kimi zaman personel, kimi zaman veli ve öğrencilerle çalışan bu profesyoneller, etkinliğin fikir aşamasından yani “alışveriş” sürecinden itibaren konuya dahil olup, mutfak sürecine yani ürünün nasıl ve ne şekilde hazırlanıp, hangi yaş kitesine sunulacağına kadar uzun bir yaratım sürecinde paydaşlarla birlikte hareket ediyor.

Kuluçka Merkezleri ve Eğitim Kurumları İş Birliği

Ülkemizde son yıllarda oldukça gündemde olan, özellikle genç ve yeni işletmeleri geliştirmek amacıyla; girişimci firmalara ofis hizmetleri, ekipman desteği, yönetim desteği, mali kaynaklara erişim, kritik iş ve teknik destek hizmetlerinin bir çatı altında tek elden sağlandığı Kuluçka Merkezleri, lise seviyesinde birçok okulla iş birliği içinde bulunuyor ve bu merkezlerin eğitim kurumlarıyla yürüttükleri ortak projelerin sayıları gün geçtikçe artıyor. Bununla birlikte Kuluçka Merkezleri'ne yatırım yapan özel sektör kuruluşlarının da “genç nesli anlama” çabalarına yönelik geliştirecekleri projelerin sayılarında artış olacağı öngörülüyor. Bu öngörü ışığında, eğitim kurumlarının proje süreçlerini sağlıklı ve verimli sürdürebilmesi için, yönetici, öğretmen, veli, tedarikçi, yatırımcı, sivil toplum kuruluşları gibi birçok bileşen ile iletişimini iyi kurgulayabilme becerisine sahip, donanımlı ekipleri bünyesinde barındırması oldukça önemli bir ihtiyaç haline geliyor.

Kurumsal İletişim Yöneticilerinin Rolü ve Organizasyondaki Konumu

Okullardaki dinamik tempo içinde bilgi akışının eksiksiz olması, motivasyon, departmanlar arası bütünlük ve koordinasyon, kurumları öne çıkaran özelliklerdendir. Bu noktada, resmin bütününe görebilen ve belli stratejiler doğrultusunda sürecin doğru ilerlemesine katkı sağlayan uzmanların, denetim ve karar alma süreçlerinde etkin olması, eğitim kurumunun hedeflerine ulaşmasında önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda köklü eğitim kurumlarının yeniden yapılandırılması ya da yeni kurulan okulların organizasyonel planlama süreçlerinde, “Kurumsal İletişim” departmanları sadece dışa dönük, pazarlamaya yönelik birimler olarak değerlendirilmemeli, iletişimi merkeze alan ve hedef kitlelere ulaşma konusunda, iletişimin gücünü ve değerini önemseyen bir bakış açısıyla ele alınmalıdır.

Kurum Kültürü Oluşturmak

Bir kurumun kültürünü anlamak için, kurumun diğer kurumlar veya bireylerle nasıl ve ne düzeyde ilişkiler kurduğuna, benimsediği değerlere ve sahip olduğu standartlara bakılabilir. Başarıyı belirleyici unsurlardan biri olan kurum kültürünü, kurumu topluma bağlayan, kurumun toplum içindeki yerini belirleyen en önemli araçlardan biri olarak nitelendirebiliriz.

Kurum kültürünün oluşmasında, misyon, vizyon, liderlik, tarih, gelenekler, iletişim, teknolojik ürünler ve hizmetler olduğu gibi, bu kültürü fiziksel olarak yansıtan logo, bina, dekorasyon, araç-gereç, üniforma, işleyiş şeması ve prosedürler de etkilidir. Bununla birlikte davranışsal olarak törenler, ödül-ceza sistemi, sosyal

etkinlikler ve iletişim şekli, kurumun kendini ifade edebilmesi adına önemli araçlar iken, sözel olarak; konuşulan dil, hitap şekli, sloganlar gibi araçlar kurum kültürünün oluşturulması ve yansıtılmasında doğrudan etkilidir. Tüm bu araçların holistik olarak kurumun itibarı göz önünde bulundurularak kullanıldığı bir iletişim anlayışının benimsenmesi, bir eğitim kurumunun değerlerinin başında yer almalıdır. Kurumsal iletişim yetkililerinin bu noktadaki rolü de belirleyicidir.

Kurumsal Başarı için “İletişim”

Eğitim kurumları, sosyal, siyasal, kültürel ve teknolojik gelişmeler karşısında yeni yöntem ve teknikler geliştirmeli, amaç, misyon ve vizyonlarını bu yenilikler ışığında gözden geçirmelidirler. Bu süreçlerde iletişim sistemi iyi kurgulanmış olan kurumların fark yaratarak diğer kurumlara nazaran bir adım önde olacağı söylenebilir.

Organizasyon içinde yer alan bireylerin iletişim becerilerinin ölçülmesi ve ihtiyaç analizlerinin yapılarak hizmet içi eğitimlerin kurgulanması, kurumsal başarının elde edilmesinde önemli iş kalemleridir. Eğitim kurumlarında öğretmen, veli, çalışan ve öğrencilerin kurumu iyi tanması, kurumun amaç ve misyonuna dair bilgi sahibi olması, yüksek moral ve motivasyon içinde olması, eğitim verimliliğini doğrudan etkileyeceğinden, örgütsel iletişimin sağlanması anlamında kurumsal iletişimcilere ve okul yöneticilerine büyük sorumluluklar düşmektedir.

KAYNAKÇA

Güçlü, M. (2017). *Örgütsel iletişim: Eğitim kurumlarındaki yeri ve önemi açısından bir değerlendirme*. *OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 854-870.

Tabak, Ruhi S. *Kurumsal İletişim*

http://fbemoodle.emu.edu.tr/pluginfile.php/11334/mod_resource/content/0/kurumsal_iletisim_1_.pdf (5 Şubat 2020 tarihinde erişilmiştir.)

Gürel, T. (2009). *Hizmet İçi Eğitimlerin Kurum İçi İletişim Aracı Olarak Kullanımına*

Yönelik Bir Öneri. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 3

Gürses, Y. (2006). *Eğitim örgütlerinde yöneticilerin etkili iletişim kurma becerilerinin*

belirlenmesine yönelik bir araştırma (Kütahya merkez ilçe örneği). *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya*.

Oskay, Ü. (2011). *İletişimin A B C'si*, İstanbul: Der Yayınları.

Tutar, H. (2003). *Genel iletişim kavramlar ve modeller*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Genç Girişimciliğin Desteklenmesi Stratejisi.

<https://www.doka.org.tr/dosyalar/editor/files/tr90-bolgesi-genc-girisimciligin-desteklenmesi-stratejisi.pdf> (12 Şubat 2020 tarihinde erişilmiştir.)

Kurumsal İletişim Eğitimi Raporu.

https://www.bik.gov.tr/wp-content/uploads/2017/11/KURUMSAL-ILETISIM-EGITIMI-RAPORU_yeni.pdf?x66020 (14 Şubat 2020 tarihinde erişilmiştir.)

SAMSUN

BÖLGE TOPLANTISI VE SEMİNER

Özel okullarımızla ilgili gelişmeler ve mevzuat düzenlemeleri hakkında kurucuları bilgilendirmek ve özel okulların sorunlarını görüşmek amacıyla 2019 – 2020 öğretim yılının ikinci bölge toplantısı; Samsun ve çevre illerdeki özel okullarımızın katılımıyla B&C Otel’de 22 Şubat 2020 tarihinde gerçekleştirildi.

Toplantıya; Yüksek İstişare Konseyi Başkan vekili Cem Gülan, Yönetim kurulu başkan yardımcısı Zafer Öztürk, YK üyeleri Saim Meral, Mehmet Yüksel ve Kenan Taçyıldız ile Samsun ve Trabzon illerimizden 50 özel kurucusu ve yöneticisi katıldı.

Toplantıda; Yüksek İstişare Konseyi Başkan vekili Cem Gülan, Başkan Yardımcımız Zafer Öztürk ile YK Üyesi Saim Meral tarafından özel okul kurucularından gelen sorular cevaplanarak, dernek faaliyetlerimiz ve Bakanlığımızın yaptığı çalışmalar hakkında bilgi verildi.

Toplantının ardından 23 Şubat Pazar günü Samsun Şehit Ömer Halis Demir Kongre Merkezi’nde resmi ve özel okul öğretmenlerimize yönelik Prof. Dr. Sinan Canan’ın “Eğitimciler İçin Beyin Eğitimi” temasıyla konuşmacı olduğu seminer de düzenlendi.

600 resmi ve özel okul öğretmeninin katıldığı ve açılış konuşmaları Başkan Yardımcımız Zafer Öztürk tarafından yapılan seminerde; Prof. Dr. Sinan CANAN “Eğitimciler İçin Beyin Eğitimi” temasıyla sunumda bulundu.

Kurucular toplantısına ve hizmet içi eğitim çalışmasına desteklerinden dolayı Samsun ilinde üyemiz Ezgililer Koleji ve Final Okulları’na, değerli görüşleriyle katkı sağlayan konuşmacımız Prof. Dr. Sinan Canan’a ve tüm katılımcılarımıza teşekkür ediyoruz.

MALATYA ve ELAZIĞ

İLLERİNDEKİ ETKİNLİKLERİMİZ

Derneğimiz tarafından depremde etkilenen öğrenci ve öğretmenlerimize destek olmak amacıyla 25-26 Şubat 2020 tarihlerinde Malatya ve Elazığ illerimiz Yönetim Kurulumuzca ziyaret edildi.

Dernek Başkanımız F. Nurullah Dal, Başkan Yardımcımız Zafer Öztürk, YİK Başkan vekili Cem Gülan, YK üyelerimiz Saim Meral, Mina Akcen, Bünyamin Çelikten ve ÖZKURBİR Başkanı Hami Koç'un katılımıyla gerçekleşen ziyaretlerde Malatya ilimizde seminer ve kurucular toplantısı düzenlendi. Elazığ ilimizde ise resmi okullarımıza üyelerimizle birlikte kırtasiye desteğinde bulunuldu.

Yapılan ziyaretler kapsamında ilk etkinliğimiz 25 Şubat 2020 tarihinde Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliği ile Malatya ilindeki rehber öğretmenlerimize yönelik düzenlenen seminerdi. Malatya Kültür Merkezi Kemal Sunal Kongre Salonu'nda gerçekleşen hizmet içi eğitim çalışmasına 500 civarında öğretmenimiz katıldı.

Açılış konuşmaları Malatya İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Sayın Ali Demir ile Yönetim Kurulu Başkanımız F. Nurullah Dal tarafından yapılan seminerde Üsküdar Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sinan Canan "Bir Beynin İnşası" konulu sunumuyla öğretmenlerimize bilgilendirmelerde bulundu.

Seminer sonrasında, Çevre ve Şehircilik Bakan Yardımcısı Sayın Mücahit Demirtaş, Malatya'da yapılan deprem çalışmaları hakkında bilgilendirmelerde bulundu.

Malatya'daki son etkinliğimiz Malatya Vali Yardımcısı Sayın Mustafa Şahin'in katılımıyla düzenlenen kurucular toplantısıydı. Toplantıda Sayın Mustafa Şahin'in Malatya'da yapılan çalışmalar hakkında bilgilendirmeleri sonrasında özel okul kurucularının sorunları görüşüldü.

Malatya'da düzenlenen etkinliklere katkıları ve misafirperverlikleri nedeniyle Malatya Millî Eğitim Müdürlüğümüze, ÖZKURBİR Başkanı Hami Koç'a ve Çınar Koleji kurucusu Enver Aydın Acar'a teşekkürlerimizi sunarız.

26 Şubat 2020 Çarşamba günü Elazığ'a geçen Yönetim Kurulu Başkanımız ve beraberindeki YK üyelerimiz; Elazığ'da yaşanan deprem nedeniyle öğrenci ve öğretmenlerimize destek olmak amacıyla İl Temsilcimiz Özel Bilgem Okulları kurucu temsilcisi Oya Sertdemir Düşmez'le birlikte Elazığ Valisi Sayın Çetin Oktay Kaldırım, Sivrice Kaymakamı Sayın Mustafa Gül ve Sivrice İlçe Milli Eğitim Müdürü Sayın Özdal Akdemir'i ziyaretlerinin ardından, resmi okullarımıza kırtasiye desteğinde bulundular.

Dr. Özgür ÇELENK
PSG-CAPS, İstanbul

SORU SORARAK VE MERAK EDEREK ÖĞRENMEK

Püren Savaş GEDİKOĞLU
PSG-CAPS, İngiltere

“Benim özel bir yeteneğim yok. Yalnızca tutkulu bir meraklıyım.” Albert Einstein

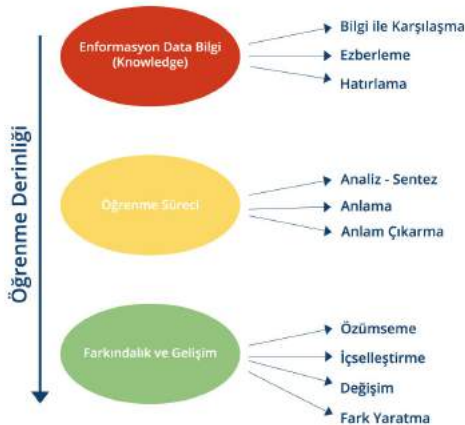
Bir önceki yazımızda sizlere eğitimde yaşanan paradigma değişiminden bahsettik. Bu yazımızda da belirtilen değişimde önemli yer tutan bir beceriden bahsetmek istiyoruz; merak etmek...

GELİŞİM MERAKLA BAŞLAR, EĞİTİMLE BESLENİR...

Küçük yaşlardaki çocukları düşünün. Çevredekileri anlamlandırmaya ve soru sormaya ihtiyaçları var. Fakat, çocuklar büyüdükçe ve okula başladıktan sonra soru sormaları azalıyor.

Gerek okul/sınıf ortamında, gerekse aile ortamında neler oluyor da çocuklar soru sorma davranışından vazgeçiyorlar? Okul öncesi dönemde, aile bireyleri zaman zaman çocukların soru sorma ve meraklı olma haline “Sen karışma, sen anlamazsın, sen daha küçüksün” gibi ifadeler ile ket vuruyor. Çocuklar okula başladığında da dalga geçilme, küçük düşme gibi olumsuz değerlendirilme korkusu ile soru sormaktan korku ve endişe duyuyorlar. Ayrıca, test odaklı eğitimde soru sormak ve anlamak yerine bol sayıda tekrar ve ezber gerekiyor. Çoktan seçmeli sınav sisteminde tek doğru cevabı bulmaya odaklanan öğrencinin, sorduğu sorular ile eleştirel düşünmesine imkân verilmiyor. Soru sorma davranışının zamanla azalması, öğrencilerin öğrendiklerini içselleştirememesine ve anlamlandıramamasına etki ederek, öğrenilen bilginin uzun vadeli olmamasına neden olabiliyor.

Öğrenilen bilginin kalıcı olabilmesi için, ezberleme ve hatırlama süreçlerinin ötesine geçilmesi gerekir. Detaylarını Şekil 1’de belirttiğimiz öğrenme derinliği modelinde bilginin işlenmesi ile ilgili farklı süreçlere yer veriliyor. Önceki yazımızda ele aldığımız paradigma değişimi ile güncel eğitim ve öğretim, ezberlediğimiz bilgiyi hatırlamaktan daha kapsamlı hale geçecektir. Bilginin, bir süreç içerisinde bireysel farkındalık ve gelişim hedefiyle önce bireyin kendinde değişime sonra etrafında gelişime ve fark yaratmaya yol açmasının gerçek anlamda bir öğrenme olduğuna inanıyoruz.

Şekil 1. Öğrenme Derinliği

Yapılan araştırmalarda, bilginin içselleştirilmesi ve özümsemesi ile ilişkili olarak merak kavramı ön plana çıkıyor. Merak; bütün canlılarda farklı seviyelerde de olsa mevcut. Öğrencilerin, Şekil 1’de bahsedilen öğrenme derinliğine sahip olması, hedeflenen farkındalık ve gelişime ulaşabilmesi için önemli olan; merak etmenin, soru sormanın ve öğrenme ile bu kavramların arasındaki ilişkinin irdelenmesi.

Merak ve Öğrenme İlişkisi

Merak doğuştan gelen ve yaşam boyu sabit kalan bir kavram değil, geliştirilebilecek bir beceridir. Öğrencilerin hedeflenen başarı ve mutluluğa ulaşabilmesi için merak kavramının

öğrenme üzerindeki rolünü ve merakın sınıf içi uygulamalarla zenginleştirilmesi gerektiğini anlamak önemlidir. Merak ile öğrenme arasındaki ilişki oldukça net; araştırmacılar bir konuyu ne kadar merak edersek o konu hakkındaki bilgiyi o kadar kolay öğrenebildiğimizi belirtiyorlar. Merakın öğrenme üzerindeki olumlu etkisi, içsel bir motivasyon kaynağı olmasından dolayı. Öğrencilerin zaman zaman motivasyon eksikliğinden bahsediyoruz, işte tam da bu noktada bu motivasyonu artırmanın en önemli yollarından bir tanesi onlardaki merak becerisini geliştirmek.

Farklı Boyutları ile Merak Etme: Algısal ve Epistemik Merak

Merak, ilgi uyandıran ya da belirsizlik içeren yeni uyaranlara karşı verilen tepki olarak ifade ediliyor.

Herkeste doğuştan var olan ama kültür, eğitim ve sosyal şartlanmalarla zaman içerisinde artan ya da azalan merak, yeni bilgiler edinmek için yeni uyaranların keşfedilmesine dair bir motivasyon. Farklı merak türlerinden bahsedilse de araştırmalarda karşımıza özellikle algısal ve epistemik merak çıkıyor. Algısal merak; görmek, koklamak, işitmek vb. duyu organları aracılığı ile yeni bilgiler edinmek olarak tanımlanıyor.

Bir gürültü duyduğumuzda sesin geldiği yere dönmemiz, tanıştığımız yeni bir kişinin yüzüne dikkatle bakmamız algısal merak olarak ifade edilebilir. Epistemik merak ise bilgi elde etmek ve keşfetmek üzerine içsel bir arzu. Bildiklerimiz ile bilmek istediklerimiz arasındaki farkı kapatmak için sorduğumuz sorular, oluşturduğumuz fikirler ve ortaya attığımız argümanlar epistemik merak kapsamında değerlendiriliyor. Algısal meraka kıyasla daha bilişsel bir süreç olan epistemik merak, bizler için bilimsel ve entelektüel bir motivasyon kaynağı.

Algısal ve Epistemik Merak Öğrenmeyi Nasıl Etkiliyor?

Hem algısal hem de epistemik meraka odaklanan çok sayıda çalışma bulunsa da özellikle nöroloji alanında yapılan araştırmaların sonuçları oldukça ilgi çekici.

Ön plana çıkan çalışmaların eğitimciler için önemli olduğunu düşündüğümüz sonuçlarını Tablo 1'de özetledik.

Tablo-1. Ön Plana Çıkan Beyin Görüntüleme Araştırmalarının Sonuçları Bizlere Ne Diyor?

Kang ve arkadaşları (2009)	1	Katılımcılara "içinde güneş sisteminin de bulunduğu gök ada nedir?" gibi sorular soruldu. Katılımcıların, sorulan soruları okurken sahip olduğu merak düzeyi ile beynin <i>kaudat çekirdek bölgesinin</i> aktivasyonu arasında olumlu bir ilişki bulundu. Özetle, katılımcıların merak düzeyi ne kadar yüksek ise <i>kaudat</i> aktivasyonu (beynin ödül merkezi) o kadar fazla oldu.
	2	Katılımcılar, daha fazla merak ettikleri soruların cevaplarına ulaşmak için daha fazla kaynak kullandı.
	3	Katılımcılar soruları cevaplarken yanlış tahminde bulunduğu anda, merak düzeyleri beynin hafıza ile ilgili alanlarında aktivite artışına neden oldu. Sonuç olarak; merak, şaşırtıcı ve yeni bir bilgi söz konusu olduğunda bu bilgiyi hatırlamayı artırdı.
Gruber ve arkadaşları (2014)	1	Bir sorunun cevabını bulmakla ilgili daha meraklı olan katılımcılar, bu bilgiyi daha iyi öğrendiler.
	2	Kişilerin merakı uyarıldığında ilgisiz bilgileri bile daha iyi öğrendiler.
	3	Merak uyarıldığında, orta beyin ve beynin ödül bölgesinde (<i>nükleus akkumbens</i>) daha fazla aktivite oldu.
	4	Merak öğrenmeyi güdülediğinde, <i>hipokampüsteki</i> aktivitelerde (beynin bellek ve öğrenme ile ilgili olan bölgesi) bir artış gözlemlendi.
Valji ve arkadaşları (2019)	1	Epistemik merak, beynin <i>forniks alanı (hipokampus ve öğrenme, keşfetme, bilgiyi arama ile ilgili diğer beyin yapılarını birleştiren alan)</i> ile ilişkili iken, diğer merak türleri bu alanla ilişkili değildir.

oluyor.

Yukarıda detaylarını belirttiğimiz merak ile öğrenme ilişkisinden sonra cevaplanması gereken en önemli soru, öğrencilerin merak ve soru sorma davranışının okul ortamında nasıl destekleneceği ve merak becerisinin nasıl geliştirileceği.

Okul Ortamında Meraklı Olmayı ve Soru Sormayı Destekleyen İklim Yaratmak

Merak becerisini geliştirmeye yönelik önerilerimizi ana hatlarıyla paylaşıyoruz.

- Doğru cevaplardan daha önemli olan doğru soruları sormak: Neden ve nasıl gibi soruları sormalarında öğrencilere uygun zemini hazırlamak.
- Akran zorbalığının önüne geçerek, sınıf içinde soru sormayı cesaretlendiren bir iklim yaratmak ve bu iklimi okul kültürüne yedirmek.
- “Saçma soru yoktur” gibi bir zihin yapısı oluşturarak içerikle uyuşmasa bile öğrencilerin soru sormasını desteklemek.
- Öğrencilerin, kendilerini ve sistemi değerlendirmesine izin vermek.
- Öğrencilerin aktif katılım sağlamasına zemin hazırlamak.
- Aktarılan konuları çok boyutlu şekilde inceleyip sorulan sorular ile öğrencilere rol model olmak.
- Öğrencilerin sorduğu sorular karşısında heyecanlı, olumlu tutum ve davranış içerisinde olmak.
- Öğrencilerin irdelemesine fırsat vermek.
- Öğrencilerin şüphe ile yaklaşmasını desteklemek.
- Yeni şeyler öğrenirken bocalamanın, belirsizliğin ve yanlış yapmanın öğrenme fırsatı olduğunu göstermek.
- Bir konu hakkında bilgi sahibi olmamanın normal olduğunu fark ettirmek.
- Kaygı duymanın normal olduğunu göstermek.
- Zorlayıcı projeler oluşturmak.
- Öğrencilerin çok keyif almadığı konuları kişisel ilgileriyle harmanlayarak anlatmak.
- Yeni fikirlerin ve bilgilerin keşfedildiği öğrenme ortamları yaratmak.

Bilimsel Araştırma Temelli Bir Sınıf içi Uygulaması

Çağdaş eğitim anlayışında, sınıf içerisinde öğretmen merkezli yaklaşım yerine öğrencinin aktif olduğu metotlar tercih ediliyor. Öğrencilerin; sınıf arkadaşlarını dinlediği, ben bu sorudan ne öğrenebilirim diye düşündüğü ve konuştuğu bir sistemin oluşturulması için detaylarını Şekil 2’de belirttiğimiz doğru soru sorma sürecini sizlerle paylaşmak istiyoruz.

1	Öğretmen tarafından soruların sorulacağı konu belirtilir. Ödak konu: Çevre bilincinin küresel ısınmaya etkileri.
2	Öğrenciler sorularını grup arkadaşları ile paylaşır, sorular aynı zamanda yeni düşüncelere ve yeri sorulara yol açar. Örnek sorular: Küresel ısınma var mıdır? Küresel ısınmanın sebepleri nelerdir? Benim hangi davranışım/alışkanlığım küresel ısınmaya etki ediyor? Küresel ısınma için çevremde nasıl bilinç oluşturabilirim?
3	Öğrenciler, istedikikleri soruları açık ve kapalı uçlu olarak gruplar. Amaç, farklı soru tiplerinin olduğunu ve soru sorma şeklimizin cevaplarımızı etkilediğini öğrencilerin fark etmesidir. Örnek sorular: Kıtalararası yiyecek taşımacılığının küresel ısınmaya etkisi nedir? Yedinci kıta var mıdır, yok mudur?
4	Öğrenciler, konuyu anlamak için en önemli olduğunu düşündüğü 3-5 soruyu önceliklendirir, bu soruları seçme nedenlerini paylaşır.
5	Öğrenciler, önceliklendirdiği sorularla sonraki süreçte neler yapacaklarını tartışır. (Araştırma yaparak, soruların cevaplarını sınıfta paylaşmak vb.)
6	Yansıtma sorusu ile öğrenciler, belirlediği soruların konu ile ilgili öğrendikleri bilgileri nasıl yansıttığını ele alır. (Neden bu çalışmayı yaptık, bu çalışmadan ve sorularımızdan neler öğrendik vb.)

Şekil 2. Doğru Soru Sorma Süreci

Rothstein & Santana'nın geliştirdiği Soru Oluşturma Tekniği'nden uyarlanmıştır (2011).

Doğru soru sorma çalışmalarında; öğrenciler grup arkadaşları ile mümkün olduğu kadar fazla soru sorar, ifadeleri soru cümlelerine çevirir, her soruyu tam olarak sorulduğu şekli ile yazar, soruları tartışmak, yargılamak ya da cevaplamak için vakit harcamaz.

Öğrencilerin doğru soru sormayı öğrenmesi, konuyu daha derinlemesine irdelemelerine, kendi soruları ve düşünceleri ile yaşatmalarının sorularını ve yorumlarını da dinleyerek büyük resmi görmelerine, öğrendiklerini ezberlemek ve hatırlamaktan öteye geçerek içselleştirmelerine destek olarak merak becerilerini de geliştirmektedir.

Son söz olarak; oluşturduğumuz öğrenme derinliği modelinde eğitimde paradigma değişimi ile uyumlu şekilde öğrenmenin derinlikli ve çok boyutlu yapısını ele aldık. Bu yapıda, öğrenmenin ezberlenen bilgiyi hatırlamaktan öteye geçmesi için merak etmenin ve soru sormanın önemine kısaca değindik. Ayrıca, merak etmenin ve soru sormanın okulda nasıl destekleneceğine dair önerilerimizi ve doğru soru sorma sürecinin sınıf ortamında nasıl uygulanabileceğini sizlerle paylaştık.

Öğrencilerin soru sorduklarında deneyimlediği olumsuz duyguların yönetilmesinde, psikolojik dayanıklılık becerisinin kazandırılmasında, zaman içerisinde azalan soru sorma davranışının artmasında, onların sadece sınava değil aynı zamanda yaşama da hazırlanmasında eğitimcilere önemli görevler düşüyor.

Öğrencilerin merak becerisini geliştirmeye yönelik sınıf içi uygulamalarının artması, öğretmenlerin kendi meraklarını yeniden keşfetmeleri için mesleki yetkinliklerini arttırmaları dileğimizle... Lütfen her zaman hatırlayalım; Gelişim merakla başlar, eğitim ile beslenir. Bir sonraki sayıda görüşmek üzere...

- Öğrencilerin merak düzeyi arttıkça merak ettiklerinin cevaplarına ulaşmak için yaptıkları araştırmalar neticesinde öğrenme düzeyi de artıyor.
- Daha fazla çaba gerektiren ve daha az çaba gerektiren okullarda okuyan meraklı öğrenciler kıyaslandığında; ilk gruptaki öğrenciler daha yüksek akademik performans gösteriyor çünkü bu okullarda arzuladıkları, meraklarını besleyen ve teşvik eden öğrenme fırsatlarına ulaşıyor.
- Merak düzeyi arttıkça öğrencilerin iyi oluş düzeyleri de artıyor çünkü merak yeterlik gibi temel psikolojik ihtiyaçların karşılanmasına destek oluyor, bu da öğrencilerdeki iyi oluş halini olumlu etkiliyor.
- Gençlerin öz-şefkat düzeyi ile sahip oldukları merak arasında olumlu bir ilişki bulunuyor. Gençlerde öz-şefkat ne kadar yüksek olursa, bilinçli farkındalık, yeni deneyimlere/öğrenmelere açık olmak, kendilerine ve başarısızlıklarına karşı daha ılımlı bir tutuma sahip olmak da o kadar yüksek oluyor.
- Meraklı öğrenciler psikolojik olarak daha esnek oldukları için bilgiye ulaşma sürecinde daha fazla çaba gösteriyor ve bu süreçte yaşadıkları kaygıyı daha fazla tolere ediyor.

KAYNAKÇA:

Berlyne, D. E. (1954). A theory of human curiosity. *British Journal of Psychology*, 45(3), 180-191.

Bluth, K. & Mullarkey, M. & Lathren, C. (2018). Self-compassion: a potential path to adolescent resilience and positive exploration. *Journal of Child and Family Studies*, 27(2), 3037-3047.

Gruber, M. J., Gelman, B. D., & Ranganath, C. (2014). States of curiosity modulate hippocampus-dependent learning via the dopaminergic circuit. *Neuron*, 84(2), 486-496.

Hall, B. A., Melfi, V., Burns, A., McGill, D.M., & Doyle, R. E. (2018). Curious creatures: a multi-taxa investigation of responses to novelty in a zoo environment. *PeerJ* 6: e4454

Kang, M. J., Hsu, M., Krajbich, I. M., Loewenstein, G., McClure, S. M., Wang, J.T.Y., & Camerer, C. F. (2009). The wick in the candle of learning: Epistemic curiosity activates reward circuitry and enhances memory. *Psychological Science*, 20(8), 963-973.

Kashdan, T. B., Sherman, R., Yarbro, J., & Funder, D. (2013). How are curious people viewed and how do they behave in social situations? From the perspectives of self, friends, parents, and unacquainted observers. *Journal of Personality*, 81(2), 142-154.

Kashdan, T. B., & Yuen, M. (2007). Whether highly curious students thrive academically depends on perceptions about the school learning environment: A study of Hong Kong adolescents. *Motivation and Emotion*, 31(4), 260-270.

Miljković, D. & Jurčec, L. (2016). Is curiosity good for students' well-being? The case of the faculty of teacher education and the faculty of kinesiology. *Croatian Journal of Education*, 18(1), 103-121.

Oudeyer, P.Y., Gottlieb, J., & Lopes, M. (2016). Intrinsic motivation, curiosity, and learning: Theory and applications in educational technologies. *Prog Brain Res.*, 229, 257-284.

Rothstein, D. & Santana, L. (2011). *Make just one change: teach students to ask their own questions*, Harvard Education Press.

Shumakova, N. (1992) Study of students' curiosity. *Roeper Review*, 14 (4), 197-197.

Valji, A., Priemysheva, A., Hodgetts, C.J., Costigan, A.G., Parker, G.D., Graham, K.S., Lawrence, A.D., & Grube, M. J. (2019). Curious connections: white matter pathways supporting individual differences in epistemic and perceptual curiosity. *Biorxiv*, <https://www.biorxiv.org/content/10.1101/642165v2>

TÖZOK

MESLEKİ GELİŞİM SEMİNERLERİ

Öğretmenlerimizin mesleki gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla, Derneğimiz tarafından öğretmenlerimizin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan ve çok değerli uzman ve akademisyenlerimizin konuşmacı olduğu eğitim seminerleri Odakule'deki merkezimizde Şubat ve Mart aylarında gerçekleştirilmiştir.

Eğitilere gösterilen ilgi ve katılım için üyelerimize, öğretmenlerimize ve değerli katkıları için konuşmacılarımıza teşekkür ederiz.

15 Şubat 2020

Zihin Haritası Nedir?

Mehmet SOLMAZ
Yazar & Öğretmen

22 Şubat 2020

Başarı ve Yüksek Performans İçin Zihni Pozitif Kullanma Kılavuzu

Ayça AYTAÇ
Eğitim Danışmanı

29 Şubat 2020

Yanlışla Yanlış Demek: 21.Yüzyıl Yetkinliği Olarak Safsata

Dr. Çimen GÜNAY ERKOL
Özyeğin Üniversitesi

7 Mart 2020

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Eğitim Sektörüne Etkisi

Av. Fırat Barış KAVLAK
KAVLAK Hukuk Bürosu

SİGARASIZ OKULLAR VE SİGARASIZ NESİLLER

Emre ÜSTÜNUÇAR

Allen Carr Türkiye Kurucusu ve
Allen Carr Terapisti

• Ben Kimim

İsmim Emre Üstünuçar. Yıllarca maalesef sigara kullandıktan sonra, 2003 yılında Allen Carr ile sigaradan kurtuldum. Bıraktım demiyorum kurtuldum. Sonrasında, uzman klinik psikolog olan ve Allen Carr yöntemiyle sigaradan kurtulan eşim İlkur ile, bugün itibarıyla altmışa yakın ülkede 20 milyondan fazla insanı sigaradan kurtaran Allen Carr yönteminin Türkiye merkezi Allen Carr Türkiye'yi 2004 yılı başında kurduk. Bir sene boyunca Allen Carr sigara bırakma eğitimi olabilmek için eğitim aldık.

• Neler Yaptım

Allen Carr Türkiye olarak 2004 yılından bu yana on binlerce sigara içicisine sigaradan kurtulabilmeleri için rehberlik etmeye çalıştık. Türkiye'nin yüzlerce kurumuna sigarasız kurum olmaları yolunda

danışmanlık ve seminerler verdik. İki yıl boyunca Lig Radyo'da "Dumansız Spor" isimli radyo programını yaptım. Amacım sporu sigaradan temizlemektir. Sigaranın takım tutmadığını, sigaradan taraftar olmadığını, seyredilen spor müsabakası boyunca içilen sigaraların hem sporun ruhuna aykırı olduğunu hem de sanıldığı gibi içiciyi rahatlatmadığını ve keyif vermediğini anlattım.

Sigara içmeyenlerin sigara içen sevdiklerine nasıl yaklaşacakları konusunda son derece çaresiz kaldıklarını gözlemledim. Sigara içmeyen insanlara sigara içen sevdiklerine yardım edebilmeleri için "Sigara Sevdiklerinizi Öldürmeden" isimli kitabı yazdım.

Sigara içicilerine 90 dakikalık bir sinema filmi ile sigarayı kafalarında nasıl bitireceklerini öğrenme fırsatı vermek için 2014 yılında Dünyanın ilk ve tek sigara bıraktıran sinema filmi yaptım.

2015 yılında Sigarayla Savaşanlar Derneği tarafından "İnsanlığın Gerçek Dost Ödülü"ne layık görüldüm.

Anne-babalara çocuklarını sigaradan korumayı öğretmek amacıyla "Aman Yavrum İçmesin" seminerini oluşturdu ve sundum.

Dünyada onlarca ülkede kitapları yayınlanan Allen Carr yöntemi, 2019 yılında ilk kez bir yardımcı yazarla bir ülkede yayınlandı, benimle. "Allen Carr ve Emre Üstünuçar" la 4 Günde Sigarayı Kafanda Bitir" isimli kitap tüm kitabevlerinde sigara içicilerine sunuldu.

Bu ülkede her gün ortalama 275 insan sigara

tuzağından kaçmayı başaramadıkları için hayatlarını erken kaybediyorlar! Her gün! Hiçbir suç işlemediler. Sadece genç bir yaşta, kendilerince "masum" bir deney yapıp birinci sigaralarını denediler. Bir tuzağa düştüler, çıkış yolunu bulamadıkları için de hayatlarını erken kaybettiler.

Tuzağın sinsi yapısını ve tuzağın çıkış yolunu çok iyi bildiğimiz için, İlknur'la birlikte hayatımızı insanları bu tuzaktan kurtulmalarına yardım etmeye adanmış durumdayız. Vizyonumuz, sigaranın girdiği her eve girip, sigaradan nasıl kurtulacağını insanlara göstermek. Hatta sigara girmemiş evlere de girip, sigaranın o eve girmesini önlemeye çalışmak.

Hayalimizdeki Türkiye'yi sizinle paylaşmak isterim:

Hayalimizdeki Türkiye

O çubuğun ne olduğunu bilmeyen nesillerin yetiştiği,

Doğumhane kapısında baba adayının o çubuğu yakmadığı,

Doğum haberini alınca yine aynı babanın kutlama sanarak o çubuğu ikram etmediği,

Doğan çocuğun, birkaç yıl sonra yemek masasında annesinin babasına "Uzat bir tane, yemekten sonra bir tane iyi gider!" dediğini duymadığı,

Heyecanla izlediği çizgi filmlerde o çubuğun hiç gösterilmediği,

Yine aynı çocuğun taklit etmeye en meyilli dönemlerinde örnek aldığı abilerini, ablalarını içerken görmediği,

İçmenin havalı değil zavallı algılandığı,

Öğretmenin ders öncesi ve sonrası okul önünde içmediği,

Yine aynı öğretmeni içerken yakaladığında "Ara sıra içmekten bişey olmaz!" diye bahane uydurmak zorunda kalmadığı,

Filmlerdeki en sevilen kahramanlara filmin en heyecanlı, en stresli, en keyifli sahnelerinde bu çubuğa uzanmaları için para verilmediği,

Hiçbir çocuğun sonunda özenip "Nedir bu, herkes içiyor?" diye merak etmediği ve o ilk sinsi çubuğu denemediği,

Arkadaşları ile maç izlerken takımı gol yediğinde "Ver şundan bi tane, çok gerildim!" demediği,

Hayranlıkla baktığı başarılı sporcuların hiçbirinin bu çubuğu kullanmadığı,

Tedaviye gittiğinde "Bir an önce bırakman lazım!" diyen doktorun cebinde paket görmediği ve kan almak için üzerine eğilen hemşirenin tütün kokmadığı,

Bu çubuk yüzünden hiçbir sevdiği insanın hayatını kaybetmediği,

Yurtdışına çıktığında "Türk gibi sigara bırakmak" deyimini duyup gururlandığı,

Sigaranın "vezir" değil, "rezil" olduğu,

Ve kendisi anne/baba olduğunda "Aman yavrum içmesin!" korkusu yaşamadığı bir Türkiye hayalimiz var.

• Sigara Bırakmayı Zorlaştıran Hatalar

Sigara bırakmak isteyenlerin yaptıkları çok önemli bazı hatalar vardır ki, bu hatalar sigarayı bırakmayı zorlaştırır. En çok karşılaştığım 9 hatayı bu yazıda sizlerle paylaşmak isterim:

1. Sigarayı Azaltmak
2. Sigarayı Hatırlatanlardan Kaçmak
3. İrade Gücüyle Bırakmak
4. Sigarayı Düşünmemeye Çalışmak
5. Herkesin Önerisini Dinlemek

6. Yerine "Bir şey" Koymak

7. Yılbaşında Bırakmak

8. Sigaranın Zararlarına Odaklanmak

9. Başkası İçin Bırakmak

• Sigarasız Okul Olmak Neden Önemli

o Her bir sigaranın içinde 350'den fazla zehir bulunmaktadır,

o Sigara yandığı an bu sayı 4000'e çıkar,

o Tüm toksinler direk kana bulaşarak tüm organlara hızlıca ulaşır,

o Ağır uyuşturucu kullanan kişilerin %99'u sigarayla başlarlar, dolayısıyla sigaradan korunan çocukların daha farklı uyuşturucu kullanmaları da zorlaşmış olur,

o Çocukların günde yarım paket sigara içerek gelişmesinde görecekları zarar bir nükleer reaktörün dibinde yaşamasından 1000 kat daha fazladır

o Sigara içicilerin %82'si bu bağımlılıktan kurtulmak ister,

o Sigaraya başlama yaşı 11'e düştü,

o Sigara içicilerinin sadece %10'u 20 yaş üstü sigaraya başlar,

o Günde ortalama 600 çocuk sigarayı dener ve çok büyük çoğunluğu sigaranın sebep olduğu hastalıklardan dolayı hayatını kaybeder.

• Okullara Sigarasız Olma Yolunda Öneriler:

o Sigara ile çocukların arasındaki en güçlü duvar AİLE VE OKULDUR.

o Sigara içilmeyen bir "Okul Ortamı" yaratın

o Okulda, çevresinde, görülecek bir yerde ASLA İÇMEYİN.

o Sigara içmek normal bir davranışmış gibi davranmayın.

o Sigara Hastalığı görerek bulaşır. GÖSTERMEYİN.

o İçiyorsanız, HEMEN BIRAKIN. Hem kendiniz için, hem öğrencilerinize doğru rol örneği olmak için. Bazı mesleklerin otorite ikna gücü vardır.

Öğretmen, doktor, sporcu, sanatçı gibi.

o Öğretmenlerinizin "Sigarasız Hayata" geçmelerini kolaylaştırın, destek verin.

o Sigarasız Özgür Sağlıklı Nesiller "Şansa Yetişmez".

o Sigarasız Nesiller için, sigarasız okullar gerekir. Sigarasız okul olabilmek için, okulların sigarasızlık politikası olması gerekir. Sigarasız Nesiller için Sigarasız Öğretmenler gerekir. Yetmez, öğretmenlerin sigarasız nesiller yetiştirmeyi önemsemeleri gerekir. Yetmez, öğretmenlerin sigarasız nesiller yetiştirmekle ilgili donanımlı olmaları gerekir.

o Sigara hakkında EĞİTİN. Mümkün olduğunca erken yaşta başlayın. Ama zararları hakkında değil. Sigaranın İMAJINI KIRIN.

o 21.Yüzyıl okulu ve öğretmenleri olun

21.Yüzyıl' da eğitim sistemimizi geleceğe yönelik geliştirmek için bu kadar kapsamlı çalışırken, geleceğin nesillerini yetiştirmeyi bu kadar önemserken, 2020 yılında hala çocuklarımızı göz göre göre bu kanser çubuklarına kaptırmak bir SKANDALDIR.

Bir kelimesiyle, bir bakışıyla, verdiği bir örnekle, giydiği kıyafetle, dinlediği müzikle, yaptıklarıyla, yapmadıklarıyla çocuklarımızın hayatlarını gerçek anlamda şekillendiren öğretmenlerimizin tamamının sigara konusunda bir vizyona sahip olmalarını ve sigarasız nesiller yetiştirmeyi misyonlarının içine katmalarını tüm kalbimle diliyorum.

Tüm okulların, sigarasız okul olma, sigarasız yeni nesiller yetiştirme konusunda işbirliğine davet ediyorum

Sevgiler

Allen Carr's
Easyway
Türkiye

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI HUKUKU VE ÇOCUKLAR

Av. Fırat Barış KAVLAK
KAVLAK Hukuk Bürosu

I. Giriş

Son yıllarda yaşanan teknolojik gelişmeler günlük hayatımızı büyük ölçüde etkilemekte ve her geçen gün de etkilemeye devam etmektedir. Söz konusu etkileşim yaşamın her alanına yayılmakta ve büyük değişimlere sebebiyet vermektedir. Ortaya çıkan değişimler kimi zaman büyük kolaylıklar yaratmakta, kimi zaman ise yanıtlanması gereken yeni sorular ortaya çıkarmaktadır. Uluslararası düzeyde ortaya çıkmış olan en büyük sorulardan biri ise dijitalleşme ile ortaya çıkan büyük veri akışları sırasında gerçek kişilere ait kişisel verilerin güvenliğinin nasıl sağlanacağı olmuştur.

Bu soruya yanıt olarak Avrupa'da 95/46/AT sayılı Avrupa Birliği Direktifi ("Direktif") ve ardından 25 Mayıs 2018 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Genel Veri Koruma Yönetmeliği ("GDPR") mevzuatları oluşturulmuştur. Türk hukukunda ise 7 Nisan 2016

tarihinde yürürlüğe giren Kişisel Verilerin Korunması Kanunu¹ ("KVKK") ile veri koruma hukuku gelişimini sürdürmektedir.

Süregelen dijitalleşmeden etkilenen en hassas kişi gruplarının başında ise şüphesiz çocuklar gelmektedir. Hemen her hukuk düzeni tarafından müdahil oldukları her sürece ilişkin özel koruma altına alınan çocuklar, günümüzde dijitalleşmeye ve teknolojiye erişimi en kolay olan, bu nedenle de en büyük risk altında olan gruplardandır. Çocuklar, günümüzde giderek teknolojik araçlara ve dijital ağlara en az yetişkinler kadar sık ve yaygın erişimleri

olan, hatta kimi zaman çok daha çeşitli dijital platformlarda çok daha fazla zaman harcayan en hassas kitle haline gelmişlerdir.

II. Türkiye ve Dünyadaki Hukuki Düzenlemeler

Günümüzde çocukların kullanmakta olduğu bilgisayar, telefon veya oyun konsolu gibi araçlar en büyük oyun arkadaşı, iletişim ve kendini ifade etme aracı konumuna gelmiştir. Kullanılan dijital servislerin odak noktalarından biri haline gelmiş olan, kişisel verilerin elde edilmesi ise; bir uygulamanın açılması, bir oyuna giriş yapılması veya bir web sitesine girilmesi anı ile başlamakta, kullanıcı konumundaki çocukların arkadaşları, buldukları yerler, nasıl hissettikleri, kaç yaşında oldukları gibi pek çok husus bu kapsamda kolaylıkla işlenebilmektedir. Bu durum göz önüne alındığında, yetişkinlerden daha hassas bir konumda olan ve korunmaya ihtiyaç duyan çocuklar reklamların, siber saldırıların ve gerçekleştirilecek her türlü veri ihlalinin en kolay hedeflerinden biri haline gelmiştir.

Çocukların zamanlarının büyük çoğunluğu geçirmekte olduğu yerlerden birisi ise eğitim ve öğretim kurumları olan okullardır. Okullar da gerek günümüz teknolojisine ayak uydurmak gerekse de eğitim ve öğretim hayatını kolaylaştırmak için dijitalleşme ve teknolojinin kullanım alanının geniş olduğu sektörler arasındadır.

Sınıflarda öğretmenin kullanımında olan bilgisayarlar

yıllar içerisinde yerini öğrencilerin kullanımı için tahsis edilmekte olan akıllı tahtalara, akıllı tabletlere bırakmıştır. Bunun yanı sıra, ebeveynler ile iletişim kolaylığını sağlamak amacıyla kullanılan uygulamalar da öğrencilerin sınav notları, derslere katılım vb. pek çok verilerini anbean işlemektedir.

Türkiye’de kişisel veri koruma hukuku alanında düzenlemeler getiren KVKK, içerdiği hükümler itibariyle ergin kişi² ve çocuklar³ için ayrı bir düzenleme öngörmemekte, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler hakkında uygulanacağı öngörmüştür.⁴ Buradan hareketle, Türk Medeni Kanunu (“TMK”) uyarınca hak süjesi olarak belirtilmiş gerçek kişi tanımından⁵ yola çıkıldığında, KVKK’nın getirdiği yasal korumanın ergin kişiler kadar çocuklar için de aynı şekilde hüküm doğuracağı sonucuna varılacaktır.

Bu nedenle, kişisel veri işleme esnasında KVKK ‘da aranan açık rıza ve aydınlatma yükümlülüğünün muhatabının çocuğun velisi ya da vasisi olacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu noktada çocuğun rıza beyanının önemsiz olduğu şeklinde bir sonuç çıkarılmamalıdır. Zira aşağıda değinileceği üzere Avrupa ve Amerika’daki regülasyonlara göz atıldığında çocuğun kendi kişisel verileri üzerinde tasarrufta bulunmasına imkân verilmiş olup bu bağlamda ayrıntılı düzenlemeler getirilmiştir.

GDPR veri koruma hukuku alanında daha detaylı düzenlemeler getirmiş olup 8. Maddesi⁶ çocuklara ait kişisel verilerin işlenmesi hallerini ayrı bir madde ile düzenlemiştir. Buna göre, çocuğa ait kişisel verilerin işlenmesi için çocuğun en az 16 yaşında olması aranmış olup belirlenen bu yaştan küçük çocuklar için yasal olarak tayin edilmiş veli ya da vasisinin iznine işaret edilmiştir. Tüzük, AB üyesi devletlerin kendi iç düzenlemeleri ile bu yaşı 13 yaştan az olmayacak şekilde değiştirebileceklerini de belirtmiştir.

Avrupa’daki regülasyonlara benzer şekilde, Amerikan hukukunda da özel bir kanun ile çevrimiçi sistemler dâhilinde işlenen çocuklara ait kişisel veriler hakkında kısıtlayıcı ve sınırlayıcı hükümler getirilmiştir. İlgili Kanun’a göre; 13 yaşından küçük olmamak şartı ile çocuklar kendilerine ait kişisel veriler hakkında tasarrufta bulunma hakkına haiz olup 13 yaşından küçükler için ise velilerinin rızasının alınması şart koşulmuştur.

Birleşmiş Krallık ‘ta ise veri koruma otoritesi olan ICO tarafından Ocak 2020 içerisinde Yaşa Uygun Dizayn Yasası (Age Appropriate Design Code) yayımlanmıştır. Yasa, çocukları dijital dünyadan çıkarmayı değil ancak bu dijital dünya içerisindeki varlıklarına müdahale etmeden onları korumayı amaçlamakta, bu amaç doğrultusunda da dijital olarak hizmet veren gerçek

veya tüzel kişilerin uyum sağlaması gerekli olan, birbiriyle bağlantılı 15 ilke ortaya koymaktadır.

Konu kapsamında, 2015 yılında Hong-Kong merkezli VTech Şirketi'nin veri ihlali sebebiyle geçirdiği soruşturma konu hakkında önemli bir örnek teşkil etmektedir. Şöyle ki; soruşturmaya sebebiyet veren durum "VTech's Kid Connect App" sebebiyle meydana gelmiştir. Bu uygulama vasıtasıyla çocuklar, diğer çocuklar veya ebeveynlerle iletişime geçmektedir. Amerika Birleşik Devletleri Federal Ticaret Komisyonu (FTC) yaptığı araştırma sonucunda bu uygulama kapsamında VTech şirketinin velilerden gerekli izinleri almadığını ve güvenlik tedbirlerini yerine getirmediğini tespit etmiştir. İhlal sebebiyle 650.000 USD cezaya maruz kalan şirketin, karar metnin de anlaşıldığı üzere çocukların kişisel verileri ile ilgili açık ve anlaşılır bir şekilde bilgi vermediği, velilerden gerekli noktalarda izin almadığı ve veri güvenliğini sağlamak için gerekli tedbirleri yerine getirmediği anlaşılmaktadır.

Yakın zamanda verilmiş olan bir diğer dikkat çekici karar ise, Ekim 2019'da ise Norveç Veri Koruma Otoritesi (Datatilsynet) tarafından verilmiştir. Oslo

Belediyesi'ne bağlı olan yerel eğitim kurumuna (Education Agency) okul çalışanları, veliler ve öğrenciler arasındaki iletişimi sağlamak amacıyla kullanılmakta olan uygulama nedeniyle 120.000 Euro ceza kesilmiştir. Açıklanan karara göre, kullanılan uygulamaya ilişkin var olan riskler karşısında gereken teknik ve kurumsal tedbirlerin alınmamıştır ve öğrencilere ait kişisel veriler ile sağlık verileri gibi özel nitelikli kişisel verilerin yeterli koruma altında değildir. Bu nedenle yetkisiz kişilerce 63.000'den fazla öğrencinin kişisel verilerine erişim riskinin mevcut olduğu anlaşılmıştır.

III. Sonuç

Kişisel verileri koruma hukuku günümüzde gelişimini sürdüren, hızla değişen ve yeni odak noktaları oluşturan bir alandır. Son dönemlerde ise, dijital dünyanın en önemli kullanıcılarından olan çocuklar, kişisel verilerini koruma hukukuna ilişkin mevzuat düzenlemeler ve kurul kararlarında hassas nokta olarak vurgulanmaktadır. Bu kapsamda, daha detaylı yasal düzenlemeler ve kurul kararları hem Türkiye'de hem uluslararası hukuk düzenlerinde beklenmektedir.

(Endnotes)

1. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu 7 Nisan 2016 Tarihli ve sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
2. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu, Md. 11 – "Erginlik on sekiz yaşın doldurulmasıyla başlar."
3. 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu, Md.3 (1) a. "Çocuk: Daha erken yaşta ergin olsa bile, on sekiz yaşını doldurmamış kişiyi ifade eder."
4. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, Md. 2- (1) "Bu Kanun hükümleri, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanır."
5. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu, Md. 28- "Kişilik, çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu anda başlar ve ölümle sona erer"
6. Art. 8 GDPR Conditions applicable to child's consent in relation to information society services

OKUL ÇAĞI

ÇOCUKLARDA SAĞLIKLI BESLENME

Emel ARSLAN

Sofra/Compass Group Türkiye, Ülke Diyetisyeni

Beslenme; sağlığı korumak, geliştirmek ve yaşam kalitesini artırmak için vücudun ihtiyacı olan besin öğelerini yeterli ve dengeli bir şekilde, uygun zamanlarda vücuda alabilmek için yapılması gereken bilinçli bir davranıştır. Okul çağı çocuğun toplum yaşamına bilinçli olarak katıldığı, adolesan ise çocukluktan erişkinliğe geçiş dönemi olarak tanımlanabilir. Bu gruba sağlıklı beslenme ve yaşam biçimi alışkanlığının kazandırılması ve bilincin yerleştirilmesi yetişkinlik dönemi hastalıklarının önlenmesi açısından atılacak adımlar için temeldir.

Bu dönemler çocuklar için fizyolojik, psikolojik ve sosyal gelişimin hızlı olduğu, yaşam boyu devam edebilecek davranışların büyük ölçüde oluştuğu, bilgi almaya ve alışkanlık kazanmaya en uygun oldukları ve yetişkinlik hastalıklarının gelişimi açısından ise en riskli dönemdir. Ayrıca hızlı büyüme ve gelişimin sağlanabilmesi için çocukların enerji ve besin ögesi gereksinimlerinin yeterli ve dengeli bir şekilde karşılanması gerekir. Besinlerin yapısında bulunan besin öğelerinin herhangi biri alınmadığında veya gereğinden az ya da çok alındığında, büyüme ve gelişmenin etkilendiği ve sağlığın bozulduğu bilinmektedir. Sağlıklı beslenme için çeşitli besinlerden tüm besin öğelerinin yeterli ve dengeli

alınması gerekir.

Besin Grupları:

Sağlıklı beslenme besin çeşitliliğine dayalıdır ve günlük gereksinim duyulan enerji ve besin öğelerinin besinlerle vücuda alınması gerekmektedir. Bunun için öğünlerde sağlıklı tabaklar oluşturulmalıdır. Sağlıklı Tabak Modeli, sağlıklı beslenmede en temel yaklaşım olan besin çeşitliliği ilkesini diyetimize entegre edebilmemize olanak sağlar. Bu model tüm sağlık otoritelerinin önerdiği gibi 5 temel besin grubunu içermektedir.

1.Ekmek ve Tahıllar (bulgur, pirinç, makarna, buğday, arpa, yulaf, çavdar vb.)

Tahıllar insan beslenmesinde özellikle ülkemizde önemli yer tutar. Tahıl ve tahıl ürünleri vitaminler, mineraller, karbonhidratlar (nişasta, posa) ve diğer besin öğelerini içermeleri nedeniyle sağlık açısından önemli yiyecekler olup karbonhidrat içeriği yüksektir. Bu nedenle de tahıllar vücudun temel enerji kaynağıdır.

Tahıllar günde ortalama 6-10 porsiyon tüketilmelidir. Tüketilecek porsiyon miktarı çocuğun vücut ağırlığına, yaş, cinsiyet ve fiziksel aktivitesine göre değişir.

Temel enerji kaynağı olan tahılların rafine edilmemiş olanlarının (tam tahılların) besin değerleri daha yüksektir. Tam tahılların içerisindeki lif, vitamin, mineral ve antioksidanlar bazı kronik hastalıkların riskini azaltmakta ve sağlıklı şekilde kilo kontrolü sağlamaktadır. Ayrıca tam tahıllı gıdaların mideden boşalma hızları yavaş olduğundan doyumluk hissini artırır ve kan şekerinin düzenlenmesine yardımcı olurlar.

2. Proteinler (kırmızı et, tavuk, hindi, balık, yumurta, peynir, nohut, bakla, kuru fasulye, yeşil mercimek, börülce vb.)

Yenilenmesi, doku onarımı ve görme işlevinde, kan yapımında, sinir sistemi, sindirim sistemi ve deri sağlığında görevi olan besin öğeleri en çok bu grupta bulunur.

Kırmızı et ve tavuk eti, balık, yumurta, sert kabuklu yemişler/yağlı tohumlar, kuru baklagiller iyi kaliteli protein, demir, çinko, fosfor, magnezyum gibi mineraller ile B1, B6, B12 ve A vitamini kaynağıdır. B12 vitamini ise sadece hayvansal kaynaklı besinlerde bulunur. Kurubaklagiller aynı zamanda iyi posa (lif) kaynağıdır.

Beslenmemizde önemli yeri olan yumurta protein kalitesi en yüksek olan yiyecektir. Yumurta proteinlerinin %100 oranında vücut proteinlerine dönüştüğü bilinmektedir. Bu nedenle yumurtanın proteini örnek protein olarak değerlendirilir. Sağlıklı bireyler günde 1 adet yumurta tüketebilirler.

-Haftada 2-3 kez balık

-Haftada 2-3 kez kırmızı et, tavuk, hindi

-Haftada 2-3 kez kurubaklagil tüketimi önerilmektedir.

3. Sebze ve Meyveler koyu sarı renkli (havuç, patates), koyu yeşil yapraklı (ıspanak, marul, kıvırcık, pazı, semizotu, brokoli vb.), nişastalı (patates, bezelye) ve diğer sebzeler (domates, soğan, taze fasulye, elma, armut, çilek, portakal, mandalina, karpuz, kavun, erik, şeftali, kiraz, yaban mersini vb.)

Sebze ve meyvelerin önemli kısmı sudur. Bu nedenle sebze ve meyveler günlük enerji, yağ ve protein gereksinmesine çok az katkıda bulunurlar. Bununla beraber mineraller ve vitaminler bakımından özellikle folat (folik asit), A vitaminin ön ögesi olan beta-karoten, E, C, B2 vitamini, kalsiyum, potasyum, demir, magnezyum, posa ve diğer antioksidan özellikte olan bileşiklerden zengindir. Bu yiyecek grubu; büyüme ve gelişme, hücre yenilenmesi, doku onarımı, deri ve göz sağlığı, diş ve diş eti sağlığı, kan yapımı ve hastalıklara karşı direncin oluşumunda etkindir.

Günde en az 5 porsiyon sebze ve meyve tüketilmeli, bunun 2-3 porsiyonu sebze, 2-3 porsiyonu meyve olmalıdır.

4. Süt Grubu (inek, koyun, keçi, manda sütleri ve bu sütlerden sağlanan yoğurt, peynir, kefir, dondurma vb.)

Süt ve ürünleri yüksek kalitede protein, kalsiyum, fosfor, çinko, B1 (tiyamin), B2 (riboflavin), B6, B12 ve niasin olmak üzere birçok besin ögesi için önemli kaynaktır. A, D, E ve K vitaminleri süt yağında bulunur. Süt ve ürünleri grubunda yer alan yiyecekler, kalsiyumdan zengin olmaları nedeniyle kemikler ile dişlerin gelişimi ve sağlığında, sinirlerin ve kasların düzenli çalışmasında, hastalıklara karşı direnç oluşumunda etkindirler.

Çocukların günlük 3-4 porsiyon süt ve ürünleri tüketmesi gerekir.

5. Yağlar (zeytinyağı, ayçiçek yağı, fındık yağı, tereyağ,

fındık, ceviz, badem, keten tohumu vb.)

Yağların önemi; yüksek enerji, lezzet ve yiyeceklere gevreklik vermesinden ileri gelir. Ayrıca A, D, K, E vitaminleri ve vücutta yapılamayan ancak sağlık için elzem olan yağ asitlerini içerir. Vücutta bulunan depo yağlar; organizmanın ısı dengesini sağlar, organlara destek olur, gerektiğinde enerjiye çevrilir. Ancak vücut depo yağlarının belirli oranın üzerine çıkması obeziteye, kalp-damar hastalıklarına, tip II diyabet ve romatoid artrit gibi kronik inflamatuvar hastalıklar için risktir.

Günlük diyetinde tüketilen yağdan gelecek enerjinin %20-35 arasında olması önerilmektedir. Bu oranın yağ türleri arasındaki dağılımı bir birim katı yağ, bir birim herhangi bir bitkisel sıvı yağ ve bir buçuk veya iki birim zeytinyağıdır. Katı yağ alımı en az düzeyde tutulmalıdır (enerjinin < %10).

Öğünler:

Sabah kahvaltısı; günün en önemli ve en temel öğünüdür. Gece uzun süren açlıktan sonra eğer kahvaltı öğünü atlırsa yorgunluk, baş ağrısı, dikkat dağınıklığı ve algıda azalma gibi sorunlar

ortaya çıkabilir. Ayrıca kan şekeri düştüğü için diğer öğünlerde tüketilen porsiyonlar artabilir ve tatlı isteği oluşur.

Öğle ve akşam yemekleri; en az 3 besin grubunu barındırmalıdır. Yani yemek seçimlerini yaparken Sağlıklı Tabak Modeli baz alınmalıdır. Özellikle akşam yemekleri bütün ailenin bir araya geldiği ve uzun sohbetlerin edildiği bir öğündür. Dolayısıyla bu öğünde porsiyonlar artabilir. Ancak bu öğünde doğru seçimler yapmak, çok ağır ve yağlı yiyecekleri tercih etmemek ve akşam yemeğini çok geç saatlere bırakmamak sağlık açısından olumlu olacaktır.

Ara öğünler; uzun açlık periyotları oluşturmamak açısından atlanmaması gereken öğünlerdir. Çocukların yaşına, cinsiyetine, fiziksel aktivite ve yaşam şekline göre 1, 2 ya da 3 ara öğün olarak tüketilebilir. Ara öğünlerde taze ve kuru meyveler, taze sebzeler, fındık, badem, ceviz gibi yağlı tohumlar ve süt ürünleri uygun porsiyonlarda olacak şekilde tercih edilebilir. Ara öğünlerde tatlı tüketimi ise haftada 1-2 kez, daha çok meyve tatlıları ve sütlü tatlılar gibi hafif olanlar şeklinde olmalıdır.

Sağlıklı Beslenme Önerileri:

- Besin çeşitliliği artırılmalı, her gün çeşitli besin gruplarında yer alan besinler gereksinim kadar her öğünde tüketilmelidir.
- Toplam ve doymuş yağ, kolesterol ile şeker alımı azaltılmalıdır.
- Yemeklerde; margarin, tereyağı, kuyruk yağı, iç yağı gibi doymuş yağlar (katı yağlar) yerine bitkisel sıvı yağlar (zeytinyağı, ayçiçek yağı, fındık yağı vb.) tercih edilmelidir.

- Sebze, meyve, tam tahıl, kurubaklagil tüketimi dolayısıyla posa alımı artırılmalıdır.
- Kemik sağlığı için her gün 2-3 su bardağı süt ve yoğurt tüketilmelidir.
- Haftada en az iki kez balık tüketilmelidir.
- Satın alınan besinlerin ambalajı üzerinde yer alan besin etiket bilgileri değerlendirilmeli, yağ ve şeker içeriği düşük olanları tercih edilmelidir.
- Uygun pişirme yöntemleri kullanılarak eklenen yağ miktarı azaltılmalıdır. Örneğin besinleri kızartmak yerine, fırında, haşlama, ızgara, buharda veya mikrodalga fırında pişirme yöntemleri tercih edilmelidir.
- Ev dışında yemek yeme sıklığı azaltılmalı, yendiği zaman yağsız veya az yağlı yemekler veya menüler tercih edilmelidir.
- Tuz ve tuzlanmış besin (turşu, salamura besinler, zeytin, tuz içeriği yüksek besinler) tüketimi azaltılmalı, yemeğin tadına bakmadan tuz ilavesi yapılmamalıdır. Kullanılan tuzun iyotlu tuz olmasına dikkat edilmelidir.
- Sıvı tüketimi artırılmalı, günde en az 8-10 su bardağı su içilmelidir.
- Şeker eklenmiş içeceklerden sakınılmalı, meyve suyu yerine meyve tüketimi tercih edilmelidir.
- Gün boyunca 3 ana, 2 veya 3 ara öğün ile besin alımı sağlanmalı, mutlaka kahvaltı yapılmalıdır.
- Fiziksel aktivite artırılmalı, çocuklar her gün 1 saat fiziksel aktivite yapmalıdır.

Arzu ÖZÇETİN
Mind Academy

NEDEN BUGÜNÜN EĞİTİM LİDERLERİNDEN FARKLI BİR DURUŞ, DAVRANIŞ VE YÖNTEM BEKLİYORUZ?

Melike ATEŞ
Mind Academy

Teknolojinin hızlı gelişimi ve gelişmeye devam etmesi, bilgiye ulaşımın çok çabuk gerçekleşmesi, öğrencilerimizin Z kuşağı olarak, sadece teknolojik olgularla değil, uygulamalı ve doğrudan öğrenmeye meyilli olmaları, beklentilerin değişmesi, hiç aklımıza gelmeyen yeni mesleklerin ortaya çıkması ve daha da çıkacağını düşünürsek, bu yenilikleri uygulayacak, yönlendirecek, bilgili, farkındalıkları olan, kendini devamlı geliştiren, çözüm odaklı eğitim liderlerine olan ihtiyacımız açıkça görünmektedir.

Değişimin kaçınılmaz olduğu günümüzde, değişimi eski değerleri yerle bir eden, her şeyi yıkıp yeniden inşa eden bir olgu olarak düşünmemeliyiz. Gelenekler ve görenekler okul kültürünün çok önemli bir unsurudur. Ancak gelenekleri de çağımıza uyarlamalıyız. Onları körü körüne takip etmemiz bizi ilerletmez. Okulların oluşum nedeninin, öğrenci öğrenmesinin iyileşmesi, gelişmesi olduğunun bilincinde olarak yapılacak tüm değişimlerin bu fikre hizmet etmesi zorunludur.

Okul lideri, bu yenilikleri sadece gerçekleştiren, yöneten kişi değil, öğrencilere ve öğretmenlere yol gösteren, örnek olan, yenilikleri takip edip, süzgeçten geçiren ve aynı zamanda kendisi de uygulayan kişidir.

Farkındalık, çağımızda çok önemli bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde farkındalık ve well being konularının üzerinde sıkça duruluyor. Bir eğitim lideri için de bu konular çok büyük önem taşıyor. Farkındalık önce öz farkındalık ile başlıyor. "Ben kimim, ne yapıyorum, olaylar karşısında nasıl bir tutum sergiliyorum, güçlü yanlarım, kendimi geliştirmem gereken yanlarım nelerdir?", gibi sorularla kendini sorgulaması ve sonrasında çevresinde, dünyada, doğada olup bitenleri idrak etmesi gerekiyor.

Well being ise mutlu liderlerin, mutlu kişilerin olumlu/mutlu bir ortam hazırlayarak, mutlu okul, mutlu öğrenci ve öğretmen yaratmalarıdır. Araştırmalar mutlu bir okul ortamında hem öğrenci hem öğretmen hem de idarecilerin öğrenmeye çok açık ve hevesli olduğunu, öğrenmenin tam anlamıyla gerçekleştiğini ortaya koymuştur.

Günümüzün lideri odasında masa başında oturan kişi değildir. O her an her yeredir. Açık iletişime inanır, iyi bir dinleyicidir. Öğretmenleri ve öğrencileri ile birebir temas içindedir. Ekibi ile beraber öğrencinin öğrenmesini arttıracak yolları araştırırlar ve bünyelerine uygun olanların üzerinde çalışarak kendileri için en doğru olanları bulurlar.

Veliler okulun değişmez paydaşlarıdır. Onlarda öğrenme toplumunun vazgeçilmez üyeleridir. Eğitim liderleri, onlarla da paylaşıma girerek desteklerini sağlamalıdır.

Çocuklarımızı, bizlerin de çok net bilmediğimiz bir geleceğe hazırlıyoruz. Okul liderleri olarak onları öyle bir donatmalıyız ki, karşılına ne çıkarsa çıksın, rahatça üstesinden gelebilsinler. Öğretmenlerimize ve çocuklarımızın yaratıcılığına ve çalışkanlığına güveniyoruz.

OKUL VE EBEVEYN TUTUMLARI

Zehra KASAP

TÖZOK İlkokul Komisyon Üyesi

Okulun en önemli ortağı ailedir. Aile içindeki tüm dinamikler, çocuğun gelişim sürecini olumlu ya da olumsuz yönde etkiler. Her ailenin kendine has bir iklimi, kültürü ve öncelikli değerleri vardır. Ailede öne çıkan ebeveyn tutumları ise çocuğun okul içi ve dışındaki tüm gelişim alanlarını doğrudan doğruya etkiler. Ebeveyn tutumları, anne ve babanın çocuğunu yetiştirirken kullandığı tutum, davranış ve yöntemlerin bütünüdür. Ebeveyn-çocuk ilişkisinde belirleyici olan anne ve babanın tutum ve davranışlarıdır. Anne ve babanın çocuklarına karşı sergiledikleri davranış biçimleri, olaylar karşısındaki tutum ve tavırları, aile içindeki diğer bireylerle ilişki biçimleri, anne-baba ve çocuk arasındaki ilişkinin şeklini belirler.

Çocukların sağlıklı bir şekilde gelişimlerini sürdürebilmeleri için dengeli, tutarlı, sevgi dolu bir aile ortamına ihtiyaçları vardır. Ebeveynlerden en az birisiyle güçlü ebeveyn-çocuk bağının kurulabilmesi, çocuğun tüm gelişim alanlarına olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

Çocukların ailelerinde gördükleri tutumlar, onların kişiliklerine, benlik algılarına ve çevrelerindeki insanlarla olan ilişkilerine etki etmektedir. Anne ve babalar, tutum ve davranışlarıyla çocuklarını duyarlı, sorumlu, mutlu ya da sorumsuz, duyarsız ve mutsuz bireylere dönüştürebilmektedirler. Çocuklar, ailelerinden öğrendiklerini kendi çevrelerine yansıtacakları için sağlıklı nesiller ve sağlıklı bireyler yetiştirilmesinde anne babalara büyük sorumluluklar düşmektedir.

Anne babaların çocuklarına karşı göstermiş oldukları tutarlı ve düzenli davranış kalıpları, onların tüm gelişim alanlarını doğrudan etkiler. Ebeveynlerin destekleyici yaklaşımları, çocuğun sağlıklı gelişimine katkı sağlarken baskıcı ve tutarsız yaklaşımları gelişimsel bazı sorunlar yaşanmasına neden olabilir. Ailede çocuğa karşı gösterilen tutumlar, aile yapısıyla

birlikte çocuğun kişilik gelişimi üzerinde oldukça büyük rol oynamaktadır.

Çocukların gelişimi ve geleceği üzerinde bu kadar etkili olan ebeveyn tutumlarını, literatürdeki çeşitliliği içinde görmek; hangi ebeveyn tutumlarının çocukların gelişimlerini olumlu yönde etkileyeceğine dair bir perspektif geliştirmek eğitim kurumlarının her daim gündeminde olmalıdır.

1. Otoriter Ebeveyn Tutumu:

Cezanın eşlik ettiği bu tutumda, ebeveynlerin koyduğu katı kural ve yaptırımlar vardır. Çocuğun davranışları üzerinde anne-babanın kontrolü fazladır. Bu tür tutum sergileyen ailelerde yetişen çocuklar korkak, boyun eğen, otoriteden çekinen, kendinden istenilenden fazlasını yerine getiren, otorite kalktığında isyankâr; güçsüzler karşısında saldırgan kişiler olabilirler.

Bu aile yapısında olan ebeveynler, çocuğun en temel ihtiyacı olan sevgiyi onlardan mahrum bırakırlar. Bu aile ortamında ebeveynler çocuklarına tehdit ya da fiziki şiddet gösterebilecekleri gibi sevgiyi esirgeme ya da çocuklarla iletişimi kesme şeklinde de davranabilirler. Böyle bir aile ortamında etkileşimli iletişim kanalları kapalıdır. Anne-babadan çocuğa giden tek yönlü talimatlarla ilişki kurulur. Bundan dolayı böyle bir ailede doğan çocuğun stresli, kaygılı ve tedirgin olması çok normaldir.

4. Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu:

Bu tür tutum sergileyen ailelerde çocuk gereğinden fazla kontrol altındadır ve çocuğa karşı aşırı özenli davranılır. Anne- babalar çocuğun üzerine titrerler. Bu çocuklar, olaylara seyirci kalır, karar almakta güçlük çeker, amaçlarına ulaşmakta başkalarından destek bekler ve problemlerini kendilerinin yerine başkalarının çözmesini beklerler.

Aşırı koruyuculuk, daha çok annelerde ve özellikle tek çocuk ve geç çocuğu olmuş ailelerde sık görülür. Aşırı koruyucu ebeveyn tutumu sergileyen anne-babaların en belirgin özelliği çocuklarını bebekleştirmeleridir. Bebekleştirme, çocuğun yapabileceği (yemek yeme, banyo yapma, yatağını toplama vb.) davranış ve becerilerin, "O yapamaz." diyerek ebeveyn tarafından yapılmasıdır.

5. İlgisiz ve Kayıtsız Ebeveyn Tutumu:

İlgisiz anne-babalar, çocuklarını aşırı ihmal ederler. Onların ilgi ve gereksinimlerine karşı kayıtsız davranırlar. Ebeveynlik rolüne ve gerektirdiği sorumluluklara yeterince hazır olmadan çocuk sahibi olmak bu tutumu geliştiren anne babaların en yaygın profil özelliğidir.

Görülmeyen, ihtiyaçları duyulmayan, kısacası ihmal edilen bir çocuğun, tüm gelişim alanları bu tutumdan etkilenebilir. Anne – babası tarafından görülemeyen çocuk, hayatının farklı aşamalarında ihtiyaç duyduğu sevgi ve ilgiyi alabilmek için farklı davranış biçimleri geliştirebilir.

6. Dengesiz ve Kararsız Ebeveyn Tutumu:

Bu tutumdaki anne – babaların, çocuklarıyla iletişimlerinde kullandıkları dilden, kendi içlerinde çelişen davranış biçimlerine kadar genel tavırlarında bir dengesizlik durumu söz konusudur. Ebeveynlerin verdikleri kararlar genellikle farklılık göstermektedir. Ayrıca değişik zaman dilimlerinde, benzer konularda verdikleri tepkilerde de tutarsızlıklar görülmektedir.

Anne-babalar, bazen aşırı hoşgörölü ve esnek davranırken bazen de aşırı baskıcı ve engelleyici davranabilmektedirler. Bu aile tutumu içinde yetişen çocuklar, hangi durumda ne şekilde davranmaları gerektiği konusunda ikilem yaşarlar. Aynı zamanda rol model aldıkları yetişkin tutumlarını, kendi okul yaşantılarına transfer ettiklerinde ise sosyal ilişkilerinde sorunlar yaşarlar.

7. Mükemmeliyetçi Ebeveyn Tutumu:

Bu tutumu sergileyen anne-babalar, ya geçmiş yaşantılarında gerçekleştiremediklerini çocuklarının başarmasını ya da kendi başarı hikâyelerine çocukları tarafından yenilerinin eklenmesini isterler. Bu tutuma sahip anne babaların, çocuklarının hatalarına karşı tolerans gösterme eşikleri düşüktür. Aynı zamanda çocuklarının gelişim alanlarını görmek ve kabullenmek konusunda reddedici bir tavır

sergiledikleri için çocuğun ihtiyaç duyduğu desteği vermekte zorlanabilirler. Bu tutumdaki bir başka sorunsu çocuğun, kapasitesinin üzerinde hedeflerle karşı karşıya bırakılmasıdır.

Ulaşılmaması mümkün olmayan ya da çok zor olan hedefler karşısında zorlanan çocuğun, kendisiyle ilgili olumlu benlik algısı geliştirmesi çok zordur. Bu ortamda büyüyen çocuklardan her konuda mükemmel olmaları beklenir. İstenileni yapamayan çocuğun özgüveni zedelenir. Ebeveynin tutum değişikliği gerçekleşmezse kendisi ve geleceğiyle ilgili başarı kaygısı gittikçe yükselir.

8. Demokratik Ebeveyn Tutumu:

Bu tutumda çocuk, anne - babasından bağımsız bir birey olarak kabul edilir. Aile içi ve çocuğa özgü kararlar alınırken çocuğun görüşleri de alınır. Çocuğun duygu ve düşüncelerine önem verilir.

Demokratik ebeveyn tutumlarının olduğu aile ortamında anne-baba ve çocuk arasındaki tüm iletişim kanalları açıktır. Aile bireyleri arasında dengeli bir davranış örüntüsü vardır, karşılıklı hak, özgürlük ve sorumlulukların yanı sıra aile içerisinde uyulması gereken kurallar da vardır. Aile içinde çocukların kendilerini ifade edebilecekleri güvenli bir ortam yaratılmıştır. Çocuk, o ailenin bir ferdi olduğunu ve her şartta anne - babası tarafından seveleceğini bilir.

Bu tür aile ortamlarında yetişen çocuklar girişimci, yaratıcı, fikirlerini özgürce ifade edebilen, kuralları sorgulayıp alternatif çözüm yolları üreten, benlik algısı ve öğrenme motivasyonu yüksek bireyler olurlar.

SONUÇ:

Anne-baba tutumlarının çocuğun birey olma yolculuğundaki etkilerine, farklı "ebeveyn tutumu başlıkları" altında bakıldığında, eğitim kurumları açısından konunun ne kadar önem taşıdığı gerçeği somutlaşmaktadır.

Ebeveyn tutumlarının öne çıkan özelliklerini incelediğimizde ve çocuklardaki yansımalarına baktığımızda aşırı olan tutumların çocuğun birey olma yolculuğundaki en büyük engeli oluşturduğunu görebiliyoruz. Ebeveynlerin, çocuklarını yetiştirirken yaptıkları hataların farkında olmadıkları gerçeği; çözüm stratejilerinin odağına, anne-babaların farkındalık süreçlerini koymaktadır.

İstoç 29. Ada No: 81-83 Bağcılar / İSTANBUL

Tel : +90 212 659 52 23 - +90 850 533 1 555
Fax : +90 212 945 29 16

@beyazpromosyon
Beyaz Tanıtım Promosyon

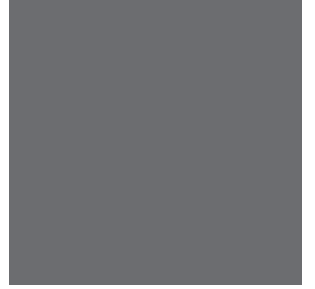
info@beyazpromosyon.com

www.beyazpromosyon.com

HIZLI GÜVENİLİR TİTİZ SAMİMİ MODERN ETKİN

Sofra Compass Group Türkiye olarak, 30.000 çalışmamızla, Türkiye'nin her köşesinde yiyecek, içecek ve destek hizmetler sektörüne liderlik ediyoruz. Yüksek standartlarımız, global bilgi birikimimiz ve alanında uzman kadromuz ile hizmet anlayışını yeniden tanımlıyoruz.

www.sofragrup.com

sofracompassgroupturkiye

Sofra_Grup

sofra_grup

sofra-compass-group-turkiye